

ΠΕΖΟΔΡΟΜΙΟ 3

Internationale Situationniste

Η ΓΕΝΙΚΕΥΜΕΝΗ ΑΥΤΟΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΥΛΙΑΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ

"ΔΙΕΘΝΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ" CAHIERS D'ETUDES ANTIAUTORITAIRES

ΠΕΖΟΔΡΟΜΙΟ Νο 3

Cahiers d' études antiautoritaires

Internationale Situationniste

**ΓΕΝΙΚΕΥΜΕΝΗ ΑΥΤΟΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΥΛΙΑΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ**

ΔΙΕΘΝΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Ἡ «Γενικευμένη αὐτοδιεύθυνση καὶ συμβουλευτικὴ ὁργάνωση» τῶν **situationnistes** ἐκδόθηκε στὴ σειρὰ τῶν τετραδίων «ΠΕΖΟΔΡΟΜΙΟ, **cahiers d' études antiautoritaires**» τὸν Φεβρουάριο 1974 ἀπὸ τὴν «Διεθνῇ Βιβλιοθήκη», — Ἀκαδημίας 76, ὄρ. 3ος, γραφ. 10, τηλ. 631.217, — σὲ μετάφραση τοῦ Θέμη Μιχαήλ — Ἱπποδάμου 7, Παγκράτι. Ἐκδότης — ὑπεύθυνος : Χρῆστος Κωνσταντινίδης. Ὑπεύθυνος Τυπογραφείου : Λουκᾶ Γιόβανη Θεμιστοκλέους, 80, — Ἀθῆναι, τηλ. 615.079.

ΓΕΝΙΚΕΥΜΕΝΗ ΑΥΤΟΔΙΕΥΘΥΝΣΗ...

«Μὴ θυσιάζετε ποτὲ τὴν τωρινὴν εὐχαρίστηση γιὰ τὴ μελλοντικὴ εὐχαρίστηση. Ἀπολαύστε τὴν κάθε στιγμή, ἀποφύγετε κάθε δέσμευση ποὺ δὲν θὰ ἱκανοποιεῖ τις ἐπιθυμίες σας εὐθὺς ἐξαρχῆς. Γιὰ ποιὸν λόγο θὰ θυσιάζατε τὸ παρὸν ἐργαζόμενοι γιὰ τὴ μελλοντικὴ εὐχαρίστηση, ἐφόσον θὰ ξεπεράσει τις προσδοκίες σας καὶ θὰ σᾶς προσφέρει μιὰ μονάχα στεναχώρια, ὅτι δὲν θὰ μπορεῖτε νὰ διπλασιάσετε τὴ διάρκεια τῶν ἡμερῶν ὥστε νὰ γίνεῖ ἀρκετὴ γιὰ τὴν ἀτέλειωτη σειρὰ τῶν ἀπολαύσεων ποὺ σᾶς περιμένουν;»

Charles Fourier

«Avis aux civilises relativement a la prochaine metamorphose sociale»

- I.—Παρὰ τὸν ἀνολοκλήρωτο χαρακτήρα του, τὸ Ἀντιεξουσιαστικὸ κίνημα τῶν καταλήψεων τοῦ Μάη ἀποκάλυψε συγκεχυμένα στὰ μάτια ὅλων τὴν ἀνάγκη ἐνὸς ξεπεράσματος. Ἡ ἐπικείμενη ὀλοκληρωτικὴ ἀνατροπὴ, ποὺ ὅλοι τὴν προαισθάνονται, πρέπει τώρα νὰ ἀνακαλύψει τὴν πρακτικὴ της: τὴ μετάδοση στὴ γενικευμένη αὐτοδιεύθυνση μέσω τῆς ἐγκαθίδρυσης τῶν ἐργατικῶν συμβουλίων. Τὸ ἐπίπεδο ὅπου ἀνέβασε τὴ συνείδηση ἢ ἐπαναστατικὴ φλόγα θὰ γίνεῖ στὸ ἐξῆς μιὰ ἀφετηρία.
- II.—Ἡ ἱστορία δίνει σήμερα τὴν ἀπάντηση στὸ ἐρώτημα ποὺ ἔθεσε ὁ Lloyd George στοὺς ἐργαζόμενους καὶ ποὺ ἐπαναλαμβάνουν ἐν χορῷ οἱ ὑπηρέτες τοῦ παλιοῦ κόσμου: «Θέλετε νὰ καταστρέψετε τὴν κοινωνικὴ μας ὀργάνωση, ὅμως μὲ τί θὰ τὴν ἀντικαταστήσετε;» Ἡ ἀπάντηση μᾶς εἶναι γνωστὴ χάρις στὴν πληθώρα τῶν μικρῶν Lloyd George ποὺ ὑπερασπίζουσι τὴν κρατικὴ δικτατορία ἐνὸς προλεταριάτου τῆς ἀπόλυτης ἀρεσκείας τους καὶ ποὺ περιμένουν νὰ ὀργανωθεῖ ἡ ἐργατικὴ τάξη σὲ συμβούλια γιὰ νὰ τὴ συντρίψουν καὶ νὰ διορίσουν μιὰν ἄλλη στὴ θέση της.
- III.—Ὅσες φορὲς τὸ προλεταριάτο ἀναλαμβάνει νὰ μεταμορφώσῃ τὸν κόσμον, οἰκαιοποιεῖται ξανά τὴν καθολικὴ μνήμη τῆς ἱστορίας. Ἡ ἐγκαθίδρυση μιᾶς κοινωνίας τῶν συμβουλίων —ποὺ μέχρι τώρα ταυτίστηκε μὲ τὴν ἱστορία τῆς συντριβῆς της σὲ διάφορες ἐποχὲς— ἀποκαλύπτει τὴν πραγματικότητά τῶν παρελθουσῶν δυνατοτήτων της μέσω τῆς δυνατότητας τῆς ἄμεσης πραγματοποίησής της. Αὐτὸ ἔγινε φανερό γιὰ ὅλους τοὺς ἐργαζόμενους ἀφότου τὸν Μάη ὁ σταλινισμὸς καὶ τὰ τροτσκιστικὰ κατάλοιπά του ἔδειξαν, μὲ τὴν ἐπιθετικὴ ἀδυναμία τους, ὅτι δὲν μποροῦν νὰ συντρίψουν ἕνα ἐνδεχόμενον κίνημα τῶν συμβουλίων καὶ ἀφότου ἔδειξαν, μὲ τὴ δύναμη ἀδρανείας τους, ὅτι εἶναι ἀκόμα ἱκανοὶ νὰ τροχοπεδοῦν τὴν ἐμφάνιση ἐνὸς τέτοιου κινήματος. Δίχως νὰ ἐκδηλωθεῖ τὸν Μάη σὰν ἀπὴρ πραγματικότητά, τὸ κίνημα τῶν συμβουλίων παρουσιάστηκε σὲ μιὰ θεωρητικὴ ἀλλὰ πραγματικὴ ἀψίδα ποὺ πηγάζει ἀπὸ δύο ἀντιφατικοὺς πόλους: τὴν ἐσωτερικὴ λογικὴ τῶν καταλήψεων καὶ τὴν κατασταλτικὴ λογικὴ τῶν κομμμάτων καὶ τῶν συνδικάτων. Ὅσοι ἐξακολουθοῦν νὰ συγχέουν τὸν Λένιν μὲ τὸ ἐρώτημα «τί νὰ

κάνουμε;» εξασφαλίζουν δικαιωματικά μιὰ θέση στὸν σκουπιδότοπο τῆς ἱστορίας.

- VI.— Ἡ ἄρνηση κάθε ὀργάνωσης ἢ ὁποία δὲν ἀπορρέει ἄμεσα ἀπὸ τὸ προλεταριάτο ποὺ ἀρνεῖται τὸν ἑαυτό του σὰν προλεταριάτο, ἔγινε αἰσθητὴ ἀπὸ πολλοὺς ταυτόχρονα καὶ ἀξεχώριστα ἀπὸ τὴν —ἐπιτέλους πραγματοποιήσιμη— δυνατότητα μιᾶς καθημερινῆς ζωῆς δίχως νεκρὸ χρόνο. Ἔτσι, ἡ ἔννοια τῶν ἐργατικῶν συμβουλίων ἀποτελεῖ τὴ θεμελιώδη ἀρχὴ τῆς γενικευμένης αὐτοδιεύθυνσης.
- V.— Ὁ Μᾶης σημάδεψε μιὰ θεμελιώδη φάση τῆς μακρόχρονης ἐπανάστασης: ἡ ἀτομικὴ ἱστορία ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων, ποὺ κάθε μέρα ἀναζητοῦν μιὰν αὐθεντικὴν ζωὴν, συνενώνεται μὲ τὸ ἱστορικὸ κίνημα τοῦ προλεταριάτου ποὺ ἀγωνίζεται ἐνάντια στὸ σὺ ν ο λ ο τῶν ἁλλοτριώσεων. Τούτῃ ἢ αὐθόρμητῃ ἐνότητᾳ δράσης, ποὺ ἦταν ἡ ζωτικὴ κινητήρια δύναμις τοῦ κινήματος τῶν καταλήψεων, δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ ἀναπτύξει σὰν μιὰν ὀργανικὴν ἐνότητα τὴ θεωρίαν τῆς καὶ τὴν πρακτικὴν τῆς. Αὐτὸ ποὺ ἦταν σ' ὅλες τὶς καρδιὰς θὰ περάσει σ' ὅλα τὰ κεφάλια. Ἐχοντας δοκιμάσει τὸ αἶσθημα πὼς «θὰ τοὺς ἦταν ἀδύνατο νὰ ζήσουν ὅπως πρὶν ἢ λίγο καλύτερα ἀπ' ὅ,τι πρὶν», πολλοὶ ἄνθρωποι τείνουν νὰ μετατρέψουν τὴ θύμηση ἐνὸς ὑποδειγματικοῦ κομματιοῦ ζωῆς καὶ τὴν ἐλπίδα — ποὺ γιὰ μιὰ στιγμὴ ἀποτέλεσε βίωμα — μιᾶς τεράστιας δυνατότητας, σὲ μιὰ δύναμι ἀπὸ τὴν ὁποία τὸ μόνο ποὺ λείπει γιὰ νὰ γίνῃ ἐπαναστατικὴ εἶναι μιὰ μεγαλύτερη διαύγεια σχετικὰ μὲ τὴν ἱ σ τ ο ρ ι κ ῇ δ η μ ι ο υ ρ γ ί α τ ῶ ν ἐ λ ε ὗ θ ε ρ ῶ ν ἀ τ ο μ ι κ ῶ ν σ χ έ σ ε ω ν, σχετικὰ μὲ τὴν γενικευμένη αὐτοδιεύθυνση.
- VI.— Μόνο τὸ προλεταριάτο ἀποσαφηνίζει μὲ τὴν αὐτοἄρνησίν του τὸ ἐγχείρημα τῆς γενικευμένης αὐτοδιεύθυνσης, ἐπειδὴ τὸ ἐμπεριέχει ἀντικειμενικὰ καὶ ὑποκειμενικὰ. Γι' αὐτὸ τὸν λόγο οἱ πρῶτες ἀποσαφηνίσεις θὰ προέλθουν ἀπὸ τὴν ἐνότητα τοῦ ἀγῶνα τοῦ στὴν καθημερινὴν ζωὴ καὶ στὸ μέτωπο τῆς ἱστορίας καὶ ἀπὸ τὴ συνειδητοποίηση τοῦ γεγονότος ὅτι ὅλες οἱ διεκδικήσεις μποροῦν νὰ ἐκανοποιηθοῦν στὸ ἄμεσο μέλλον, ἀλλὰ μονάχα ἀπ' αὐτὸ τὸ ἴδιο. Μ' αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν ἔννοια ἢ σπουδαιότητα μιᾶς ἐπαναστατικῆς ὀργάνωσης πρέπει στὸ ἐξῆς νὰ ἐκτιμᾶται πάνω στὴ δάση τῆς ἐκानότητάς της νὰ ἐπισπεύσει τὴν ἐξαφάνισή της μέσα στὴν πραγματικότητα τῆς κοινωνίας τῶν συμβουλίων.
- VII.— Τὰ ἐργατικὰ συμβούλια ἀποτελοῦν μιὰν νέα μορφή κοινωνικῆς ὀργάνωσης, μέσω τῆς ὁποίας τὸ προλεταριάτο δάξει τέλος στὴν προλεταριοποίηση τοῦ συνόλου τῶν ἀνθρώπων. Ἡ γενικευμένη αὐτοδιεύθυνση δὲν εἶναι παρὰ ἡ ὁλότητα σύμφωνα μὲ τὴν ὁποία τὰ συμβούλια ἐγκαθιδρύουν ἕναν τρόπο ζωῆς θεμελιωμένο πάνω στὴ διαρκῆ χειραφέτηση, ἀτομικὴ καὶ ταυτόχρονα συλλογική.
- VIII.— Ἀπ' ὅσα εἰπώθηκαν εἶναι φανερό ὅτι τὸ ἐγχείρημα τῆς γενικευμένης αὐτοδιεύθυνσης ἀπαιτεῖ τόσες διευκρινήσεις ὅσες εἶναι οἱ ἐπιθυμίες τοῦ κάθε ἐπαναστάτη καὶ τόσους ἐπαναστάτες ὅσοι εἶναι οἱ ἄνθρωποι οἱ δυσχερεστεμένοι ἀπὸ τὴν καθημερινὴν τους ζωὴν. Ἡ ἐμπορευματικὴ θεαματικὴ κοινωνία θεμελιώνει τὶς καταπιεστικὲς συνθήκες καὶ — ἀντίστροφα, μὲ τὴν ἄρνηση ποὺ προκαλεῖ — τὴ θετικότητα τῆς ἀτομικότητας ἢ δημιουργία τῶν συμβουλίων, ποὺ ἀπορρέει ἀπὸ τὸν ἀγῶνα ἐνάντια στὴν καθολικὴ καταπίεση, θεμελιώνει τὶς συνθήκες μιᾶς διαρκοῦς πραγμάτωσης τῆς ἀτομικότητας, δίχως ἄλλο ὄριο ἀπὸ τὴν ἀνυπομονησίαν της νὰ γράφει τὴν ἱστορίαν. Ἔτσι.

ἡ γενικευμένη αὐτοδιεύθυνση συγχέεται μὲ τὴν ἱκανότητα τῶν συμβουλίων νὰ ἐπιτύχουν τὴν ἱστορικὴν πραγμάτωσιν τῆς φαντασίας.

IX.— Ἐξω ἀπὸ τὸ πλαίσιο τῆς γενικευμένης αὐτοδιεύθυνσης, τὰ ἐργατικά συμβούλια χάνουν κάθε νόημα. Πρέπει νὰ μεταχειριζόμεσθε σὰν μελλοντικὸ γραφειοκράτη, καὶ ἐπομένως σὰν ἀπροκάλυπτο ἐχθρό, ὅποιον μιλάει γιὰ τὰ συμβούλια σὰν νὰ ἐπρόκειτο γιὰ οἰκονομικοὺς ἢ κοινωνικοὺς ὀργανισμούς, ὅποιον δὲν τὰ τοποθετεῖ στὸ ἐπίκεντρο τῆς ἐπανάστασης τῆς καθημερινῆς ζωῆς· καὶ μὲ τὴν πρακτικὴν ποὺ αὐτὸ συνεπάγεται.

X.— Εἶναι μιὰ ἀπὸ τίς μεγάλες ἀρετὲς τοῦ Fourier ὅτι ἔδειξε πῶς πρέπει νὰ πραγματοποιηθοῦν ἀμέσως — καὶ γιὰ μᾶς αὐτὸ σημαίνει: ἀπὸ τὴν ἀρχὴν καὶ ὅλας τῆς γενικευμένης ἐξέγερσης — οἱ ἀντικειμενικὲς συνθήκες τῆς ἀτομικῆς χειραφέτησης. Ἡ ἀρχὴ τῆς ἐπαναστατικῆς κατάστασης πρέπει νὰ σημαίνει γιὰ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους μιὰν ἄμειση αὐξήσῃ τῆς ἀπόλαυσης τῆς ζωῆς· τὴ διωνόμενη καὶ συνειδητὴ εἴσοδο σὲ μιὰ ζωὴ ποὺ εἶναι στὸ σύνολό της δημιουργημα τοῦ καθένα.

XI.— Ὁ ἐπιταχυνόμενος ρυθμὸς μὲ τὸν ὁποῖον ὁ ρεφορμισμὸς ἀφήνει πίσω του ὑπολείμματα, ἐξίσου γελοῖα ὅσο καὶ ἀριστεριστικά — ὁ πολλαπλασιασμὸς στὸ παχὺ ἔντερο τοῦ πλανήτη μας τῶν μικρῶν μαοϊκῶν, τροτσκιστικῶν, γκουεδαρικῶν συρφετῶν — δείχνει ξεκάθαρα αὐτὸ ποὺ ἡ δεξιὰ, καὶ ἰδιαίτερα οἱ σοσιαλιστὲς καὶ οἱ σταλινικοί, εἶχαν ἀπὸ καιρὸ διαισθανθεῖ: ὅτι οἱ μερικὲς διεκδικήσεις ἐμπεριέχουν ἀπὸ τὴν ἴδια τὴ φύσιν τους τὸ ἀδύνατο μιᾶς ὁλοκληρωτικῆς ἀλλαγῆς. Ἀντὶ νὰ καταπολεμήσουμε ἕναν ρεφορμισμὸ κρύδοντα ἕναν ἄλλο, ὁ πειρασμὸς νὰ ἀντιστρέψουμε τὸ προγονικὸ τέχνασμα τῶν μερικῶν διεκδικήσεων φαίνεται, ἀπὸ πολλὰς ἀπόψεις, σὰν μιὰ ὀριστικὴ λύση τοῦ προβλήματος ὅσων ἐδραιώνουν τὴν ὑπάρχουσα τάξιν πραγμάτων προβάλλοντα τὸ θέαμα τῆς ἀντίθεσός τους σὲ μερικὲς πλευρὲς της. Αὐτὸ συνεπάγεται τὴν υἱοθέτηση μιᾶς στρατηγικῆς γενικοῦ ἐμπρησμοῦ μὲ τὴ βοήθεια ὅλο καὶ συχνότερων πράξεων ἐξέγερσης· καὶ μιᾶς τακτικῆς ποιοτικῆς προώθησης ὅπου οἱ ἀναγκαστικὰ μερικὲς ἐνέργειες περιέχουν ὅλες, σὰν ἱκανὴ καὶ ἀναγκαῖα συνθήκη, τὴ διάλυση τοῦ κόσμου τοῦ ἐμπορεύματος. Εἶναι καιρὸς νὰ ἀρχίσουμε τὸ θετικὸ σάμπωτ τῆς ἐμπορευματικῆς - θεαματικῆς κοινωνίας. Ὅσο θὰ ἔχουμε σὰν μαζικὴ τακτικὴ τὸν νόμο τῆς ἀμεσης εὐχαρίστησης, δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ ἀνησυχούμε γιὰ τὸ ἀποτέλεσμα.

XII.— Εἶναι εὐκόλο νὰ ἀναφέρουμε, σὰν παράδειγμα καὶ ὕλικὸ γιὰ παραπέρα ἐπεξεργασία, ὀρισμένους δυνατότητες, ποὺ ἡ πρακτικὴ τῶν ἀπελευθερωμένων ἐργαζομένων θὰ δείξει γρήγορα τὴν ἀνεπάρκειά τους: καθιέρωσις τῆς δωρεᾶν παροχῆς ὅποτε εἶναι δυνατόν — φανερά σὲ περίπτωσιν ἀπεργίας, περισσότερο ἢ λιγότερο κρυφὰ σὲ ἄλλες περιπτώσεις — προσφέροντας στοὺς φίλους καὶ στοὺς ἐπαναστάτας τὰ προϊόντα ποὺ παράγει ἢ ἔχει ἀποθηκευμένα ἢ ἐπιχείρηση, κατασκευάζοντας ἀντικείμενα - δῶρα (ποιμπούς, παιχνίδια, ὅπλα, κοσμήματα, διάφορες μηχανές), ὀργανώνοντας στὰ μεγάλα ἐμπειρικά καταστήματα τὴ δωρεάν διανομὴ ἐμπορευμάτων· ἐξάρθρωσις τῶν νόμων τῆς ἀνταλλαγῆς καὶ ἐγκαινίασις τοῦ τέλους τῆς μισθωτῆς ἐργασίας μὲ τὴ συλλογικὴ οἰκιοποίηση τῶν προϊόντων τῆς ἐργασίας, μὲ τὴ συλλογικὴ χρησιμοποίησιν τῶν μηχανῶν γιὰ προσωπικοὺς καὶ ἐπαναστατικοὺς σκοποὺς· ἐξουτελισμὸς τῆς λειτοουργίας τοῦ χρεώματος μὲ τὴ γενίκευσιν τῶν ἀπεργιῶν πληρωμῆς (νοίκια, φό-

ροι, δόσεις, εισιτήρια μεταφορών κλπ.)· προώθηση της δημιουργικής δράσης όλων θέτοντας σε λειτουργία, έστω και σποραδικά αλλά με αποκλειστικά εργατικό έλεγχο, ορισμένους τομείς ανεφοδιασμού και παραγωγής, και θεωρώντας τούτη την έμπειρία σαν μιάν άσκηση αναγκαστικά διστακτική και τελειοποιήσιμη· καταπολέμηση των ιεραρχιών και του πνεύματος αὐτοθυσίας, μεταχειριζόμενοι τούς εργοδότες και συνδικαλιστές άρχηγούς όπως τούς αξίζει, αρνούμενοι τόν άκτιβισμό τών οργανώσεων· ενιαία δράση παντού ενάντια σ' όλους τούς διαχωρισμούς· έξαγωγή της θεωρίας από κάθε πρακτική και αντίστροφος, με τή σύνταξη προκηρύξεων, όφφισών, τραγουδιών κλπ.

XIII.—Τό προλεταριάτο ήδη έδειξε ότι μπορεί νά άπαντήσει στην καταπιεστική πολυπλοκότητα τών καπιταλιστικών και «σοσιαλιστικών» Κρατών με τήν άπλότητα της δράσεως που άσκείται· έμμεσα από όλους και για όλους. Τα προβλήματα της επιδίωξης δέν τίθενται στην εποχή μας παρά μόνο με τήν προϋπόθεση νά μὴ λυθοῦν ποτέ· αντίθετα, τὰ προβλήματα της ιστορίας που πρέπει νά δημιουργηθεῖ τίθενται ξεκάθαρα μέσω του έγχειρήματος τών εργατικών συμβουλίων με θετικό και ταυτόχρονα άρνητικό τρόπο: μ' άλλα λόγια, σαν θεμελιακό στοιχείο μιᾶς κοινωνίας της ανεμπόδιστης δημιουργικότητας και απόλαυσης και σαν αντι - Κράτος.

XIV.—Έπειδή δέν άσχοῦν καμμιάν έξουσία διαχωρισμένη από τήν απόφαση τών μελών τους, τὰ συμβούλια δέν μπορούν νά άνεχθοῦν άλλη έξουσία από τή δική τους. Η ένθάρρυνση τών έκδηλώσεων του αντι - Κράτους δέν μπορεί λοιπόν νά συγχέεται με τήν έσπευσμένη δημιουργία συμβουλίων που δέν θά είχαν απόλυτη έξουσία πάνω στη ζώνη επέκτασής τους, που θά ήταν διαχωρισμένα από τή γενικευμένη αυτοδιεύθυνση και αναγκαστικά δίχως περιεχόμενο και έτοιμα νά νοθευτοῦν από τίς κάθε είδους ιδεολογίες. Οί μόνες διαυγείς δυνάμεις που μπορούν σήμερα νά άπαντήσουν στην ιστορία που έγινε με τήν ιστορία που πρέπει νά δημιουργηθεῖ θά είναι οί επαναστατικές οργανώσεις που αναπτύσσουν στην αντίληψη του έγχειρήματος τών συμβουλίων, τή συνείδηση του έχθρου που πρέπει νά καταπολεμηθεῖ και τών συμμάχων που πρέπει νά υποστηριχθοῦν. Μιά σημαντική όψη αὐτῆς της πάλης διαγράφεται μπροστά στα μάτια μας με τήν εμφάνιση ενός είδους δυϊσμοῦ έξουσίας. Στα έργαστάσια, στα γραφεία, στους δρόμους, στα σπίτια, στα στρατόπεδα, στα σχολεία, διαμορφώνεται μιᾶ νέα πραγματικότητα, ή περιφρόνηση τών άρχηγών ανεξάρτητα από τήν έτικέττα τους και τήν πόζα που παίρνουν όταν γαυγίζουν. Πρέπει τώρα αὐτή ή περιφρόνηση νά φτάσει στη λογική της συνέπεια αποδεικνύοντας, με τή συλλογική πρωτοβουλία τών εργαζομένων, ότι οί ήγέτες δέν είναι μονάχα αξιοκαταφρόνητοι αλλά και άχρηστοι, και ότι μπορούμε —άκόμα κι' από τή δική τους άποψη— νά τούς άφαντίσουμε δίχως νά υπάρξει καμμιᾶ δυσάρεστη παρενέργεια.

XV.—Η πρόσφατη ιστορία δέν θά άργήσει νά έκδηλωθεῖ, στη συνείδηση τών ήγετῶν καθώς και τών επαναστατῶν, με τή μορφή μιᾶς έναλλακτικῆς λύσης που τούς άφορᾷ και τούς δυό: ή γενικευμένη αυτοδιεύθυνση ή τὸ χάος· ή νέα κοινωνία της άφθονίας ή ή κοινωνική αποσύνθεση, ή λεηλασία, ή τρομοκρατία, ή καταστολή. Ήδη σέ περίοδο δυϊσμοῦ έξουσίας ὁ άγώνας εἶναι άξεχώριστος από τήν τοποθέτηση μπροστά σ' αὐτή τήν έναλλακτική λύ-

ση. Ἡ συνοχή μας απαιτεῖ ἢ παραλυσία καὶ ἢ καταστροφή ὅλων τῶν μορφῶν διακυβέρνησης νὰ μὴ διακρίνεται ἀπὸ τὴ δημιουργία τῶν συμβουλίων ἢ στοιχειωδέστερη σύνεση τοῦ ἐχθροῦ θὰ τὸν κάνει νὰ συμβιβασθεῖ μὲ μιὰν ὀργάνωση νέων καθημερινῶν σχέσεων ποὺ θὰ ἐμπόδιζε τὴν ἐπέκταση αὐτοῦ ποὺ ἓνας εἰδικὸς τῆς ἀμερικανικῆς ἀστυνομίας ἤδη ἀποκαλεῖ «ὁ ἐφιάλτης μας», τῶν μικρῶν ομάδων ἐξεγερμένων ποὺ ξεπηδοῦν ἀπὸ τὰ στόμια τοῦ μετρό, πυροβολοῦν ἀπὸ τίς στέγες, χρησιμοποιοῦν τὴν εὐκίνησία καὶ τίς ἀπεριόριστες δυνατότητες τοῦ ἀντάρτικου τῶν πόλεων γιὰ νὰ χτυπήσουν τοὺς ἀστυνομικούς, νὰ ἀφανίσουν τοὺς ὑπηρετές τῆς ἐξουσίας, νὰ προκαλέσουν ταραχές, νὰ καταστρέψουν τὴν οἰκονομία. Δὲν εἶναι ὅμως δική μας δουλειὰ νὰ σώσουμε τοὺς ἡγέτες. Ἄς ἀρκεστοῦμε νὰ προετοιμάσουμε τὸ ἔδαφος γιὰ τὰ συμβούλια καὶ νὰ ἐξασφαλίσουμε τὴν αὐτοάμυνά τους, μὴ ὅλα τὰ μέσα. Ὁ Lope de Vega δείχνει σ' ἓνα ἀπὸ τὰ ἔργα του πὼς κάτι χωρικοί, ἐξοργισμένοι ἀπὸ τίς αὐθαιρέσιες ἑνὸς βασιλικοῦ ἀξιωματοῦχου, τὸν θανατώνουν καὶ ἀπαντοῦν στοὺς ἐπιφορτισμένους νὰ ἀνακαλύψουν τὸν ἔνοχο μὲ τὸ ὄνομα τοῦ χωριοῦ FUENTE OVEJUNA. Τὴν τακτικὴ FUENTE OVEJUNA τὴν χρησιμοποιοῦν ἀπέναντι στοὺς ἀπληροφόρητους ἐπιστάτες πολλοὶ ἀνθρακωρύχοι στὶς Ἀστουρίες. Ἡ γενικευμένη αὐτοδιεύθυνση θὰ εἶναι ἡ FUENTE OVEJUNA μας. Δὲν ἀρκεῖ πιά μιὰ συλλογικὴ δράση νὰ ἀποθαρρύνει τὴν καταστολὴ (πράγμα ποὺ μπορούμε νὰ κρίνουμε ἀπὸ τὴν ἀδυναμία τῆς ἀστυνομίας κατὰ τὴ διάρκεια τῶν καταλήψεων νὰ παρεμποδίσει τὴν ἐνδεχόμενη οἰκιοποίηση τῶν χρηματικῶν ἀποθεμάτων τῶν τραπεζῶν ἀπὸ τοὺς ὑπαλλήλους τους), πρέπει ταυτόχρονα νὰ ἐνθαρρύνει τὴν πρόοδο πρὸς μιὰ μεγαλύτερη ἐπαναστατικὴ συνοχή. Τὰ συμβούλια ἀντιπροσωπεύουν τὴν τάξιν ἀπέναντι στὴν ἀποσύνθεση τοῦ Κράτους, τὸ ὁποῖο ἀμφισβητεῖται στὴ μορφή του ἀπὸ τὴν ἄνοδο τῶν τοπικῶν ἐθνικισμῶν καὶ στὴν οὐσία του ἀπὸ τίς κοινωνικὲς διεκδικήσεις. Στὰ ἐρωτήματα ποὺ θέτει στὸν ἑαυτὸ της, ἡ ἀστυνομία δὲν μπορεῖ νὰ ἀπαντήσῃ παρὰ μόνο ὑπολογίζοντας τὸν ἀριθμὸ τῶν νεκρῶν της. Μονάχα τὰ συμβούλια μποροῦν νὰ δώσουν μιὰν ὀριστικὴ ἀπάντηση. Τί ἐμποδίζει τὴ λεηλασία; Ἡ ὀργάνωση τῆς διανομῆς καὶ τὸ τέλος τοῦ ἐμπορεύματος. Τί ἐμποδίζει τὸ σαμποτάζ τῆς παραγωγῆς; Ἡ οἰκιοποίηση τῶν μηχανῶν ἀπὸ τὴ συλλογικὴ δημιουργικότητα. Τί ἐμποδίζει τίς ἐκρήξεις ὀργῆς καὶ βίας; Ἡ κατάργηση τοῦ προλεταριάτου μὲ τὴ συλλογικὴ δημιουργία τῆς καθημερινῆς ζωῆς. Δὲν ὑπάρχει ἄλλη δικαιολογία τοῦ ἀγῶνα μας ἀπὸ τὴν ἀμεση ἱκανοποίηση αὐτοῦ τοῦ ἐγχειρήματος, ἀπ' ὅ,τι μᾶς ἱκανοποιεῖ ἀμέσως τώρα.

XVI.— Ἡ γενικευμένη αὐτοδιεύθυνση ἔχει σὰν μοναδικὸ στήριγμα τὴν ἀντίθεση τῆς ἐλευθερίας ποὺ γίνεται δίωμα ὅλων. Αὐτὸ εἶναι ἀρκετὸ γιὰ νὰ προσδώσῃ ἀπὸ τώρα κι' ὅλας στὴν ἐπεξεργασία της τὴν ἀπαραίτητη συνοχή. Μιὰ τέτοια συνοχή πρέπει νὰ χαρακτηρίζῃ ἤδη ἀπὸ τώρα τίς ἐπαναστατικὲς συμβουλευτικὲς ὀργανώσεις καὶ ἀντιστρόφως, ἡ πρακτικὴ τους ἤδη θὰ ἐμπεριέχει τὴν ἐμπειρία τῆς ἀμεσης δημοκρατίας. Αὐτὸ θὰ ἐπιτρέψῃ νὰ ἀποσαφηνισθοῦν ὀρισμένες φόρμουλες. Ἐτσι, μιὰ ἀρχὴ ὅπως «μόνο ἡ γενικὴ συνέλευση εἶναι κυρίαρχη» σημαίνει ἐπίσης πὼς ὅ,τι διαφεύγει ἀπὸ τὸν ἀμεσο ἔλεγχο τῆς αὐτόνομης συνέλευσης ἀναδημιουργεῖ μέσω τοῦ μηχανισμοῦ τῆς ἀντιπροσώπησης τίς διάφορες αὐτόνομες μορφές τῆς καταπίεσης. Ὁλόκληρη ἡ συνέλευση, μὲ τίς τάσεις της, πρέπει νὰ εἶναι παρούσα μέσω τῶν ἀντιπροσώπων της ὅταν παίρνονται οἱ ἀποφάσεις. Ἐὰν ἡ καταστροφή τοῦ Κράτους ἀποκλείει τὴν ἐπανάληψιν τοῦ ἀστυείου τοῦ «Ἀνωτάτου Σο-

βιέτ», χρειάζεται ακόμη να επαγρυπνούμε ώστε η απλότητα της οργάνωσης να εξασφαλίζει την αδυναμία εμφάνισης μιᾶς νεο - γραφειοκρατίας. Ο πλούτος της τηλεπικοινωνιακής τεχνικής, πρόφαση για τή διατήρηση ή τήν επιστροφή των ειδικών, επιτρέπει τὸ διαρκὴ ἔλεγχο τῶν εκπροσώπων ἀπὸ τὴ βάση, τὴν ἄμεση ἐπιβεβαίωση, τροποποίηση ἢ ἀποκήρυξη τῶν ἀποφάσεών τους, σ' ὅλα τὰ ἐπίπεδα. Οἱ τηλεγράφοι, ὑπολογιστές, τηλεοράσεις πρέπει λοιπὸν νὰ βρίσκονται διαρκῶς στὴ διάθεση τῶν συνελεύσεων τῆς βάσης. Τίς ἐπιτρέπουν νὰ εἶναι πανταχοῦ παρούσες. Ὅσον ἀφορᾷ τὴ σύνθεση τοῦ συμβουλίου — θὰ ὑπάρχουν ἀσφαλῶς τοπικὰ συμβούλια, συμβούλια πόλης καὶ περιφερείας, διεθνῇ συμβούλια — θὰ εἶναι καλὸ ἢ συνέλευση νὰ ἐκλέξει καὶ νὰ ἐλέγχει ἓνα *τ μ ἦ μ α τεχνικοῦ ἐξοπλισμοῦ* προορισμένο νὰ δέχεται τίς αἰτήσεις προμηθείας ὑλικῶν, νὰ ἐκτιμᾷ τίς δυνατότητες τῆς παραγωγῆς, νὰ συντονίζει αὐτοὺς τοὺς δύο τομεῖς· ἓνα *τ μ ἦ μ α πληροφορήσεως* ἐπιφορτισμένο νὰ διατηρεῖ μιὰ στενὴ ἐπαφὴ μὲ τὴ ζωὴ τῶν ἄλλων συμβουλίων· ἓνα *τ μ ἦ μ α συντονισμοῦ* ποὺ ἔργο του θὰ εἶναι, στὸ μέτρο ποὺ τὸ ἐπιτρέπουν οἱ ἀνάγκες τοῦ ἀγῶνα, νὰ ἐμπλουτίσει τίς διατομικὲς σχέσεις, νὰ ριζοσπαστικοποιήσει τὸ φουριεριστικὸ σχέδιο, νὰ ἐξοπλίσαι τεχνικὰ τίς ἀτομικὲς ἐπιθυμίες· ἓνα *τ μ ἦ μ α αὐτοάμυνας*. Κάθε τμήμα εἶναι ὑπόλογο στὴ γενικὴ συνέλευση· οἱ εκπρόσωποι ἀνακλητοὶ ἀνὰ πᾶσα στιγμή καὶ ὑποκείμενοι στὴν ἀρχὴ τῆς ὀριζόντιας καὶ κάθετης κυκλικῆς ἐναλλαγῆς, συγκεντρώνονται καὶ παρουσιάζουν τὴν ἀναφορά τους κατὰ τακτὰ χρονικὰ διαστήματα.

XVII.— Στὸ λογικὸ σύστημα τοῦ ἐμπορεύματος ποὺ συντηρεῖ ἢ ἀλλοτριωμένη πρακτικὴ πρέπει νὰ ἀπαντήσῃ, μὲ τὴν ἄμεση πρακτικὴ ποὺ συνεπάγεται, ἡ κοινωνικὴ λογικὴ τῶν ἐπιθυμιῶν. Τὰ πρῶτα ἐπαναστατικὰ μέτρα θὰ ἀναφέρονται ἀναπόφευκτα στὴ μείωση τῶν ὥρων ἐργασίας καὶ στὴν πλατύτερη δυνατὴ κατάργηση τῆς ἐργασίας - δουλείας. Τὰ συμβούλια θὰ διακρίνονται ἀνάμεσα σὲ *τομεῖς προτεραιότητος* (τρόφιμα, μεταφορές, τηλεπικοινωνίες, μεταλλουργία, κατασκευές, ἐνδυμασία, ἡλεκτρονικὴ βιομηχανία, τυπογραφία, βιομηχανίες ὀπλων, ἱατρικὴ, ἀναγκαῖες ἀνέσεις καί, γενικὰ, ὁ ὑλικὸς ἐξοπλισμὸς ποῦναι ἀπαραίτητος γιὰ τὸν ἀδιάκοπο μετασχηματισμὸ τῶν ἱστορικῶν συνθηκῶν) *τομεῖς ἐπιανάμειτα* ποὺ θεωροῦνται ἀπὸ τοὺς ἐνδιαφερόμενους ἐργαζόμενους ὅτι μποροῦν νὰ προσαρμοστοῦν πρὸς ὄφελος τῶν ἐπαναστατῶν· καὶ *τομεῖς παρσιτικοῦς* ποὺ οἱ συνελεύσεις θὰ ἔχουν ἀποφασίσει τὴν κατάργησή τους. Ὅπως εἶναι φυσικὸ, οἱ ἐργαζόμενοι τῶν καταργούμενων τομέων (διοίκηση, γραφεῖα, βιομηχανίες θεάματος καὶ καθαροῦ ἐμπορεύματος) θὰ προτιμήσουν ἀντὶ γιὰ 8 ὥρες καθημερινῆς παρουσίας σ' ἓναν τόπο ἐργασίας, 3 ἢ 4 ὥρες τὴν ἐβδομάδα μιᾶς ἐργασίας ποὺ θὰ διαλέξουν ἐλεύθερα μεταξὺ τῶν τομέων προτεραιότητος. Τὰ συμβούλια θὰ ἔχουν σὰν ἐμβλημα τὴν ἀρχὴ «ἐργασία ὄχι, ἀπόλαυση ναί». Στὸ μέτρο ποὺ ἡ μεταμόρφωση τοῦ κόσμου θὰ ταυτισθεῖ μὲ τὴν ἐφεύρεση τῆς ζωῆς, ἡ ἀναγκαῖα ἐργασία θὰ ἐξαφανισθεῖ μέσα στὴν ἀπόλαυση τῆς συνειδητῆς καὶ ἐλεύθερης δημιουργίας τῆς ἱστορίας.

XVIII.— Ὅταν ἐπιβεβαιώνουμε ὅτι ἡ συμβουλευτικὴ οργάνωση τῆς διανομῆς καὶ τῆς παραγωγῆς ἀποτρέπει τὴ λεηλασία καὶ τὴν καταστροφή τῶν μηχανῶν καὶ τῶν ἀποθεμάτων, τοποθετούμαστε ἀκόμα μέσα στὴν προοπτικὴ τοῦ ἀντι-Κράτους. Οἱ διαχωρισμοὶ ποὺ διατηροῦνται σ' αὐτὴ τὴν περίπτωσιν θὰ καταπολεμηθοῦν ἀποτελεσματικὰ ἀπὸ τὰ συμβούλια, σὰν ὅργανα τῆς νέας κοινωνίας,

μὲ μίαν συλλογικὴν πολιτικὴν τῶν ἐπιθυμιῶν.
Ἡ κατάργησις τῆς μισθωτῆς ἐργασίας μπορεῖ νὰ πραγματοποιηθῇ ἀμέσως, μόλις ἐγκαθιδρυθοῦν τὰ συμβούλια, ἀπὸ τῆς στιγμῆς ποὺ τὸ τμήμα «τεχνικοῦ ἐξοπλισμοῦ καὶ ἀνεφοδιασμοῦ» κάθε συμβουλίου θὰ ὀργανώσῃ τὴν παραγωγὴν καὶ τὴν διανομὴν σύμφωνα μὲ τὰς ἐπιθυμίας τῆς γενικῆς συνέλευσης. Τότε εἶναι ποῦ, ἀποτίοντας φόρο τιμῆς στὴν καλύτερη μπολσεβίκικη πρόβλεψη, θὰ μπορούμε νὰ ἀποκαλέσουμε «Λένιν» τὰ χρυσὰ δημόσια οὐρητήρια!!!»

XIX.— Ἡ γενικευμένη αὐτοδιεύθυνση ἀπαιτεῖ τὴν ἐπέκτασιν τῶν συμβουλίων. Ἀρχικὰ τὶς ζῶνες ἐργασίας θὰ τὶς πάρουν στὰ χέρια τοὺς οἱ ἐνδιαφερόμενοι ἐργαζόμενοι, συσπειρωμένοι σὲ συμβούλια. Γιὰ νὰ ἀπαλλαγοῦν τὰ πρῶτα συμβούλια ἀπὸ τὸν κορπορατιστικὸν τοὺς χαρακτήρα, οἱ ἐργαζόμενοι θὰ ἀνοίξουν τὶς πόρτες τοὺς ὅσο τὸ δυνατόν γρηγορώτερα στοὺς συντρόφους καὶ στὶς συντρόφισσας τοὺς, στοὺς κατοίκους τῆς συνοικίας, στοὺς ἐθελοντὰς ποὺ ἔρχονται ἀπὸ τοὺς παρασιτικὰς τομεῖς, ὥστε νὰ πάρουν σύντομα τὴν μορφήν τοπικῶν συμβουλίων, τμημάτων τῆς Κομμουνᾶς (ἐνδεχομένως ἐνότητες περίπου ἴσες ἀριθμητικὰ, λογουχάρη 8 ἕως 10.000 ἀτόμων).

XX.— Ἡ ἐσωτερικὴ ἐπέκτασις τῶν συμβουλίων πρέπει νὰ συμβαδίζει μὲ τὴν γεωγραφικὴν τοὺς ἐπέκτασιν. Πρέπει νὰ ἐπαγρυπνήσουμε γιὰ τὴν πλήρη ριζοσπαστικότητα τῶν ἀπελευθερωμένων ζωνῶν, δίχως τὴν αὐταπάτην τοῦ Fourier γιὰ τὸν ἐλκυστικὸν χαρακτήρα τῶν πρώτων κομμουνῶν, χωρὶς ὅμως καὶ νὰ ὑποτιμᾶμε τὴν ἐλκυστικότητα ποὺ ἀποκτᾷ, μόλις ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὸ ψεῦδος, κάθε ἐμπειρία αὐθεντικῆς χειραφέτησης. Ἡ αὐτοάμυνα τῶν συμβουλίων ἀποσαφηνίζει τὴν φόρμουλαν : «ἡ ὀπλισμένη ἀλήθεια εἶναι ἐπαναστατικὴ».

XXI.— Ἡ γενικευμένη αὐτοδιεύθυνση θὰ ἔχει μὴ μίαν τὸν κώδικα δυνάτο τ ὅ τ ῆ τ ω ν τῆς, προορισμένο νὰ διαλύσῃ τὴν κατασταλτικὴν νομοθεσίαν καὶ τὴν προγονικὴν ἐπιβολὴν τῆς. Ἰσως ἐμφανιστῇ σὲ περίοδον δυνάτο τ ὅ τ ῆ τ ω ν τῆς, προορισμένο νὰ καταστραφῇ οἱ νομοθετικοὶ καὶ δικαστικοὶ μηχανισμοί. Τὰ νέα δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου (δικαίωμα τοῦ καθέναν νὰ ζῇ ὅπως τοῦ ἀρέσει, νὰ φτιάξῃ τὸ σπίτι του, νὰ πάρῃ μέρος σ' ὅλες τὰς συνελεύσεις, νὰ ὀπλιστῇ, νὰ ζεῖ σὰν νομάδας, νὰ δημοσιεύσῃ ὅ,τι σκέφτεται—στὸν καθέναν μίαν ἐφημερίδα τοίχου—νὰ ἀγαπᾷ ἀνεμπόδιστα· δικαίωμα συνάντησης, δικαίωμα στὸν ἀναγκαῖον ὕλιν ἐξοπλισμὸν γιὰ τὴν πραγμάτωσιν τῶν ἐπιθυμιῶν δικαίωμα δημιουργικότητος, δικαίωμα κατάκτησης τῆς φύσης, τέλος τοῦ χρόνου - ἐμπορεύματος, τέλος τῆς ἱστορίας καθ'αυτὴν, πραγμάτωσις τῆς τέχνης καὶ τῆς φαντασίας κλπ.) — τὰ νέα δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου περιμένουν τοὺς ἀντινομοθέτες τοὺς.

...ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΥΛΙΑΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ

«Η εργατοαγροτική Κυβέρνηση είναι αποφασισμένη να επανακτήσει δίχως καθυστέρηση την Κρονστάνδη και τα εξεγερμένα πλοία και να τα επαναθέσει στη διάθεση της σοβιετικής δημοκρατίας. Διατάζω, κατά συνέπειαν όλους εκείνους που σήκωσαν το χέρι εναντίον της σοσιαλιστικής πατρίδος να παραδώσουν άμέσως τα όπλα. Εκείνοι που θα αντισταθούν πρέπει να αποπλιστούν και να τεθούν στη διάθεση των σοβιετικών αρχών. Οί επίτροποι που είχαν συλληφθεί και οι αντιπρόσωποι της εξουσίας πρέπει να απελευθερωθούν άμέσως. Μόνον εκείνοι που θα παραδοθούν δίχως όρους μπορούν να υπολογίσουν στην επιείκεια της σοβιετικής δημοκρατίας. Διατάζω επίσης να προετοιμαστεί ή καταστολή της στάσης και ή καθυπόταξη των στασιαστών με την δύναμη των όπλων. Η εδύνη για την καταστροφή που θα ύποσται ό πληθυσμός θα βαρύνει αποκλειστικά τους εξεγερμένους λευκοφρουρούς».

«Τελεσίγραφο στην Κρονστάνδη»
ΤΡΟΤΣΚΥ - ΚΑΜΕΝΕΦ

«Μια μονάχα είναι ή απάντησή μας σ' όλα αυτά : ΟΛΗ Η ΕΞΟΥΣΙΑ ΣΤΑ ΣΟΒΙΕΤ. Κάτω τα χέρια από τα Σοβιέτ : τα χέρια σας τα κατακόκκινα από το αίμα των μαρτύρων της Έλευθερίας, που αγωνίστηκαν Έναντία στους λευκοφρουρούς τους γαιοκτήμονες και τη μπουρζουαζία»
«ΙΖΒΕΣΤΙΑ» της Κρονστάνδης Νο 6

Έδω και πενήντα χρόνια, από τότε που οί λενινιστές ταύτισαν τον κομμουνισμό με τον έξηλεκτρισμό, από τότε που ή μπολσεβίκικη άντεπανάσταση ώρθωσε το « Σ ο β ι ε τ ι κ ό » Κ ρ ά τ ο ς πάνω στο πτώμα της εξουσίας των Σοβιέτ και που Σοβιέτ έπαψε να σημαίνει Σ υ μ β ο ύ λ ι ο , οί επαναστάσεις δέν έκαναν τίποτ' άλλο άπ' το να πετάνε στα μούτρα των Κομματικών άφεντικών το αίτημα της Κρονστάνδης: « " Ο λ η ή έ ξ ο υ σ ί α σ τ á Σ ο β ι έ τ καί ὄ χ ι σ τ á κ ό μ μ α τ α » . Το γεγονός της διαρκώς αναπτυσσόμενης π ρ α γ μ α τ ι κ ή ς τ á σ η ς π ρ ό ς τήν έ ξ ο υ σ ί α τ ῶ ν ' Ε ρ γ α τ ι κ ῶ ν Σ υ μ β ο υ λ ί ω ν στη διάρκεια αυτού του μισού αιώνα των προσπαθειών και των άλλεπάλληλων συντριβών του σύγχρονου προλεταριακού κινήματος, επιβάλλει από δώ και πέρα στο νέο επαναστατικό ρεύμα τά Συμβούλια σαν τή μόνη μορφή της ά ν τ ι κ ρ α τ ι κ ή ς δ ι κ τ α τ ο ρ ί α ς του προλεταριάτου, σαν το μόνο δικαστήριο που θα μπορέσει να καταδικάσει τον παλιό κόσμο και να εκτελέσει αυτό το ίδιο τήν απόφασή του.

Πρέπει να προσδιορίσουμε με ακρίβεια τον ὅρο Συμβούλιο, ὄχι μόνον απορρίπτοντας τίς χονδροειδέστατες παραποιήσεις που συσσωρεύτηκαν από τήν σοσιαλδημοκρατία, τήν ρώσικη γραφειοκρατία, τον τιτοισμό, ακόμα και τον μπέν-μπελλισμό, αλλά κυρίως αναγνωρίζοντας τίς ανεπάρκειες που ύπρχαν μέσα στα σύντομα έμπρακτα προσχεδιάσματα της εξουσίας των Συμβουλίων μέχρι σήμερα και, φυσικά, μέσα στις ίδιες τίς αντιλήψεις των συμβουλιακών επαναστατών. Αυτό που το Συμβούλιο τ ε ί ν ε ι ν á ε ί ν α ι σ τ ó σ ύ ν - ο λ ό τ ο υ έμφανίζεται άρνητικά μέσα στους περιορισμούς και τίς αύταπάτες που σημάδεψαν τίς πρώτες του έκδηλώσεις και που, μαζί με τον άμεσο και άσυμβίβαστο άγώνα, που διεξάγει εναντίον του ή άρχουσα τάξη, προκάλεσαν τήν ήττα του. Το Συμβούλιο θέλει να είναι ή μορφή της π ρ α κ τ ι κ ή ς έ ν ο π ο ί η σ η ς των προλεταρίων που όπλίζονται μόνοι τους με τα ύλικά και διανοητικά μέσα της άλλαγής όλων των ύπαρχουσών συνθη-

κῶν καὶ ποὺ δημιουργοῦν κυριαρχικὰ τὴν ἱστορία τους. Πρέπει καὶ ὀφείλει νὰ εἶναι ἡ μετουσίωση σὲ ὀργανωμένη δράση τῆς ἱστορικῆς συνείδησης. Ὅμως δὲν κατῴρθωσε ἀκόμα πούθεν νὰ ἐκμηδενίσαι τὸ διαχωρισμὸ πού φέρουν μέσα τους οἱ εἰδικευμένες πολιτικὲς ὀργανώσεις καὶ οἱ μορφές τῆς ψευδοῦς ἰδεολογικῆς συνείδησης πού παράγουν καὶ ὑπερασπίζονται. Ἐξ ἄλλου, ἐὰν τὰ Συμβούλια σὰν κύρια ὄργανα μιᾶς ἐπαναστατικῆς στιγμῆς εἶναι συνήθως Συμβούλια ἀντιπροσώπων ἐπειδὴ συντονίζουν καὶ «ὁμοσπονδοποιοῦν» τίς ἀποφάσεις τῶν τοπικῶν συμβουλίων, φαίνεται ὅτι οἱ γενικὲς συνελεύσεις τῆς βάσης θεωρήθηκαν πάντα σὰν ἀπλὲς συνελεύσεις ἐκλογέων, κι ἔτσι ἡ πρώτη βαθμίδα τοῦ «Συμβουλίου» βρισκόταν πάνω ἀπ’ αὐτές. Ἐδῶ ἤδη βρίσκεται ἓνας μηχανισμὸς διαχωρισμοῦ πού δὲν μπορεῖ νὰ ὑπερπηδηθεῖ παρὰ μόνο ἂν τὰ Συμβούλια εἶναι οἱ ἴδιες οἱ τοπικὲς γενικὲς συνελεύσεις ὅλων τῶν ἐπαναστατημένων προλεταρίων, ἀπ’ ὅπου κάθε ἀντιπροσωπεῖα θὰ πρέπει νὰ ἀντλεῖ ἀνὰ πᾶσα στιγμή τίς δικαιοδοσίες της.

Ἀφήνοντας κατὰ μέρος τὰ προ-συμβουλιακὰ χαρακτηριστικὰ πού ἐνθουσίασαν τὸν Μάρξ στὴν Κομμούνια τοῦ Παρισιοῦ («ἡ πολιτικὴ μορφή, πού ἐπιτέλους ἀνακαλύφθηκε, μὲ τὴν ὁποία ἡ οἰκονομικὴ χειραφέτηση τῆς ἐργασίας θὰ μπορούσε νὰ πραγματοποιηθεῖ») καὶ πού ἄλλωστε, περισσότερο κι’ ἀπὸ τὴν ἐκλεγμένη Κομμούνια, μποροῦν νὰ βρεθοῦν μέσα στὴν ὀργάνωση τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ἐθνοφρουρᾶς, ἡ ὁποία ἀποτελοῦνταν ἀπὸ ἀντιπροσώπους τοῦ ὀπλισμένου παρισινοῦ προλεταριάτου, τὸ περιβόητο «Συμβούλιο τῶν ἐργατῶν ἀντιπροσώπων» τῆς Πετρούπολης ἦταν ἡ πρώτη ἀπαρχὴ μιᾶς ὀργάνωσης τοῦ προλεταριάτου μέσα σὲ μιὰ ἐπαναστατικὴ στιγμή. Σύμφωνα μὲ τοὺς ἀριθμοὺς πού ἀναφέρει ὁ Τρότσκι στὸ «1905», 200.000 ἐργάτες ἔστειλαν τοὺς ἀντιπροσώπους τους στὸ Σοβιέτ τῆς Πετρούπολης. Ἡ ἐπιρροή του ὅμως ἀπλωνόταν ἔξω ἀπὸ τὰ στενὰ γεωγραφικὰ του ὅρια ἐφ’ ὅσον πολλὰ ἄλλα Συμβούλια στὴ Ρωσσία ἐπηρεάζοντο ἀπὸ τίς συσκέψεις καὶ τίς ἀποφάσεις του. Συγκέντρωνε ἄμεσα τοὺς ἐργάτες περισσότερων ἀπὸ ἑκατὸν πενήντα ἐπιχειρήσεων καὶ τοὺς ἀντιπροσώπους δεκάξυ συνδικάτων πού εἶχαν προσχωρήσει σ’ αὐτό. Ὁ πρῶτος του πυρήνας εἶχε σχηματισθεῖ στὶς 13 Ὀκτώβρη, καὶ ἀμέσως, στὶς 17, τὸ Σοβιέτ ἐγκατέστησε στὴν κορυφὴ του μιὰ Ἐκτελεστικὴ Ἐπιτροπὴ πού, ὅπως λέει ὁ Τρότσκι, «ἦταν ἡ Κυβέρνησή του». Σ’ ἓνα σύνολο 562 ἀντιπροσώπων, ἀντιστοιχοῦσε μιὰ Ἐκτελεστικὴ Ἐπιτροπὴ μόνον ἀπὸ 31 μέλη, ἀπὸ τὰ ὁποία 22 ἦταν πράγματι ἐργάτες ἐκλεγμένοι ἀπὸ τὸ σύνολο τῶν ἐργαζομένων στὶς ἐπιχειρήσεις τους καὶ 9 ἀντιπροσώπευαν τὰ τρία ἐπαναστατικὰ κόμματα (μενσεβίκους, μπολσεβίκους καὶ σοσιαλεπαναστάτες)· ὅμως «οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν κομμάτων δὲν εἶχαν δικαίωμα ψήφου γιὰ τὴ λήψη τῶν ἀποφάσεων». Μποροῦμε νὰ παραδεχτοῦμε ὅτι οἱ συνελεύσεις τῆς βάσης ἀντιπροσωπεύονταν πιστὰ ἀπὸ τοὺς ἀνακλητοὺς ἐκπροσώπους τους, ἀλλὰ αὐτοὶ εἶχαν προφανῶς ἀφήσει ἓνα μεγάλο μέρος τῆς ἐξουσίας τους, μ’ ἓνα τελείως κοινὸ βούλευτικὸ τρόπο στὰ χέρια μιᾶς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς ὅπου οἱ «εἰδικοί» τῶν πολιτικῶν κομμάτων εἶχαν τεράστια ἐπιρροή.

Ποῖα εἶναι ἡ καταγωγή αὐτοῦ τοῦ Σοβιέτ; Φαίνεται ὅτι αὐτὴ ἡ μορφή ὀργάνωσης βρέθηκε ἀπὸ μερικὰ πολιτικὰ καταρτισμένα στοιχεῖα τῆς ἐργατικῆς βάσης, πού ἀνῆκαν κατὰ κανόνα οἱ ἴδιοι σὲ μιὰ σοσιαλιστικὴ φράξια. Εἶναι πραγματικὰ ὑπερβολικὸ νὰ ποῦμε, ὅπως ὁ Τρότσκι, ὅτι «Μία ἀπὸ τίς δύο σοσιαλδημοκρατικὲς ὀργανώσεις τῆς Πετρούπολης πῆρε τὴν πρωτοβουλία νὰ δημιουργήσῃ μιὰ αὐτόνομη ἐπαναστατικὴ ἐργατικὴ διοίκηση» (πάντως ἀξίζει νὰ σημειωθεῖ ὅτι ἐκεῖνη «ἀπὸ τίς δύο ὀργανώσεις» πού ἀναγνώρισε ἀμέσως τὴ σημασία αὐτῆς τῆς πρωτοβουλίας τῶν ἐργατῶν ἦταν ἀκριβῶς ἡ μενσεβίκικη). Ὅμως ἡ γενικὴ ἀπεργία τοῦ Ὀκτώβρη 1905 εἶχε στὴν πραγματικότητα τὴν ἀπαρχὴ της στὴ Μόσχα, στὶς 19 Σεπτεμβρίου, ὅταν οἱ τυπογράφοι τοῦ τυπογραφείου Sytine κατέβηκαν σὲ ἀπεργία ζητώντας νὰ συνυπολογίζονται τὰ σημεῖα τῆς στίξης μέσα στοὺς 1.000 χαρακτῆρες πού ἀποτελοῦσαν τὴ μονάδα πληρωμῆς τῆς ἐργασίας τους μὲ τὸ κομμάτι. Πενήντα τυπογραφεῖα ἀκολούθησαν καί, στὶς 25 τοῦ Σεπτεμβρίου, τὰ τυπογραφεῖα τῆς Μόσχας ὀργανώθηκαν σ’ ἓνα Συμβούλιο. Στὶς 3 τοῦ Ὀκτώβρη «ἡ συνέλευση τῶν ἐργατῶν ἀντιπροσώπων τῶν τυπογραφικῶν σωματείων, τῶν σωματείων τῆς μηχανουργίας, τῆς ξυλουργίας, τοῦ καπνοῦ καὶ ἄλλων, ἀποφασίσε νὰ δημιουργήσῃ ἓνα γενικὸ συμβούλιο (Σοβιέτ) τῶν ἐργατῶν τῆς Μόσχας» (Τρότσκι, «1905»). Βλέπουμε λοιπὸν ὅτι αὐτὴ ἡ μορφή ἐμφανιζόταν αὐθόρμητα στὴν ἀρχὴ τοῦ ἀπεργιακοῦ κινήματος. Καὶ τὸ κίνημα αὐτό, πού ἄρχισε νὰ ἐξασθενεῖ τίς ἐπόμενες μέρες, ξαναφούντωσε γιὰ νὰ καταλήξῃ στὴ μεγάλη ἱστορικὴ κρίση πού γνωρίζουμε, στὶς 7 τοῦ Ὀκτώβρη, ὅταν οἱ ἐργαζόμενοι τῶν σιδηροδρόμων ἄρχισαν αὐθόρμητα — πρῶτα στὴ Μόσχα — νὰ διακόπτουν τὴν κυκλοφορία.

Τὸ κίνημα τῶν Συμβουλίων στὸ Τορίνο, τὸ Μάρτη καὶ Ἀπρίλη τοῦ 1920, γεννήθηκε μέσα στὸ ἐξαιρετικὰ συγκεντρωμένο προλεταριάτο τῶν ἐργοστασίων Φιάτ. Μεταξὺ Αὐγούστου καὶ Σεπτέμβρη 1919, ἡ ἀνανέωση τῶν ἐκλεγέντων σὲ μιὰ «ἐσωτερικὴ ἐπιτροπὴ» — ἓνα εἶδος ἐπιχειρησιακῆς ἐπιτροπῆς ταξικῆς συνεργασίας, δημιουργημένης ἀπὸ μιὰ συλλογικὴ σύμβαση τοῦ 1906 μὲ σκοπὸ τὴν ἀφομοίωση τῶν ἐργατῶν στὴν ἱεραρχία τοῦ παραγωγικοῦ μηχανισμοῦ — ἔδωσε ξαφνικὰ τὴν εὐκαιρία, μέσα στὴν κοινωνικὴ κρίση ποὺ πέραγε τότε ἡ Ἰταλία, μιᾶς ὁλοκληρωτικῆς ἀλλαγῆς τοῦ ρόλου αὐτῶν τῶν «κομμισσάριων». Ἀρχισαν νὰ συνασπίζονται ἀναμεταξύ τους σὰν ἄμεσοι ἀντιπρόσωποι τῶν ἐργαζομένων. Τὸν Ὀκτώβρη τοῦ 1919, 30.000 ἐργάτες ἀντιπροσωπεύονταν σὲ μιὰ συνέλευση τῶν «ἐκτελεστικῶν ἐπιτροπῶν τῶν ἐργοστασιακῶν Συμβουλίων», ποὺ δὲν ἔμοιαζε τόσο μὲ μιὰ καθαυτὸ ὀργάνωση Συμβουλίων ὅσο μὲ μιὰ συνέλευση shop-stewards (πάνω στὴ βάση ἑνὸς ἐκπροσώπου γιὰ κάθε ἐργαστήρι ἢ τμήμα τοῦ ἐργοστασίου). Ὅμως τὸ παράδειγμα αὐτὸ ἀκολουθήθηκε πλατιά καὶ τὸ κίνημα ριζοσπαστικοποιήθηκε, ὑποστηριγμένο ἀπὸ μιὰ φράξια τοῦ Σοσιαλιστικοῦ Κόμματος ποὺ εἶχε τὴν πλειοψηφία στὸ Τορίνο (μὲ τὸν Γκράμσι) καὶ ἀπὸ τοὺς ἀναρχικοὺς τοῦ Πιεμόντε (βλέπε τὴ μπροσούρα τοῦ Πιέρ Κάρλο Μαζίνι, «Ἀναρχικοὶ καὶ Κομμουνιστὲς στὸ Κίνημα τῶν Συμβουλίων τοῦ Τορίνο»). Τὸ κίνημα καταπολεμήθηκε ἀπὸ τὴν πλειοψηφία τοῦ Σοσιαλιστικοῦ Κόμματος καὶ ἀπὸ τὰ συνδικάτα. Στις 15 τοῦ Μάρτη 1920, τὰ Συμβούλια ἀρχισαν τὴν ἀπεργίαν μὲ κατάληψη τῶν ἐργοστασίων καὶ ξανάβαλαν μπρὸς τὴν παραγωγὴ κάτω ἀπὸ τὸν ἐλεγχό τους. Στις 14 τοῦ Ἀπρίλη ἔγινε ἡ γενικὴ ἀπεργία στὸ Πιεμόντε. Τὶς ἐπόμενες ἡμέρες ἐξασπώθηκε σ' ἓνα μεγάλο μέρος τῆς Βόρειας Ἰταλίας, κυρίως στοὺς σιδηροδρομικοὺς καὶ τοὺς λιμενεργάτες. Ἡ κυβέρνησις ἀναγκάστηκε νὰ χρησιμοποιήσει πολεμικὰ πλοῖα γιὰ νὰ ἀποβιβάσει στὴ Γένοβα τὰ στρατεύματα ποὺ θὰ βάδιζαν πρὸς τὸ Τορίνο. Ἄν καὶ τὸ πρόγραμμα τῶν Συμβουλίων ἐγκρίθηκε ὀργότερα ἀπὸ τὸ Συνέδριο τῆς Ἀναρχικῆς Ἰταλικῆς Ἐνωσης, ποὺ συγκεντρώθηκε στὴ Μπολόνια στις 1 Ἰουλίου, ξέρουμε ὅτι τὸ Σοσιαλιστικὸ Κόμμα καὶ τὰ συνδικάτα κατόρθωσαν νὰ σαμποτάρουν τὴν ἀπεργία ἀπομονώνοντάς την: ἡ ἐφημερίδα τοῦ Κόμματος «Avanti» («Ἐμπρός») ἀρνήθηκε νὰ δημοσιέψει τὴν ἐκκλήση τοῦ σοσιαλιστικοῦ τμήματος τοῦ Τορίνο ἐνῶ ἡ πόλη εἶχε γεμίσει ἀπὸ 20.000 στρατιῶτες καὶ ἀστυνομικοὺς. (βλέπε Π. Κ. Μαζίνι). Ἡ ἀπεργία, ποὺ θὰ ἐπέτρεπε προφανῶς μιὰ νικηφόρα προλεταριακὴ ἐξέγερση σ' ὅλη τὴ χώρα, νικήθηκε στις 24 Ἀπριλίου. Ἡ συνέχεια εἶναι γνωστὴ σὲ ὅλους.

Παρ' ὅλο ποὺ αὐτὴ ἡ ἐμπειρία, ἡ τόσο λίγο γνωστὴ, (πολλοὶ ἀριστεριστὲς νομίζουν ὅτι οἱ καταλήψεις ἐργοστασίων ἐμφανίστηκαν γιὰ πρώτη φορὰ στὴ Γαλλία τὸ 1936) εἶχε μερικὰ χαρακτηριστικὰ πολὺ προχωρημένα, ἀξίζει νὰ σημειωθεῖ ὅτι παρουσίασε καὶ σοβαρὲς ἀσάφειες, ἀκόμα καὶ γιὰ τοὺς ὁπαδοὺς τῆς καὶ θεωρητικούς τῆς. Ὁ Γκράμσι ἔγραφε στὸ Νο 4 τοῦ «Ordine Nuovo» («Νέα Τάξη», 2ο ἔτος): «Θεωροῦμε τὸ ἐργοστασιακὸ Συμβούλιο σὰν τὴν ἱστορικὴ ἀρχὴ ἑνὸς προτάσσου ποὺ πρέπει ἀναγκαστικὰ νὰ καταλήξει στὴν ἰδρυση τοῦ ἐργατικοῦ Κράτους». Ἀπ' τὴ μεριά τους, οἱ συμβουλιακοὶ ἀναρχικοὶ δὲν ἤθελαν νὰ θίξουν τὸν συνδικαλισμὸ καὶ ὑποστήριζαν ὅτι τὰ Συμβούλια θὰ τοῦ ἔδιναν μιὰ νέα ὥθηση.

Ὅμως τὸ μανιφέστο ποὺ ἔβγαλαν οἱ συμβουλιακοὶ τοῦ Τορίνο, στις 27 Μαρτίου 1920, «πρὸς τοὺς ἐργάτες καὶ ἀγρότες ὅλης τῆς Ἰταλίας» γιὰ ἓνα γενικὸ Συνέδριο τῶν Συμβουλίων (ποὺ δὲν ἔγινε), ἐκφράζει μερικὰ οὐσιαστικὰ σημεῖα τοῦ προγράμματος τῶν Συμβουλίων: «Ὁ ἐπιθετικὸς ἀγῶνας πρέπει νὰ γίνεται μὲ ὅπλα κατάκτησης καὶ ὄχι πιά μόνον ἀμυντικά (αὐτὸ ἀναφέρεται στὰ συνδικάτα «ὀργανισμοὺς ἀντίστασης... ἀποκρυσταλλωμένους σὲ μιὰ γραφειοκρατικὴ μορφή» — Σημείωση τῆς Internationale Situationniste). Μία νέα ὀργάνωση πρέπει νὰ ἀναπτυχθεῖ σὰν ἄμεσος ἀνταγωνιστὴς τῶν κυβερνητικῶν ὀργάνων τῶν ἐργοδοτῶν καὶ γι' αὐτὸ πρέπει νὰ ξεπηδήσει αὐθόρμητα στὸν τόπο τῆς ἐργασίας καὶ νὰ ἐνώσει ὅλους τοὺς ἐργαζόμενους, ἐφ' ὅσον ὅλοι, σὰν παραγωγοί, ὑπόκεινται σὲ μιὰ ἐξουσία ποὺ τοὺς εἶναι ξένη («estranea») καὶ ποὺ πρέπει νὰ τὴν ἀποτινάξουν ἀπὸ πάνω τους (...). Αὐτὴ εἶναι γιὰ σᾶς ἡ ἀρχὴ τῆς ἐλευθερίας: ἡ ἀρχὴ ἑνὸς κοινωνικοῦ σχηματισμοῦ ποὺ, ἐπεκτεινόμενος γρήγορα καὶ δίχως περιορισμούς, θὰ σᾶς καταστήσει ἱκανοὺς νὰ διώξετε ἀπὸ τὸ οἰκονομικὸ πεδίο τὸν ἐκμεταλλευτὴ καὶ τὸν ἐνδιάμεσο, καὶ νὰ γίνετε ἐσεῖς οἱ ἴδιοι οἱ κύριοι, οἱ κύριοι τῶν μηχανῶν σας, τῆς ἐργασίας σας, τῆς ζωῆς σας...».

Ξέρουμε ὅτι τὰ Συμβούλια τῶν ἐργατῶν καὶ τῶν στρατιωτῶν στὴ Γερμανία τοῦ 1918-1919 ἐλέγχονταν, στὴν πλειοψηφία τους, ἀπὸ τὴ σοσιαλδημοκρατικὴ γραφειοκρατία ἢ ἦταν θύματα τῶν ἐλιγμῶν τῆς. Ἀνεχόντουσαν τὴ «σοσιαλιστικὴ» κυβέρνηση τοῦ Ἐμπερτ, τῆς ὁποίας τὸ κύριο στήριγμα ἦταν τὸ Γενικὸ Ἐπιτελεῖο Στρατοῦ καὶ οἱ δυνάμεις καταδρομῶν.

Οι «έπτά θέσεις του 'Αμβούργου» (γιά την άμεση διάλυση του παλιού στρατού) που παρουσίασε το Dorrenbach και που ψηφίστηκαν από την πλειοψηφία στο Συνέδριο των Συμβουλίων των στρατιωτών το οποίο άρχισε στις 16 του Δεκέμβρη στο Βερολίνο, δεν εφαρμόστηκαν από τους «κομμισσάριους του λαού». Τα Συμβούλια ανέχθηκαν αυτή την πρόκληση καθώς και τις κοινοβουλευτικές εκλογές που καθορίστηκαν έσπευσμένα γιά τις 19 του Γενάρη· ανέχθηκαν ακόμα την επίθεση ενάντια στους ναύτες του Dorrenbach και τη συντριβή της σπαρτακιστικής εξέγερσης ακριβώς την παραμονή αυτών των εκλογών. Το 1956, το Κεντρικό Έργατικό Συμβούλιο της Μείζονος Βουδαπέστης, που ιδρύθηκε στις 14 του Νοέμβρη δηλώνοντας ότι ήταν αποφασισμένο να υπερασπίσει το σοσιαλισμό ενώ συγχρόνως απαιτούσε «την αποχώρηση όλων των πολιτικών κομμάτων από τα έργοστάσια» Ζητούσε την επιστροφή του Νάγκυ στην έξουσία και ελεύθερες εκλογές σε σύντομο χρονικό διάστημα. Βέβαια, εκείνη τη στιγμή διατηρούσε τη γενική άπεργία ενώ ο ρωσικός στρατός είχε ήδη συντρίψει την ένοπλη αντίσταση. Όμως πριν ακόμα από τη δεύτερη ρωσική επέμβαση, τα ούγγρικά Συμβούλια είχαν ζητήσει κοινοβουλευτικές εκλογές, δηλαδή Ζητούσαν τα ίδια την επάνοδο σε μιá κατάσταση δεισμού έξουσίας, ενώ στην πραγματικότητα ήταν απέναντι στους Ρώσους ή μόνη πραγματική έξουσία στην Ούγγαρία.

Η συνείδηση του τί είναι και τί πρέπει να είναι ή έξουσία των Συμβουλίων γεννιέται από την ίδια την πρακτική αυτής της έξουσίας. Άλλά σ' ένα στάδιο όπου ή παλιά κοινωνία δεν έχει ακόμα καταστραφεί ριζικά και ή έξουσία των Συμβουλίων δεν είναι απόλυτη, ή πρακτική της μπορεί να είναι πολύ διαφορετική από αυτό που σκέφτεται μεμονωμένα ο ένας ή ο άλλος εργαζόμενος μέλος ενός Συμβουλίου ή και το σύνολο ενός Συμβουλίου. Η ιδεολογία αντιτάσσεται στη δρώσα αλήθεια που έχει σαν πεδίο της το σύστημα των Συμβουλίων. Κι' αυτή ή ιδεολογία δεν εκδηλώνεται μονάχα με τη μορφή ιδεολογιών έχθρικών προς τα Συμβούλια ή ιδεολογιών π ά ν ω σ τ ά Σ υ μ β ο ύ λ ι α συγκροτημένων από πολιτικές δυνάμεις που θέλουν να τα καθυποτάξουν, αλλά ακόμα και με τη μορφή μιās ιδεολογίας ε ύ ν ο ι κ ή ς προς την έξουσία των Συμβουλίων που περιορίζει και αντικειμενοποιεί την καθολική θεωρία και πρακτική της. Τελικά μιá «καθαρή» σ υ μ β ο υ λ ι α κ ή ή ιδεολογία θα ήταν αναγκαστικά έχθρος της πραγματικότητας των Συμβουλίων. Μιá τέτοια ιδεολογία, διατυπωμένη με μεγαλύτερη ή μικρότερη συνέπεια, ενδέχεται να έχει σαν φορείς της τις επαναστατικές οργανώσεις που είναι θεωρητικά προσανατολισμένες προς την έξουσία των Συμβουλίων. Αυτή ή έξουσία, που είναι ή ο ρ γ ά ν ω σ η τ η ς έ π α ν α σ τ α τ ι κ ή ς κ ο ι ν ω ν ί α ς και της οποίας ή συνοχή προσδιορίζεται αντικειμενικά από τις πρακτικές ανάγκες αυτού του ιστορικού καθήκοντος που αποκαλύφθηκε σαν σύνολο αποκλείοντας κάθε μερική εκπλήρωσή του, δεν μπορεί σε καμιά περίπτωση να παρακάμψει το πρακτικό πρόβλημα των Ε έ χ ω ρ ω ν ό ρ γ α ν ώ σ ε ω ν, έχθρων των Συμβουλίων, ή λίγο - πολύ άθηντικά φιλο-συμβουλιακών, που ούτως ή άλλως θα επέμβουν στη λειτουργία της. Πρέπει οί μάζες που είναι οργανωμένες σε Συμβούλια να γνωρίζουν αυτό το πρόβλημα και να μην αφήσουν σε καμιά περίπτωση τις παρενέργειές του να ξεφύγουν από τον έλεγχό τους. Άπ' αυτή την άποψη, ή συμβουλιακή θεωρία και ή ύπαρξη άθηντικών συμβουλιακών οργανώσεων έχουν μεγάλη σημασία. Μέσα στον τρόπο λειτουργίας των συμβουλιακών οργανώσεων ήδη διαφαίνονται όρισμένα ουσιασθή στοιχεία που θα χαρακτηρίζουν την πρακτική των Συμβουλίων και τις σχέσεις ανάμεσα στις οργανώσεις αυτές και τα Συμβούλια.

Όλη ή ιστορία των επαναστάσεων δείχνει την εύθνη που έχει γιά την άποτυχία των Συμβουλίων ή εμφάνιση μιās συμβουλιακής ιδεολογίας. Η εύκολία με την οποία ή αυθόρμητη όργάνωση του μαχόμενου προλεταριάτου εξασφαλίζει τις πρώτες νίκες της, προαναγγέλλει συχνά μιá δεύτερη φάση όπου ή καθυπόταξη του κινήματος των Συμβουλίων συντελείται μέσα στους ίδιους τους κόλπους του, όπου το κίνημα εγκαταλείπει την ανατρεπτική πραγματικότητά του γιά να άσπασθεί τα προανακρούσματα της μελλοντικής συντριβής του. Έτσι, ή συμβουλιακή ιδεολογία είναι ή καινούργια νειότη του παλιού κόσμου.

Είναι κοινό γνώρισμα των σοσιαλδημοκρατών και των μπολσεβίκων ότι δεν θέλουν να βλέπουν στα Συμβούλια παρὰ μόνο ένα οργανισμό βοηθητικό του Κόμματος και του Κράτους. Το 1902 ο Κάουτσκι, ανήσυχος που τα συνδικάτα έεπεφταν στα μάτια των εργαζομένων, εξέφραζε την έπιθυμία να εκλέξουν οι εργάτες, σε μερικούς κλάδους της βιομηχανίας, «άντιπροσώπους που θα σχημάτιζαν ένα είδος κοινοβουλίου με άποστολή να ρυθμίζει τα προβλήματα της εργασίας και να επιβλέπει τη γραφειοκρατική διοίκηση» («Η Κοινωνική Έπανάσταση»). Η ιδέα μιās ιεραρχημένης εργατικής άντιπροσώπησης, που θα είχε στην

κορυφή της ένα είδος κοινοβουλίου, θά εφαρμοστεί με πολύ ζήλο από τους Έμπερτ, Νόσκε και Σάιντμαν. Ο τρόπος με τον οποίο αντιμετωπίζει τα Συμβούλια ή συμβουλευτική ιδεολογία αυτού του είδους φάνηκε ξεκάθαρα — προς γνώσιν και συμμόρφωσιν όσων δεν έχουν σκατά αντί για έγκέφαλο — ήδη από τις 9 Νοεμβρίου 1918, όταν οι σοσιαλδημοκράτες, για να χτυπήσουν στο ίδιο της το έδαφος την αυθόρμητη όργάνωση των Συμβουλίων, κατασκεύασαν στα γραφεία της εφημερίδας τους «V o r w a e r t s» ένα «Συμβούλιο των εργατών και στρατιωτών του Βερολίνου» που περιλάμβανε 12 «έμπιστους» (έκλεγμένους εκπροσώπους — σ. μ.) των εργοστασίων, διοικητικούς υπάλληλους και σοσιαλδημοκράτες ηγέτες.

Η μπολσεβίκικη συμβουλευτική ιδεολογία δεν έχει ούτε την αφέλεια ενός Κάουτσκυ, ούτε τη χοντροκοπιά ενός Έμπερτ. Ξεκινάει από την πιο ριζοσπαστική βάση — «Όλη η έξουσία στα Σοβιέτ» — για να διαγράψει μια τροχιά που καταλήγει στα πτώματα των επαναστατημένων Κρονσταδιανών, δηλαδή στο πτώμα της έξουσίας των Σοβιέτ. Στα «Άμεσα καθήκοντα της έξουσίας των Σοβιέτ» (Απρίλης 1918), ο Λένιν προσθέτει ένζυμα στο άπορρυπαντικό Κάουτσκυ: «Οι φτωχοί δεν θεωρούν ποτέ τα άστικά κοινοβούλια, ούτε και το κοινοβούλιο της καλύτερης — από δημοκρατική άποψη — καπιταλιστικής πολιτείας του κόσμου, σαν θεσμούς «δικούς τους», πραγματικά δικούς τους... Είναι ακριβώς η έπαφή των Σοβιέτ με τον εργαζόμενο λαό που δημιουργεί ιδιαίτερες μορφές έλέγχου από τη βάση — ανακλητότητα των αντιπροσώπων κλπ. — μορφές που πρέπει τώρα να βαλθούμε να αναπτύξουμε με ιδιαίτερο ζήλο. Έτσι αυτά τα συμβούλια δημόσιας ενημέρωσης που είναι οι περιοδικές συσκέψεις των σοβιετικών εκλογέων και των αντιπροσώπων τους, που συγκεντρώνονται για να συζητήσουν και να έλέγξουν την δραστηριότητα των σοβιετικών αρχών σ' αυτό τον τομέα, αξίζουν όλη τη συμπάθεια και την υποστήριξή μας. Τίποτα δεν θά ήταν πιο άνοητο παρά να μετατρέψουμε τα σοβιέτ σε κάτι το άπολιθωμένο, σ' έναν ούτοσκοπό. Όσο άποφασιστικότερα πρέπει σήμερα να αγωνιζόμαστε για μια έξουσία ισχυρή και ανελέητη, για την προσωπική δικτατορία σ' ένα συγκριμένο προτσές σοεργασίας, σε μια συγκεκριμένη στιγμή της άσκησης των καθαρών εκτελεστικών καθηκόντων, τόσο πιο ποικίλλες πρέπει να είναι οι μορφές και τα μέσα έλέγχου από τη βάση, ώστε να παραλύσει κάθε ίχνος δυνατότητας παραμόρφωσης της έξουσίας των Σοβιέτ, ώστε να εξολοθρευτούν αποτελεσματικά τα γραφειοκρατικά ζιζάνια». Άρα για τον Λένιν, τα Συμβούλια — κατά το πρότυπο των θρησκευτικών οργάνωσεων — πρέπει να μετατραπούν σε «ομάδες πίεσης» που να έλέγχουν τις «υπερβάσεις καθήκοντος» της αναπόφευκτης Κρατικής γραφειοκρατίας κατά την άσκηση των πολιτικών και οικονομικών της καθηκόντων, τα οποία αναλογούν δικαιωματικά στο Κόμμα και στα συνδικάτα αντίστοιχως. Άπέναντι στην πολιτική και οικονομική έξουσία, τα Συμβούλια παρουσιάζουν μια απόχρωση «κοινωνικού οργανισμού» και — τί να γίνει; — ως τους βρούμε μια θέση για να συμπληρωθεί το μενού!

Ο Γκράμσι δεν κάνει τίποτε άλλο παρά να εύπρεπίζει τον Λένιν με τα άρώματα της δημοκρατικής κοσμιότητας: «Οι κομμισάριοι» των εργοστασίων είναι οι μόνοι άληθινοί κοινωνικοί (οικονομικοί και πολιτικοί) εκπρόσωποι της εργατικής τάξης, γιατί εκλέγονται με καθολική ψηφοφορία απ' όλους τους εργαζόμενους στον ίδιο τον τόπο της εργασίας. Στις διάφορες βαθμίδες της ιεραρχίας τους, οι «κομμισάριοι» εκπροσωπούν την ένωση όλων των εργαζόμενων όπως πραγματοποιείται στους οργανισμούς παραγωγής (ομάδα εργατών τμήμα εργοστασίου, ένωση των εργοστασίων μιας βιομηχανίας, ένωση των επιχειρήσεων μιας πόλης, ένωση των οργανισμών παραγωγής της μηχανικής και άγροτικής βιομηχανίας μιας περιοχής, μιας έπαρχίας, ενός νομού, του έθνους, του κόσμου) και της οποίας τα Συμβούλια και το σύστημα των Συμβουλίων αποτελούν την έξουσία και την κοινωνική διεύθυνση» (Άρθρο από το Ordine Nuovo). Έφ' όσον τα Συμβούλια περιορίζονται στη μορφή κατατεμαχισμένων οικονομικο-κοινωνικών οργανισμών που προετοιμάζουν μια «μέλλουσα σοβιετική δημοκρατία», έννοείται ότι το Κόμμα, αυτός ο «πρίγκιπας των μοντέρνων καιρών», παρουσιάζεται σαν ο άπαραίτητος πολιτικός σύνδεσμος, σαν ο άπό μηχανής Θεός που προϋπάρχει και που φροντίζει να έξασφαλίσει τη μέλλουσα ύπαρξή του: «Το κομμουνιστικό κόμμα είναι το όργανο και η ιστορική μορφή του προτσέσσου έσωτερικής άπελευθέρωσης χάρη στο οποίο οι εργάτες γίνονται άπό άπλοι εκτελεστές δάσκαλοι, άπό μάζες γίνονται άρχηγοί και όδηγοί, μεταμορφώνονται άπό μπράτσα σε έγκέφαλους και θελήσεις» (Ordine Nuovo, 1919). Ο σκοπός αλλάζει, το τραγούδι όμως της συμβουλευτικής ιδεολογίας παραμένει το ίδιο: Συμβούλια, Κόμμα, Κράτος. Με το να εξετάζει κανείς τα Συμβούλια τμηματικά (οικονομική έξουσία, κοινωνική έξουσία, πολιτική έξουσία), όπως κάνει η συμβουλευτική,

ήλιθιότητα της ομάδας «Révolution Internationale» της Τουλούζης, είναι σάν νά πιστεύει ότι σφίγγοντας τὰ κωλομέρια γαμιάσαι κατὰ τὸ ἥμισυ.

Μετὰ τὸ 1918, ὁ αὐстро-μαρξισμός, μέσα στὰ πλαίσια της προοπτικῆς μιᾶς ἀργῆς ρεφορμιστικῆς ἐξέλιξης ποὺ ὑποστήριζε, δημιούργησε κι' αὐτὸς μιὰ δική του συμβουλευτικὴ ἰδεολογία. Γιὰ παράδειγμα, ὁ Μάξ “Αντλερ, στὸ βιβλίο του «Δημοκρατία καὶ Ἑργατικά Συμβούλια», βλέπει καλὰ ὅτι τὸ Συμβούλιο εἶναι τὸ ὄργανο τῆς αὐτομόρφωσης τῶν ἐργαζομένων τὸ πιθανὸ τέλος τοῦ διαχωρισμοῦ μεταξὺ ἐκτελεστῶν καὶ διευθυνόντων, ὁ σχηματισμός ἐνὸς ὁμοιογενῆ λαοῦ ποὺ θὰ μπορέσει νὰ πραγματοποιήσῃ τὴν σοσιαλιστικὴ δημοκρατία. Ὅμως ὑποστηρίζει ἐπίσης ὅτι δὲν ἀρκεῖ νὰ κατέχουν μιὰ ἐξουσία τὰ Συμβούλια τῶν ἐργαζομένων γιὰ νὰ προικιστοῦν μ' ἓνα συνεπῆ ἐπαναστατικὸ σκοπὸ: γι' αὐτὸ οἱ ἐργαζόμενοι ποὺ εἶναι μέλη τῶν Συμβουλίων πρέπει νὰ ἔχουν ἐκφράσει ρητὰ τὴ θέλησή τους νὰ μεταμορφώσουν τὴν κοινωνία καὶ νὰ πραγματοποιήσουν τὸ σοσιαλισμό. Καθὼς ὁ “Αντλερ εἶναι ἓνας θεωρητικὸς τῆς νομιμοποιημένης διπλῆς ἐξουσίας — δηλαδὴ ἐνὸς παραλογισμοῦ ποὺ θάναί ἀναγκαστικὰ ἀνίκανος νὰ διατηρηθεῖ πλησιάζοντας σιγὰ - σιγὰ τὴν ἐπαναστατικὴ συνείδηση καὶ ἐτοιμάζοντας ἀθόρυβα μιὰ ἐπανάσταση γιὰ ἀργότερα, — τοῦ λείπει τὸ μόνο πραγματικὸ οὐσιαστικὸ στοιχεῖο γιὰ τὴν αὐτομόρφωση τοῦ προλεταριάτου: ἡ ἴδια ἡ ἐπανάσταση. Γιὰ ν' ἀντικαταστήσῃ αὐτὸ τὸ ἀναντικατάστατο πεδίο τῆς προλεταριακῆς ὁμοιογενοποίησης καὶ αὐτὸν τὸν μοναδικὸ τρόπο ἐπιλογῆς γιὰ τὸν ἴδιο τὸν σχηματισμὸ τῶν Συμβουλίων, ὁ “Αντλερ τελικὰ βρίσκει καταφύγιο σ' αὐτὴ τὴν ἀσυναρτησία: «τὸ δικαίωμα ψήφου γιὰ τὴν ἐκλογή τῶν Ἑργατικῶν Συμβουλίων πρέπει νὰ βασίζεται στὴ συμμετοχὴ σὲ μιὰ σοσιαλιστικὴ ὁργάνωση».

Μποροῦμε νὰ ποῦμε ὅτι ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἰδεολογία πάνω στὰ Συμβούλια τῶν σοσιαλδημοκρατῶν καὶ τῶν μπολσεβίκων ποὺ, ἀπὸ τὸ Βερολίνο ὡς τὴν Κροναστάνδη, πάντοτε εἶχε ἐκ τῶν προτέρων ἓναν Νόσκε ἢ ἓναν Τρότσκι, ἡ καθαυτὴ Συμβουλευτικὴ ἰδεολογία, δηλαδὴ ἡ ἰδεολογία τῶν Συμβουλίσκων ὁργανώσεων τοῦ παρελθόντος καὶ ὀρισμένων σημερινῶν, δὲν εἶχε ποτὲ στὴν ὥρα τους μερικές γενικὲς συνελεύσεις ποὺ νὰ δώσουν τὴν ἐπιτακτικὴ καὶ ἀνακλητὴ ἐντολὴ τους στοὺς ἐκπροσώπους: ὅλα τὰ Συμβούλια ποὺ ὑπῆρξαν μέχρι σήμερα, ἐκτὸς ἀπὸ τίς ἀγροτικὲς κοινότητες τῆς Ἀραγωνίας, ἦταν κατ' ἀρχὴν ἀπλῶς «συμβούλια δημοκρατικὰ ἐκλεγμένα» ἀκόμα κι' ὅταν, στὸ ἀποκορύφωμα τῆς δραστηριότητάς τους, διαψεύδανε αὐτὸ τὸν περιορισμὸ καὶ ὅλες οἱ ἀποφάσεις παίρνονταν ἀπὸ τίς κυρίαρχες Γενικὲς Συνελεύσεις, ποὺ ἀναθέτανε συγκεκριμένα καθήκοντα στοὺς ἀνακλητοὺς ἐκπροσώπους τους.

Ἀκριβῶς ἐπειδὴ ἡ ὁργάνωση δὲν εἶναι τὸ πᾶν καὶ δὲν ἐπιτρέπει νὰ σωθοῦν ἢ νὰ κερδηθοῦν τὰ πάντα, γι' αὐτὸ εἶναι ἀπαραίτητη. Ἀντίθετα ἀπ' αὐτὰ ποὺ ἔλεγε ὁ δήμιος Νόσκε (στὸ «Von Kiel bis Kapp») σχετικὰ μὲ τὴν 6 τοῦ Γενάρη 1919, οἱ μάζες δὲν μπόρεσαν νὰ γίνουν «κυρίαρχες τοῦ Βερολίνου ἐκείνη τὴ μέρα πρὸς τὸ μεσημέρι» ὄχι γιατί εἶχαν «καλοὺς ὁμιλητές» ἀντὶ γιὰ «ἀποφασισμένους ἡγέτες», ἀλλὰ γιατί ἡ αὐτόνομη μορφή ὁργάνωσης τῶν ἐργοστασιακῶν συμβουλίων δὲν εἶχε φτάσει σ' ἓνα τέτοιο σημεῖο αὐτονομίας, ὥστε νὰ μπορεῖ νὰ κάνει χωρὶς «ἀποφασισμένους ἡγέτες» καὶ ἐξχωρὴ ὁργάνωση γιὰ τὴν ἐξασφάλιση τῆς σύνδεσής τους. Τὸ ἐπαίσχυντο παράδειγμα τῆς Βαρκελώνης τοῦ Μάη τοῦ 1937 ἀποτελεῖ μιὰ ἄλλη ἀπόδειξη: τὸ ὅτι τὰ ὅπλα βγῆκαν τόσο γρήγορα γιὰ ν' ἀπαντήσουν στὴν σταλινικὴ πρόκληση, ἀλλὰ καὶ τὸ ὅτι ἡ διαταγὴ τῆς παράδοσης ποὺ δόθηκε ἀπὸ τοὺς «ἀναρχικοὺς» ὑπουργοὺς ἐκτελέστηκε τόσο γρήγορα, λένε πολλὰ γιὰ τίς τεράστιες δυνατότητες αὐτονομίας τῶν καταλάνικων μαζῶν καὶ γιὰ τὴν αὐτονομία ποὺ τοὺς χρεῖαζόταν ἀκόμα γιὰ νὰ νικήσουν. Καὶ στὸ μέλλον ἐπίσης εἶναι ὁ βαθμὸς αὐτονομίας τῶν ἐργαζομένων ποὺ θὰ καθορίσει τὴν τύχη μας.

Μόνο ἡ ἱστορικὴ πρακτικὴ, μέσα στὴν ὁποία ἡ ἐργατικὴ τάξη θὰ ἀνακαλύψει καὶ θὰ πραγματοποιήσῃ ὅλες τίς δυνατότητές της, θὰ δείξει τίς συγκεκριμένους ὁργανωτικὲς μορφές τῆς ἐξουσίας τῶν Συμβουλίων. Εἶναι ὅμως ἄμεσο καθήκον τῶν ἐπαναστατῶν νὰ ἐπεξεργαστοῦν τίς βασικὲς ἀρχές τῶν συμβουλίσκων ὁργανώσεων ποὺ θὰ δημιουργηθοῦν σ' ὅλες τίς χώρες.

Ἐπειδὴ μοναδικὸς σκοπὸς μιᾶς ἐπαναστατικῆς ὁργάνωσης εἶναι ἡ κατάργηση τῶν ὑπαρχουσῶν τάξεων μὲ τρόπο ποὺ νὰ μὴν ἐπιφέρει μιὰ νέα διαίρεση τῆς κοινωνίας, θεωροῦμε σάν ἐπαναστατικὴ κάθε ὁργάνωση ποὺ ἐπιδιώκει μὲ συνένεπια τὴ διεθνή πραγματοποίηση τῆς ἀπόλυτης ἐξουσίας τῶν Ἑργατικῶν Συμβουλίων, ὅπως διαγράφεται μέσα ἀπὸ τὴν ἐμπειρία τῶν προλεταριακῶν ἐπαναστάσεων αὐτοῦ τοῦ αἰῶνα.

» Μιά τέτοια οργάνωση παρουσιάζει μὴν ἐνιαία κριτική τοῦ κόσμου ἢ δὲν εἶναι τίποτα. Λέγοντας ἐνιαία κριτική, ἐννοοῦμε μὴ κριτική ποὺ στρέφεται ἀπροκάλυπτα καὶ ὁλοκληρωτικὰ ἐναντίον ὅλων τῶν γεωγραφικῶν ζωνῶν ὅπου ἔχουν ἐγκαθιδρυθεῖ διάφορες μορφές διαχωρισμένων κοινωνικο - οἰκονομικῶν ἐξουσιῶν, καὶ ἐπίσης ἐναντίον ὅλων τῶν ὤψεων τῆς ζωῆς.

» Μιά τέτοια οργάνωση ἀναγνωρίζει τὴν ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος τοῦ προγράμματός της στὴν ὁλοκληρωτικὴ ἀποαποικιοποίηση τῆς καθημερινῆς ζωῆς· δὲν ἐπιδιώκει τὴν αὐτοδιαχείριση τοῦ ὑ π ἄ ρ χ ο ν τ ο ς κ ὅ σ μ ο υ ἀπὸ τίς μάζες, ἀλλὰ τὴν ἀδιάκοπη μεταμόρφωσή του. Εἶναι φορέας τῆς ριζικῆς κριτικῆς τῆς π ο λ ι τ ι κ ῆ ς ο ἰ κ ο ν ο μ ι ἰ α ς, τοῦ ξεπεράσματος τοῦ ἐμπορεύματος καὶ τῆς μισθωτῆς ἐργασίας.

» Μιά τέτοια οργάνωση ἀρνεῖται κάθε ἀναπαραγωγὴ μέσα στοὺς κόλπους της τῶν ἱεραρχικῶν συνθηκῶν τῆς ὑπάρχουσας κοινωνίας. Ὁ μόνος περιορισμὸς γιὰ τὴ συμμετοχὴ στὴν ὁλοκληρωτικὴ δημοκρατία της, εἶναι ἡ ἀναγνώριση καὶ ἡ αὐτο - οἰκιοποίηση ἀπ' ὅλα τὰ μέλη της τ ῆ ς σ υ ν ο χ ῆ ς τ ῆ ς κ ρ ι τ ι κ ῆ ς τ ῆ ς ἡ συνοχὴ αὐτὴ πρέπει νὰ βρίσκεται στὴν καθαυτὸ κριτικὴ θεωρία καὶ στὴ σχέση αὐτῆς τῆς θεωρίας μὲ τὴν πρακτικὴ δραστηριότητα. Μιά τέτοια οργάνωση κριτικάρει ριζικὰ κάθε ἰδεολογία σὰν δ ι α χ ω ρ ι σ μ ῆ - ν ῆ ἐ ξ ο υ σ ι ἰ α τ ὶ ν ἰ δ ε ὶ ν καὶ ἰ δ ῆ ε ς τ ῆ ς δ ι α χ ω ρ ι σ μ ῆ ν ῆ ς ἐ - ξ ο υ σ ι ἰ α ς. "Ετσι, εἶναι ταυτόχρονα ἡ ἀρνηση κάθε ἐπιβίωσης τῆς θρησκείας καὶ τοῦ σύγχρονου κοινωνικοῦ θ ε ἰ ἰ α τ ο ς τὸ ὁποῖο, ἀπὸ τὴ μαζικοποιημένη πληροφόρηση μέχρι τὴ μαζικοποιημένη κουλτούρα, μονοπωλεῖ κάθε ἐπικοινωνία τῶν ἀνθρώπων, μετατρέποντάς τὴν σὲ μονομερῆ παθητικὴ ἀποδοχὴ τῶν εἰκόνων τῆς ἀλλοτριωμένης δραστηριότητάς τους. Καταπολεμᾷ κάθε «ἐπαναστατικὴ ἰδεολογία» ἀποκαλύπτοντάς τὴν σὰν προσηγογραφίαν τῆς ἀποτυχίας τοῦ ἐπαναστατικοῦ ἐγχειρήματος, σὰν ἰδιωτικὴ ἰδιοκτησία νέων εἰδικῶν τῆς ἐξουσίας, σὰν ἀπάτη μιᾶς νέας ἂ ν τ ι π ρ ο σ ὡ π ε υ σ ῆ ς ποὺ ὑψώνεται ὑπεράνω τῆς προλεταριοποιημένης πραγματικῆς ζωῆς.

» Ἡ σύγχρονη ἐπαναστατικὴ οργάνωση εἶναι τελικὰ μὴ κριτικὴ τῆς πολιτικῆς. Πρέπει νὰ ἐπιδιώκει ρητὰ, μέσα στὴ νίκη της, τὸ τέλος της σὰν διαχωρισμένη οργάνωση — ».

Οἱ συμβουλευτικὲς οργάνώσεις ποὺ θὰ σχημαθοῦν δὲν θὰ παραλείψουν ν' ἀναγνωρίσουν καὶ νὰ οἰκιοποιηθοῦν, πραγματικά σὰν ἓνα μίνιμουμ, τὸν «μίνιμουμ ὀρισμὸ τῶν ἐπαναστατικῶν οργάνώσεων» ποὺ υἱοθετήθηκε ἀπὸ τὴν 7ῃ Συνδιάσκεψη τῆς I.S. 'Εφ' ὅσον τὸ καθῆκον τους θάναί νὰ προετοιμάσουν τὴν ἐξουσία τῶν Συμβουλίων, ποὺ δὲν συμβιβάζεται μὲ καμμιὰ ἄλλη μορφή ἐξουσίας, θὰ μάθουν ὅτι μὴ ἂ φ η ρ ῆ μ ῆ ν ῆ ἐπιδοκιμασία αὐτοῦ τοῦ ὀρισμοῦ τίς καταδικάζει ἀμετάκλητα νὰ μὴν εἶναι τίποτα. Γι' αὐτὸν τὸν λόγο ἡ πραγματικὴ τους συμφωνία θὰ καθοριστεῖ στὴν πράξη μέσα στίς μὴ ἱεραρχικὲς σχέσεις στὸ ἐσωτερικὸ τῶν ὁμάδων ἢ τῶν τμημάτων ποὺ τίς ἀποτελοῦν, μέσα στίς σχέσεις μεταξύ αὐτῶν τῶν ὁμάδων ὅπως καὶ στίς σχέσεις μὲ τίς ἄλλες αὐτόνομες ὁμάδες ἢ οργάνώσεις, μέσα στὴν ἀνάπτυξη τῆς ἐπαναστατικῆς θεωρίας καὶ τῆς ἐνιαίας κριτικῆς τῆς ἄρχουσας κοινωνίας ὅπως καὶ μέσα στὴν διαρκὴ κριτικὴ τῆς ἴδιας τους τῆς πρακτικῆς. Ἀρνούμενες τὸν παλιὸ κατατεμαχισμό τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος σὲ διαχωρισμένες οργάνώσεις, κόμματα καὶ συνδικάτα θὰ ἐπιβεβαιώσουν μὲ τὸ πρόγραμμα καὶ τὴν πρακτικὴ τους τὴν ἀρνηση κάθε διαχωρισμοῦ. Παρὰ τὰ ἐπιτεύγματα ποὺ ἔχει νὰ μᾶς ἐπιδείξει ἡ ἱστορία τῶν Συμβουλίων, ὅλες οἱ συμβουλευτικὲς οργάνώσεις τοῦ παρελθόντος ποὺ πῆραν ἐνέργο μέρος στὸν ταξικὸ ἀγῶνα ἀποδέχτηκαν τὸν διαχωρισμὸ σὲ τομεῖς — πολιτικὸ, οἰκονομικὸ καὶ κοινωνικὸ. "Ενα ἀπὸ τὰ σπάνια παλιὰ κόμματα ποὺ ἀξίζει ν' ἀναλυθεῖ, τὸ Kommunistische Arbeiter Partei Deutschlands (K.A.P.D., Κομμουνιστικὸ Ἐργατικὸ Κόμμα Γερμανίας), εἶχε σὰν πρόγραμμά του τὴν ἐξουσία τῶν Συμβουλίων ἀλλὰ, θεωρώντας σὰν μόνον οὐσιαστικὰ καθήκοντά του τὴν προπαγάνδα καὶ τὴ θεωρητικὴ συζήτηση, τὴν «πολιτικὴ μὀρφωση τῶν μαζῶν», ἀνέθετε στὴν Allgemeine Arbeiter Union Deutschlands (A.A.U.D., Γενικὴ Ἐνωση Ἐργαζομένων Γερμανίας) τὸ καθῆκον νὰ συνασπίζει τίς ἐπαναστατικὲς οργάνώσεις τῶν ἐργοστασιῶν· πρόκειται γιὰ μὴ ἀντίληψη ποὺ δὲν ἀπείχε πολὺ ἀπὸ τὸν παραδοσιακὸ συνδικαλισμὸ. Ἀκόμα κι' ἂν τὸ K.A.P.D. ἀπέριπτε, μαζὶ μὲ τὸν κοινοβουλευτισμὸ καὶ τὸ συνδικαλισμὸ ἐνός K.P.D. (Κομμουνιστικὸ Κόμμα Γερμανίας), καὶ τὴν ἴδια τὴ λενινιστικὴ ἀντίληψη τοῦ μαζικοῦ κόμματος, προτιμώντας νὰ συνενώνει τοὺς συνειδητοὺς ἐργαζομένους, ἐξακολουθοῦσε ὡστόσο νὰ μένει προσκολλημένο στὸ παλιὸ ἱεραρχικὸ μοντέλο τοῦ κόμματος τῆς πρωτοπορίας: ἐπαγγελματίες τῆς Ἐπανάστασης καὶ μισθωτοὶ συντάκτες. Ἡ ἀρνηση αὐτοῦ τοῦ μοντέλου, καὶ κατὰ κύριο λόγο ἡ ἀρνηση μιᾶς πολιτικῆς οργάνωσης» διαχωρισμένης ἀπὸ τίς ἐπαναστα-

τικές οργανώσεις των εργοστασίων, ωδήγησε το 1920 στην απόσχιση ενός μέρους των μελών της Α.Α.Υ.Δ. που ίδρυσαν την Α.Α.Υ.Δ. — Ε. (Γενική Ένωση Εργαζομένων Γερμανίας — Ένοποιημένη Οργάνωση). Η νέα ένωτική οργάνωση θα εκπλήρωνε, με μοναδικό μέσο την εσωτερική δημοκρατία της, τη δουλειά διαπαιδαγώγησης που μέχρι τότε είχε ανατεθεί στο Κ.Α.Ρ.Δ., και θεωρούσε ταυτόχρονα καθήκον της την εξασφάλιση του συντονισμού των αγώνων: οι εργοστασιακές οργανώσεις που συνάσπιζε θα μετασχηματιζόντουσαν σε Συμβούλια μέσα στην επαναστατική περίοδο και θα εξασφάλιζαν τη διεύθυνση της κοινωνίας. Το σύγχρονο σύνθημα του Έργατικού Συμβουλίου ήταν τότε ακόμα ανακατεμένο με τις μεσαιωνικές αναμνήσεις του παλιού επαναστατικού συνδικαλισμού: οι εργοστασιακές οργανώσεις θα γίνονταν Συμβούλια ως διά μαγείας όταν όλοι οι εργάτες θα συμμετείχαν σ' αυτές.

“Όλα αυτά ωδήγησαν εκεί που μπορούσαν να ωδηγήσουν. Μετά την κατάπνιξη της εξέγερσης του 1921 και την καταστολή του κινήματος, οι εργάτες, αποθαρρυνμένοι έξ αιτίας της απομάκρυνσης της επαναστατικής προοπτικής, εγκατέλειψαν μαζικά τις εργοστασιακές οργανώσεις, που έτσι άρχισαν να παραπαίουν απ' την στιγμή που έπαυσαν να είναι τα όργανα ενός πραγματικού αγώνα. Η Α.Α.Υ.Δ. ήταν ένα άλλο όνομα του Κ.Α.Ρ.Δ. και η Α.Α.Υ.Δ. — Ε. έβλεπε την επανάσταση ν' απομακρύνεται με το ρυθμό που μειωνόντουσαν τα μέλη της. Αυτές οι οργανώσεις δεν ήταν πιά παρά οι φορείς μιας σ υ μ β ο υ λ ι α κ ή ς ι - δ ε ο λ ο γ ί α ς όλο και περισσότερο ξεκομμένης από την πραγματικότητα.

Η τρομοκρατική εξέλιξη του Κ.Α.Ρ.Δ., ή υποστήριξη που έδωσε στη συνέχεια η Α.Α.Υ.Δ. στις οικονομικές διεκδικήσεις, έφεραν στα 1929 το σχίσμα μεταξύ της οργάνωσης των εργοστασίων και του κόμματός της. “Αψυχα σώματα πιά, η Α.Α.Υ.Δ. και η Α.Α.Υ.Δ. — Ε. ενώθηκαν μάταια και χωρίς κοινότητα αρχών το 1931 ενάντια στην άνοδο του φασισμού. Τα επαναστατικά στοιχεία των δύο οργανώσεων συνενώθηκαν για να σχηματίσουν την Κ.Α.Υ.Δ. (Kommunistische Arbeiter Union Deutschlands — Ένωση Κομμουνιστών Έργατών Γερμανίας). Η Κ.Α.Υ.Δ., που είχε συνείδηση ότι ήταν μειοψηφική οργάνωση, ήταν η μόνη μέσα στο γερμανικό κίνημα των Συμβουλίων που δεν ζητούσε να πάρει στα χέρια της την οικονομική (οικονομικο-πολιτική στην περίπτωση της Α.Α.Υ.Δ. — Ε.) οργάνωση της κοινωνίας. Κάλεσε τους εργάτες να σχηματίσουν αυτόνομες ομάδες και να εξασφαλίσουν οι ίδιοι τη σύνδεση μεταξύ αυτών των ομάδων. “Όμως η Κ.Α.Υ.Δ. έρχόταν πάρα πολύ άργα για τη Γερμανία. Στα 1931, το επαναστατικό κίνημα ήταν ήδη πεθαμένο από δέκα σχεδόν χρόνια.

“Εστω και μόνο για να τους σοκάρουμε, ως υπενθυμίσουμε στους αδιόρθωτους πιστούς της άναρχο-μαρξιστικής διαμάχης ότι η C.N.T. — F.A.I. — με το μειονέκτημα του νεκρού βάρους της άναρχικής ι δ ε ο λ ο γ ί α ς αλλά με μία μεγαλύτερη πρακτική της έπελευθερωτικής φαντασίας — πλησίασε ως προς τις οργανωτικές της τάσεις το μαρξιστικό Κ.Α.Ρ.Δ. — Α.Α.Υ.Δ. “Όπως το Κομμουνιστικό Έργατικό Κόμμα της Γερμανίας, έτσι και η ‘Ιθνηρική Άναρχική Φεντερασιόν (F.A.I.) θέλει να είναι η π ο λ ι τ ι κ ή οργάνωση των συνειδητών ισπανών εργαζομένων, ενώ η Α.Α.Υ.Δ. της, δηλαδή η C.N.T. (Έθνική Συνομοσπονδία Έργασίας), έχει σαν καθήκον τη διαχείριση της μελλοντικής κοινωνίας. Οι αγωνιστές της F.A.I., αφρόκρεμμα του προλεταριάτου, διαδίδουν την άναρχική ιδέα μέσα στις μάζες” ή C.N.T. οργάνώνει στην πράξη τους εργαζομένους στα συνδικάτα της. Υπάρχουν όμως δύο ουσιώδεις διαφορές, από τις οποίες η μία είναι ιδεολογική: η F.A.I. δεν θέλει να πάρει την εξουσία και αρκείται να επηρεάζει την όλη συμπεριφορά της C.N.T.” έΞ άλλου, η C.N.T. π ρ ά γ μ α τ ι άντιπροσωπεύει την ισπανική εργατική τάξη. Ψηφισμένο στις 1 του Μάη 1936 στο συνέδριο της C.N.T. στη Σαραγόσσα, δυο μήνες πριν την επαναστατική έκρηξη, ένα από τα ωραιότερα προγράμματα που προτάθηκε ποτέ από μια επαναστατική οργάνωση του παρελθόντος μερικά από τις άναρχοσυνδικαλιστικές μάζες, ενώ η «πρωτοπορεία» τους θα βυθιστεί μέσα στο τέλμα του «ύπουργισμού» και της ταξικής συνεργασίας. Με τους προαγωγούς των μαζών Γκάρσια Όλιβερ, Σεκουίντο Μπλάνκο κ.τ.λ. το άναρχικό άντικρατικό κίνημα, που είχε ήδη υποστεί τον «πρίγκηπα των χαρακωμάτων» Κραπότκιν, έβρισκε την ιστορική έπιστέγαση του ιδεολογικού άπολυταρχισμού: τ ό ν κ ρ α τ ι σ μ ό. Την ίδια στιγμή οι άναρχικές πολιτοφυλακές έσωναν την τιμή του δίνοντας τη μεγαλύτερη πρακτική συνεισφορά στο διεθνές προλεταριακό κίνημα: έκαιγαν τις έκκλησίες, χτύπαγαν σε όλα τα μέτωπα την μπουρζουαζία, τον φασισμό και τον σταλινισμό και άρχιζαν να πραγματοποιούν την άντιεξουσιαστική κομμουνιστική κοινωνία.

Υπάρχουν σήμερα μερικές οργανώσεις που προφασίζονται ότι δεν είναι οργανώσεις.

Αυτό το εύρημα τούς επιτρέπει συγχρόνως να μη νοιάζονται για το πιο απλό ξεκαθάρισμα των θέσεων πάνω στις οποίες μπορούν να προσελκύσουν τον οποιοδήποτε (βάζοντάς του τη μαγική étiquette «εργαζόμενος»), να μη δίνουν κανένα λογαριασμό στα ήμι-μέλη τους για την άμορφη ήγεσία που κρατάει τα ήντια, να λένε οτιδήποτε και κυρίως να καταδικάζουν *δίκως* κάθε άλλη οργάνωση και κάθε θεωρητική διατύπωση που θεωρείται καταδικαστέα εκ των προτέρων. "Ετσι, η ομάδα «Informations Correspondance Ouvrières» («Εργατικές πληροφορίες και Άλληλογραφία») γράφει σ' ένα πρόσφατο δελτίο (I.C.O. Νο 84, Αύγουστος 1969): «Τα συμβούλια είναι ο μετασχηματισμός των απεργιακών επιτροπών κάτω από την πίεση της ίδιας της κατάστασης, κάτω από την επίδραση των αναγκών του αγώνα, μέσα στην ίδια τη διαλεκτική αυτού του αγώνα. Κάθε άλλη απόπειρα για να διατυπωθεί, σε μιάν οποιαδήποτε στιγμή ενός αγώνα, η ανάγκη της δημιουργίας εργατικών συμβουλίων είναι χαρακτηριστικό μιας συμβουλευτικής ιδεολογίας, όπως μπορούμε να δούμε με διάφορες μορφές σε όρισμένα συνδικάτα, στο P.S.U. (Ένοποιημένο Σοσιαλιστικό Κόμμα) ή στους Situationnistes. Η ίδια η έννοια του συμβουλίου αποκλείει κάθε ιδεολογία». Οί άνθρωποι αυτοί κάνουν λάθος να νομίζουν πως ξέρουν τί σημαίνει ιδεολογία, και η δική τους διαφέρει από άλλες ιδεολογίες πιο ολοκληρωμένες μονάχα χάρη στον ασπόνδυλο εκλεκτικισμό της. Άλλά άκουσαν να λέγεται (ίσως από τον Μάρξ ή απλώς από την I.S.) ότι η ιδεολογία έγινε κακό πράγμα. Έπωφελούνται από την ευκαιρία για να προσπαθήσουν να μάς πείσουν ότι κάθε θεωρητική δουλειά — που την αποφεύγουν όπως ο διάβολος το λιβάνι — είναι μια ιδεολογία, αδιάφορο αν πρόκειται για τους Situationnistes ή για το P.S.U. Όμως η τολμηρή προσφυγή τους στη «διαλεκτική» και στην «έννοια», που στολίζουν έφεξης το λεξιλόγιό τους, δεν τούς απολυτρώνει από μιάν ήλιθια ιδεολογία που διαφαίνεται άρκετά στο απόσπασμα που παραθέσαμε. "Αν στηριζόμαστε, σαν ιδεαλιστές, μόνο στην «έννοια» του Συμβουλίου, ή, πράγμα ακόμα πιο εύτράπελο, στην πρακτική άδράνεια της I.C.O., για ν' «άποκλείσουμε κάθε ιδεολογία» μέσα στα πραγματικά Συμβούλια, πρέπει να περιμένουμε το χειρότερο: είδαμε ότι η ιστορική έμπειρία δεν δικαιολογεί καμμία αίσιοδοξία τέτοιου είδους. Το ξεπέρασμα της πρωτόγονης μορφής των Συμβουλίων δεν θα μπορέσει νάρθει παρά από αγώνες που γίνονται πιο συνειδητοί και από αγώνες για περισσότερο συνειδητό. Η μηχανιστική εικόνα της I.C.O. — ή σχετική με την τέλεια και αυτόματη ανταπόκριση της απεργιακής επιτροπής στις «ανάγκες» — που δείχνει ότι το Συμβούλιο θα έρθει το δίχως άλλο από μόνο του και στην ώρα του, άρκει όμως να μην μιλάμε για αυτό, περιφρονεί τελείως την έμπειρία των επαναστάσεων του αιώνα μας, που δείχνει ότι οί «ίδιες οί συνθήκες» μπορούν να κάνουν τα Συμβούλια να χαθούν ή να παγιδευτούν και να επαναφομοιωθούν με την ίδια εύκολία που θα τα κάνουν να έμφανιστούν.

"Ας αφήσουμε όμως αυτήν την στεία ιδεολογία, εκχυδαϊσμένη άπομίμηση των φυσικών επιστημών, που θάβελε να παρατηρήσει σχεδόν σαν μια ήλιακή έκρηξη την εμφάνιση μιας προλεταριακής επανάστασης. Συμβουλευτικές οργανώσεις θα σχηματισθούν, μόνο που πρέπει να είναι τελείως αντίθετες από ένα γενικό έπιπελίο που θα διέταζε να έμφανιστούν τα Συμβούλια. Παρ' όλη την περίοδο της νέας άνοικτης κοινωνικής κρίσης που άρχισε μετά το κίνημα της κατάληψης των εργοστασίων και τα ένθαρρυντικά στοιχεία της κατάστασης έδω και κεϊ, από την Ιταλία ως την Ε.Σ.Σ.Δ., είναι πιθανό ότι οί πραγματικές συμβουλευτικές οργανώσεις θα άργήσουν ακόμα να δημιουργηθούν, και ότι κι άλλες σημαντικές επαναστατικές στιγμές θα έρθουν πριν να είναι σε θέση να επέμβουν σ' ένα σημαντικό βαθμό. Δεν πρέπει να παίζουμε με την συμβουλευτική οργάνωση, να λανσάρουμε ή να ύποστηρίζουμε πρώιμες παρωδίες της. Όμως δεν υπάρχει άμφιβολία ότι τα Συμβούλια θάχουν περισσότερες πιθανότητες να διατηρηθούν σαν μόνη έξουσία αν υπάρχουν συνειδητοί συμβουλευτικοί και μια πραγματική γνώση της συμβουλευτικής θεωρίας.

Άντίθετα από το Συμβούλιο σαν μόνιμη σύνέλευση της θέσης (που δημιουργεί και μεταβάλλει διαρκώς τα Συμβούλια των αντιπροσώπων), συνέλευση στην οποία πρέπει να μετέχουν ενεργά όλοι οί εργαζόμενοι ενός εργοστασίου (συμβούλια εργαστηρίων, εργοστασίων) και όλοι οί κάτοικοι ενός τομέα της πόλης που τάσσεται με το μέρος της επανάστασης (συμβούλια δρόμων, συνοικιών), ή συμβουλευτική οργάνωση πρέπει, για να εξασφαλίσει τη συνοχή της και την πραγματική άσκηση της έσωτερικής της δημοκρατίας, να διαλέξει τα μέλη της σύμφωνα με τις ρητά έκφρασμένες επιδιώξεις τους και τις πραγματικές δυνατότητές τους. Όσο για τη συνοχή των ίδιων των Συμβουλίων,

έξασφαλίζεται από το γεγονός ότι είναι ή έξουσία, ότι εξαλείφουν κάθε άλλη έξουσία κι' αποφασίζουν για όλα. Αυτή ή πρακτική έμπειρία είναι το πεδίο όπου οι άνθρωποι αποκτούν μιὰ βαθειά κατανόηση τής ίδιας τους τής δράσης, όπου «πραγματοποιούν τήν φιλοσοφία». Έννοείται ότι οι πλειοψηφίες τους κινδυνεύουν κι' αυτές νά συσσωρεύσουν περαστικά σφάλματα και νά μήν έχουν μετά τόν καιρό και τὰ μέσα νά τὰ επανορθώσουν. 'Αλλά δέν μπορούν ν' άμφισβητήσουν ότι ή μοίρα τους είναι πράγματι προϊόν τών αποφάσεών τους και ότι, κι' αν ακόμα έκμηδενιστούν, αυτό θα όφείλεται στα δικά τους σφάλματα που δέν μόρρεσαν νά ελέγξουν.

Μέσα στην συμβουλευική όργάνωση, ή πραγματική ισότητα όλων στις αποφάσεις και στην εκτέλεσή τους δέν θάναί ένα κούφιο σύνθημα, ένα άφηρημένο αίτημα. Φυσικά, όλα τὰ μέλη μιās όργάνωσης δέν θάχουν τὰ ίδια προσόντα και είναι φυσικό ότι ένας εργάτης θα γράφει πάντα καλύτερα από έναν φοιτητή. Όμως επειδή ή όργάνωση θάχει σαν σύνολο όλα τ' άπαραίτητα προσόντα, καμμία ιεραρχία τών ατομικών προσόντων δέν θάρθει νά υποσκάψει τήν δημοκρατία. Δέν είναι ή προσχώρηση σε μιὰ συμβουλευική όργάνωση ή ή διακήρυξη μιās ιδανικής ισότητας που θα έπιτρέψει στα μέλη της νά είναι όλα ώραία, έξυπνα και νά ζούν καλά, αλλά είναι αντίθετα οι πραγματικές τους ικανότητες νά γίνουν πιο ώραία, πιο έξυπνα και νά ζούν καλύτερα που θ' αναπτύσσονται ελεύθερα μέσα στα πλαίσια τής μοναδικής ικανοποίησης που άξίζει τόν κόπο: τής καταστροφής του παλιού κόσμου.

Στα κοινωνικά κινήματα που θα εξαπλωθούν, οι συμβουλευκοί θ' άρνηθούν νά εκλεγούν στις άπεργιακές έπιτροπές. Αντίθετα, το καθήκον τους θα είναι νά δράσουν ούτως ώστε όλοι οι εργάτες νά όργανωθούν στην βάση σε γενικές συνελεύσεις που θ' αποφασίζουν για τήν διεξαγωγή του άγώνα. Πρέπει πια ν' άρχίσουμε νά καταλαβαίνουμε ότι το παράλογο αίτημα μιās «κεντρικής άπεργιακής έπιτροπής», που προβλήθηκε από μερικούς άφελείς κατά τήν διάρκεια του κινήματος τών καταλήψεων του Μάη, αν είχε καταλήξει πουθενά, θα είχε σαμποτάρει ακόμα πιο γρήγορα το κίνημα προς τήν άυτονομία τών μαζών, έφ' όσον σχεδόν όλες οι άπεργιακές έπιτροπές έλεγχόντουσαν άπ' τους σταλινικούς.

“Αν λάβουμε ύπ' όψη ότι δέν είναι στο χέρι μας νά δημιουργήσουμε ένα πλάνο που νά ισχύει για όλες τις μέλλουσες καταστάσεις, κι' ότι ένα βήμα προς τὰ μπρος του πραγματικού κινήματος τών Συμβουλιών θ' άξίζει περισσότερο από δώδεκα συμβουλευικά προγράμματα, είναι δύσκολο νά εκφράσουμε συγκεκριμένες υποθέσεις για τή σχέση τών συμβουλευικών όργανώσεων με τὰ Συμβούλια στην επαναστατική περίοδο. Η συμβουλευική όργάνωση — που ξέρει ότι είναι δ ι α χ ω ρ ι σ μ έ ν η από το προλεταριάτο — πρέπει νά πάψει νά υπάρχει σαν διαχωρισμένη όργάνωση τή στιγμή που οι διαχωρισμοί παύουν νά υπάρχουν, και αυτό ακόμα κι' όταν ή άπόλυτη ελευθερία όργάνωσης που είναι έγγυημένη από τήν έξουσία τών Συμβουλιών, έπιτρέπει τήν επιβίωση διάφορων κομμάτων και όργανώσεων έχθρικών προς αύτήν τήν έξουσία. Μπορούμε όμως νά έχουμε άμφιβολίες κατά πόσον ή άμεση διάλυση όλων τών συμβουλευικών όργανώσεων μόλις έμφανιστούν τὰ Συμβούλια θα είναι ένα πραγματοποιήσιμο μέτρο όπως το ήθελε ο Α. Pannekoek. Οι συμβουλευκοί θ' αναπτύσουν άνοιχτά τις άπόψεις τους μέσα στο Συμβούλιο και δέν θα πρέπει νά διακηρύξουν μιὰ παραδειγματική διάλυση τών όργανώσεών τους για νά ένωθούν από δίπλα με σκοπό νά άσκούν πιέσεις πάνω στην γενική συνέλευση. “Ετσι θα τους είναι πιο εύκολο και δικαιολογημένο νά καταπολεμήσουν και νά κατακρίνουν τήν αναπόφευκτη παρουσία γραφειοκρατών, κατασκόπων και ρουφιάνων που θα διεισδύσουν έδω κι' εκεί. Επίσης θα πρέπει ν' άγωνιστούν ενάντια στα τεχνητά ή αντιδραστικά στη βάση τους Συμβούλια (Συμβούλια άστυνομικών) που δέν μπορεί παρά νά έμφανιστούν. Θα φροντίσουν ώστε ή ένοποιημένη έξουσία τών Συμβουλιών νά μήν άναγνωρίσει αυτούς τους όργανισμούς ούτε τους εκπροσώπους τους. Έφ' όσον ο σχηματισμός πυρήνων για τή διάβρωση άλλων όργανώσεων είναι άκριβώς αντίθετος από τους σκοπούς που επιδιώκουν και έφ' όσον άρνούνται κάθε έλλειψη συνοχής μέσα τους, οι συμβουλευικές όργανώσεις άπαγορεύουν τή διπλή συμμετοχή. Είπαμε ότι όλοι οι εργάτες ενός εργοστασίου πρέπει νά συμμετέχουν στο Συμβούλιο, τουλάχιστον εκείνοι που δέχονται τους κανόνες του παιγνιδιού του. Δέν θα βρούμε παρά μόνο πρακτική λύση στο πρόβλημα αν θα δεχτούμε νά δούμε μέσα στο Συμβούλιο «αυτούς που διώχτηκαν χτές από το εργοστάσιο με το αυτόματο στο χέρι» (Barth).

Η συμβουλευική όργάνωση δέν θα κριθεί τελικά παρά μόνον από τήν συνοχή τής θεωρίας και τής δράσης της και από τόν άγώνα της για τόν ολοκληρωτικό άφανισμό κάθε έξουσίας που μένει έξω από τὰ Συμβούλια ή που προσπαθεί νά άυτονομηθεί άπέναντί τους. Όμως

για να απλοποιήσουμε άμέσως τη συζήτηση αρνούμενοι να λάβουμε υπ' όψη μας ένα σωρό ψευτο-συμβουλευτικές οργανώσεις που μπορεί να επιζητούν οι φοιτητές ή οι μανιακοί του επαγγελματικού ακτιβισμού, νομίζουμε ότι δεν μπορεί να θεωρηθεί σαν συμβουλευτική μία οργάνωση που δεν αποτελείται από εργάτες τουλάχιστον κατά τα 2)3. Καθώς αυτή ή αναλογία θα μπορούσε να θεωρηθεί σαν μία υποχώρηση' ως προσθέσουμε ότι μάς φαίνεται απαραίτητο να αναπροσαρμόζεται σύμφωνα μ' αυτόν τόν κανόνα: Θάπρεπε σε κάθε αντιπροσώπευση σε κεντρικές διασκέψεις, όπου μπορούν να παρθούν αποφάσεις που δεν προβλέπονται από συγκεκριμένη έξουσιοδότηση, οι εργάτες να αποτελούν τα 3)4 τών συμμετεχόντων, δηλαδή την αντίστροφη αναλογία από τα πρώτα συνέδρια του «Εργατικού Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος της Ρωσίας».

Όλοι ξέρουν ότι δεν έχουμε καμιά τάση προς έναν εργατισμό οποιασδήποτε μορφής. Στην περίπτωση αυτή πρόκειται για εργάτες «που έγιναν διαλεκτικοί», όπως θα πρέπει να γίνουν μαζικά με την άσκηση της έξουσίας τών Συμβουλίων. Όμως απ' τη μία μεριά οι εργάτες τυχαίνει να είναι, και τώρα και πάντα, ή κεντρική δύναμη που μπορεί να μπλοκάρει την τωρινή λειτουργία της κοινωνίας και ή άναγκά ή δύναμη για να επανεφευρεθούν όλες οι βάσεις της. Απ' την άλλη μεριά, παρ' όλο που ή συμβουλευτική οργάνωση δεν πρέπει φυσικά να διακόψει κάθε δεσμό με άλλες κατηγορίες μισθωτών, και κυρίως με τούς διανοούμενους, πρέπει όπωςσδήποτε αυτοί οι τελευταίοι να δοϋν να περιορίζεται αυστηρά ή ύποπτη σπουδαιότητα που θα μπορούσαν να πάρουν: όχι μόνον επαληθεύοντας, με την εξέταση όλων τών πλευρών της ζωής τους, αν είναι πράγματι συμβουλευτικοί επαναστάτες, αλλά και επιδιώκοντας να είναι μέσα στην οργάνωση όσο τó δυνατόν λιγώτεροι.

Η συμβουλευτική οργάνωση δεν θα δεχτεί να συζητήσει σαν ίσος προς ίσον με άλλες οργανώσεις αν αυτές δεν υποστηρίζουν με συνέπεια την αυτονομία του προλεταριάτου. Παρόμοια και τα Συμβούλια θα πρέπει ν' αποφύγουν όχι μόνο μία επέμβαση τών κομμάτων και τών συνδικάτων, αλλά και κάθε τάση που θέλει απλώς να τούς αναγνωρίσει μία θέση και να μιλήσει μαζί τους σαν δύναμη προς δύναμη. Τα Συμβούλια είναι ή μόνη δύναμη ή δεν είναι τίποτα. Τα μέσα της νίκης τους είναι ήδη ή ίδια ή νίκη τους. Με τόν μοχλό τών συμβουλίων και τó στήριγμα μιās ολοκληρωτικής άρνησης της θεαματικής — έμπορευματικής κοινωνίας, μπορούμε ν' ανυψώσουμε τη γή.

Η νίκη τών Συμβουλίων δεν τοποθετείται στο τέλος, αλλά στην άρχή της επανάστασης.

ΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΙΑΚΟΙ ΣΤΗΝ ΙΣΠΑΝΙΑ

Στην Ισπανία αναπτύσσεται ένα νέο ρεύμα κριτικής της κοινωνίας με το οποίο συμφωνούμε σε αρκετά θεμελιώδη σημεία. Το ρεύμα αυτό δεν περιορίζεται στο καθήκον της καταπολέμησης της φρανκικής τάξης πραγμάτων, σάν μιās καθυστερημένης ειδικής περίπτωσης ανάμεσα στις σύγχρονες μορφές της εξουσίας. Πρέπει να άρνηθεί όλες τις μορφές της παγκόσμιας εξουσίας, εφόσον προετοιμάζεται να συγκρουστεί με την *π ρ ο σ ε χ ή ι - σ π α ν ι κ ή μ ο ρ φ ή* της καπιταλιστικής εξουσίας. Στόχος του είναι ή διαμόρφωση μιās εναλλακτικής λύσης κατά την επικείμενη εξαφάνιση του φρανκισμού: είτε ο σύγχρονος καπιταλισμός όπως υπάρχει στις χώρες της Κοινής Αγοράς, είτε ο σοσιαλισμός, ή εξουσία των εργαζομένων, που δεν υπάρχει σε κανένα μέρος της ύφλης. Το ρεύμα αυτό αντιτίθεται στις πολιτικές οργανώσεις της ισπανικής άριστερας, που είναι όλες πολέμιοι ενός αγώνα για τέτοιους σκοπούς. Μέσα στους κόλπους του περιλαμβάνει κατά τρόπο αντιφατικό ένα μέρος διαυγούς κριτικής των υπάρχουσων συνθηκών και ένα μέρος συγχισμένης κριτικής που διατηρεί ακόμα όρισμένα στοιχεία παραδοσιακής επαναστατικής ιδεολογίας. Οι δυσκολίες της παράνομης δράσης περιπλέκουν το αναγκαίο έργο συζήτησης και άποσαφήνισης. Η χρεωκοπία της παραδοσιακής πολιτικής της άριστερας έξω από την Ισπανία φωτίζει άρνητικά τις συνθήκες του αγώνα και τα καθήκοντα των ισπανών συντρόφων· ωστόσο ή θετική έμπειρία που μπορεί να προσφέρει μιὰ νέα ριζοσπαστική κριτική είναι περιορισμένη εξαιτίας της στενής τωρινής βάσης αυτής της κριτικής.

Η Accion Comunista δείχνει ότι ή Ισπανία δεν μπορεί πια να θεωρείται σάν οικονομικά καθυστερημένη χώρα, δόγμα που διατηρούν όλα τα παραδοσιακά εργατικά κόμματα. Η ανάπτυξη του καπιταλισμού επί Φράνκο την τελευταία δεκαετία, που ήταν μέρος ενός παγκόσμιου προτσέσου, μεταμόρφωσε βαθειά όλες τις συνθήκες στην Ισπανία. Η άρχουσα τάξη δεν έχει πια την κύρια βάση της σε μιὰ *μ π ο υ ρ ζ ο υ α ζ ί α γ α ι ο κ τ η μ ό ν ω ν*, όπως κατά τη δεκαετία του 1930, αλλά στη βιομηχανική μπουρζουαζία που είναι στενά συνυφασμένη με το διεθνές κεφάλαιο. Αυτό φανερώνεται από την ταχύρρυθμη οικονομική επέκταση, από τη γοργή μείωση του αγροτικού προλεταριάτου και την απορρόφησή του στα νέα εργοστάσια, από την επιτυχία των ισπανικών βιομηχανικών προϊόντων στη διεθνή αγορά (για παράδειγμα στην Κούβα). Αυτή ακριβώς ή ανάπτυξη, που επέφερε και την αναζωογόνηση των εργατικών αγώνων μετά το 1962, ώθει την άρχουσα τάξη να αναζητήσει «εύρωπαϊκές μορφές εκμετάλλευσης» σάν περιεχόμενο του μεταφρανκικού μέλλοντος. Η νεοκαπιταλιστική λύση του προβλήματος του φρανκισμού όργάνωσε, με την υποστήριξη της Έκκλησίας, την πολιτική της δύναμη στο ψευτοπαράνομο χριστιανοδημοκρατικό κόμμα που άποσκοπεί στη δημιουργία μιās ενιαίας καθολικής αντιπολίτευσης. Το κόμμα αυτό, μέσω των καθηγητών που περιλαμβάνει στους κόλπους του, διεύθυνε μέχρι τώρα σε γενικές γραμμές την αντιπολίτευση των φοιτητών, προσπαθώντας ειδικότερα να παρεμποδίσει τη συνένωση των εργατικών και φοιτητικών διαδηλώσεων (ο ρόλος της Έκκλησίας φάνηκε ξεκάθαρα στην πρόσφατη υπόθεση των φοιτητών που πολιορκήθηκαν από την άστυνομία σ' ένα μοναστήρι της Βαρκελώνης όπου είχαν βρει άσυλο). Πάντως γνωρίζοντας ότι τα καθολικά συνδικάτα δεν θα άρκέσουν για να έγγυηθούν την όμαλή εγκαθίδρυση του νέου καθεστώτος, ή χριστιανοδημοκρατία αναζητά ένα συμπλήρωμα «εργατικών οργανώσεων» που θα όπισθογραφοῦσαν το έγχειρήμα, ώστε να κατορθώσει να άποκοιμίσει τους εργαζόμενους για άρκετο χρονικό διάστημα. Θα τις βρει στο ισπανικό σοσιαλιστικό κόμμα, και ιδιαίτερα στους κύκλους που εκφράζουν μιὰ τεχνοκρατική ανανέωση του ρεφορμισμού του, όπως ο T. Galvan. Επίσης το πρόγραμμα «έθνικης συμφιλίωσης» του σταλινικού κόμματος θεμελιώνεται πάνω στην επιδίωξη μιās τέτοιας συνεργασίας. Μονάχα ο άπατηλός φόβος της ισπανικής μπουρζουαζίας στην ανάμνηση των «έρυθρων» ένδέχεται να όδηγήσει τη χριστιανοδημοκρατία στην άπόρριψη της προσφερόμενης καλής σταλινικής θέλησης.

Η Accion Comunista άποδέχεται τη σημερινή πάλη για τη δημοκρατικοποίηση, δείχνοντας όμως εκ των προτέρων τα όριά της και αντιπαραθέτοντας τις δικές της προοπτικές: ανάπτυξη με την πλατειά συμμετοχή των εργαζομένων των εργατικών έπιτροπών και των εργοστασιακών έπιτροπών που ήδη υπάρχουν σε κατάσταση παρανομίας είτε ήμιπαρανομίας· τοπικός, περιφερειακός και έθνικός συντονισμός αυτών των έπιτροπών μέχρι το μετασχηματισμό τους σε Έργατικά Συμβούλια. Αυτή ή αλλαγή λειτουργίας και ή ένοποίηση των εργατικών συνελεύσεων θα άποτελούσε κλασσική κατάσταση δυϊσμού εξουσίας, που εκφράζει έμπρακτα την εναλλακτική λύση ανάμεσα στον καπιταλισμό και την εργατική εξουσία. Η

Acción Comunista δεν παρουσιάζει αυτό το μέλλον σαν πιθανό αλλά σαν έφικτό, και το έξαρτά από τη συνείδηση των μαζών και από τις προγραμματικές προοπτικές που τα επαναστατικά στοιχεία θα κατορθώσουν να αναπτύξουν μέσα στους κόλπους τους. "Όλες οι οργανωμένες πολιτικές ομάδες είναι έχθρικές απέναντι σε μία τέτοια δραστηριότητα, όπως δείχνει και το παράδειγμα της πάλης των μεταλλουργών της Μαδρίτης που έμψυχώθηκε από την Έργατική Έπιτροπή της μεταλλοβιομηχανίας έξω από την έπιρροή αυτών των ομάδων. Υποστηρίζοντας την έξουσία των Έργατικών Συμβουλίων ή Acción Comunista υπερασπίζει ένα μοντέλλο σοσιαλιστικής κοινωνίας που είναι ασυμβίβαστο με την οικονομική και πολιτική κυριαρχία μιας γραφειοκρατίας: «Όταν μία τάξη έχει ζήσει την πρακτική έμπειρία της πάλης έναντι μιας συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας (σ' αυτή την περίπτωση έναντι της φασαγγίτικης γραφειοκρατίας), της είναι εύκολο να καταλάβει τους κινδύνους κ ά θ ε γραφειοκρατίας και την ανάγκη μιας αληθινής εργατικής δημοκρατίας, τόσο μέσα στις οργανώσεις της όσο και έξω απ' αυτές... καθώς επίσης και την ανάγκη της άμεσης εκλογής όλων των εκπροσώπων της, σε κάθε τμήμα εργοστασίου, σε κάθε επιχείρηση και σε έθνική κλίμακα» (τεύχος 2, σελ. 22). Έάν όμως ο γραφειοκρατικός κίνδυνος είναι μεγάλος ακόμα και σε περίπτωση νίκης, ή συγκρότηση — σύμφωνα με την έπιθυμία πολλών αντιπολιτευομένων — ενός «Λαϊκού Μετώπου» που θάταν από την ίδια του τη φύση πρόμαχος του καπιταλισμού, θα σήμαινε την ήττα κάθε σοσιαλιστικής προοπτικής τη στιγμή της έξαφάνισης του φρανκισμού.

Παρόμοια, ή μαρξιστική κριτική της *ιδεολογίας* αναπτύσσεται πολύ άόριστα στην έπιθεώρηση: δίχως όμως μία τέτοια βάση είναι αδύνατο να κατανοήσουμε και να καταπολεμήσουμε αποτελεσματικά τη γραφειοκρατία των έξ επαγγέλματος ήγετων. Ακόμα, ή δημοκρατική εργατική όργάνωση την οποία επικαλείται ή Acción Comunista φαίνεται να μην ξεφεύγει άρκετά από τα πλαίσια του λενινισμού: ή πρόταση ότι τα «μόνιμα στελέχη» θα πρέπει υποχρεωτικά να μειοψηφούν στην «Κεντρική Έπιτροπή» της είναι ένα προληπτικό μέτρο ολότελα άνεπαρκές για την πάλη έναντι στη γραφειοκρατικοποίηση του ίδιου του κόμματος. Παρόμοια, ή Acción Comunista αποδέχεται την προοπτική ενός ενιαίου μη-γραφειοκρατικού συνδικάτου, αλλά άναγνωρίζει λίγες γραμμές παρακάτω ότι ή συνδικαλιστική διαίρεση και τα παραδείγματα του άφομοιωμένου συνδικαλισμού των μοντέρνων καπιταλιστικών χωρών κάνουν αυτή την προοπτική πολύ άβέβαιη. "Ετσι καταλήγει ότι τα πρωτεία πρέπει να ανήκουν στις γενικές συνελεύσεις των επιχειρήσεων. "Όμως μ' αυτά τα δεδομένα δεν θα έπρεπε να προβλέψουμε μίαν άνοιχτή πάλη ανάμεσα στις γενικές συνελεύσεις της βάσης και κ ά θ ε σ υ ν δ ι κ á τ ο ;

Η Acción Comunista προσπαθεί να δημιουργήσει μία συγκεκριμένη συζήτηση μέσα σε αντίξοες συνθήκες, αλλά συχνά υποχρεώνεται να προσφέρει ή ίδια τις πληροφοριακές βάσεις της συζήτησης. "Ετσι έκρινε άναγκαίο να παρουσιάσει στους άναγνώστες της όρισμένα κλασσικά κείμενα του εργατικού κινήματος. Την παρουσίαση αυτή διέπει κάποιος έμπειρισμός, έπειδή δεν κριτικάρεται από τη σύνταξη σύμφωνα με μία σαφή προοπτική. Όρισμένα αξιόλογα ντοκουμέντα — το πρόγραμμα του «Σπάρτακου», το «Γράμμα στον Βαλεντίνωφ» του Κριστιάν Ρακόβσκι, μερικά κείμενα της Πρώτης Διεθνούς, ένα κείμενο από το «Ιστορία και Ταξική Συνείδηση» — παρουσιάζονται δίπλα από τις τροτσκυστικές αναλύσεις της γραφειοκρατίας του 1936. Στο τέταρτο τεύχος, το «Μήνυμα του Κεντρικού Συμβουλίου στην Ένωση των Κομμουνιστών» (Μάρτης 1950), γραμμένο από τον Μάρξ, είναι ταυτόχρονα όρθο στο μέρος που προειδοποιεί τους εργάτες έναντι στην έλλειψη μιας αυτόνομης πολιτικής και τις συνέπειες της πρόσδεσης στο άρμα της μικροαστικής τάξης, και πολύ επικίνδυνο στο τελικό μέρος όπου εξαίρεται ο πιό γιακωβίνικος κρατικός συγκεντρωτισμός. Οι θέσεις του πρώτου μέρους ισχύουν στο σύνολό τους για την Ίσπανία και την επικείμενη κρίση. Το τέλος άπορρίπτεται απ' όλες τις έμπειρίες των προλεταριακών επαναστάσεων της εποχής μας: και ήταν ήδη άνεφάρμοστη στην ισπανική κατάσταση του 1936, όπου ή Περιφερειακή άυτόνομία αποτέλεσε τη βάση για την έκφραση των ριζοσπαστικότερων τάσεων. Η τωρινή θέση της Acción Comunista έπιβάλλει μάλλον τη μελέτη ενός κόμματος όπως το Κ.Α.Ρ.Δ. (Κομμουνιστικό Έργατικό Κόμμα) στη Γερμανία του 1920. Αλλά και ή πλούσια έμπειρία της ισπανικής επανάστασης παραμελήθηκε σημαντικά μέχρι σήμερα.

Το πρόβλημα της επανάστασης δεν μπορεί να τεθεί παρ' μονάχα με παγκόσμια και καθολική μορφή. Η επανάσταση δεν μπορεί να άγνοήσει την έκταση του πεδίου της μάχης της ούτε να ξεχάσει το ίδιο της το παρελθόν. Η Acción Comunista το ξέρει, και ζητά

από τὰ μέλη της νὰ σταθοῦν «στήν πρώτη γραμμὴ ὅλων τῶν μετώπων τοῦ ἀγώνα». Ἡ ριζικὴ θεωρητικὴ κριτικὴ τῆς πολιτικοοικονομικῆς ἐξουσίας, ἡ κατανόηση τῶν θεμελιωδῶν τάσεων τῆς σύγχρονης κοινωνίας στήν παραγωγὴ τῆς κουλτούρας καὶ τῆς σχεδιοποιημένης καθημερινῆς ζωῆς, ἡ συνοχὴ τῶν θέσεων ἀπέναντι σ' ὅλα τὰ προβλήματα ποὺ τίθενται σὲ διεθνὴ κλίμακα, ὅλα ἀποτελοῦν μέτωπα αὐτοῦ τοῦ ἐνιαίου ἀγώνα. Ἔτσι γίνεται προφανὴς ἡ γενικὴ σημασία τῶν τοποθετήσεων ἀπέναντι σὲ συγκεκριμένα προβλήματα. Στὸ ἄρθρο «Πολιτικὴ ὁπισθοδρόμηση στήν Ἀλγερία» (τρίτο τεῦχος), ὁ Eduardo Mena μᾶς φαίνεται ὅτι ὑποτιμᾷ τὸ γραφειοκρατικὸ παράγοντα ὅταν καταδικάζει τὸ ἀντιδραστικὸ πραξικόπημα τοῦ Μπουμεντιέν. Ἀκόμα ἀπογοητευτικώτερη εἶναι ἡ ἀναδημοσίευση στὸ τέταρτο τεῦχος ἑνὸς ἰδιαίτερα ἐπιδερμικοῦ καὶ ἡλίθιου ἄρθρου τοῦ Μπέρτραντ Ράσελ γιὰ τὴν ἐξέγερση τοῦ Λὸς Ἀντζελες. Τὸ ἴδιο ἰσχύει γιὰ ἓνα ἄρθρο τοῦ τροτσκιστῆ οἰκονομολόγου Μαντέλ, ποὺ τὸ ἔργο του «Μαρξιστικὴ πραγματεία τῆς οἰκονομίας», βιβλίο τῆς μόδας στοὺς κύκλους τῆς παρισινῆς ἰντελλιγκέντσας, εἶναι ἤδη κι' ἀπὸ μόνο τὸν τίτλο του πρόκληση ἐναντίον τῆς ἐπαναστατικῆς μεθόδου τοῦ Μάρξ· γιατί ὁ Μάρξ δὲν ἔκανε ποτὲ κάτι ἄλλο ἀπὸ μιὰ κ ρ ι τ ι κ ῆ τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας, καθορισμένου ἐπιστημονικοῦ κλάδου μιᾶς κοινωνίας ὅπου κυριαρχεῖ ἡ λογικὴ τοῦ ἐμπορεύματος.

Ἡ πρωταρχικὴ λειτουργία τῆς ἐπαναστατικῆς ὁργάνωσης, τὸ θεμέλιο τῆς ὑπαρξῆς της, εἶναι ὅπωςδήποτε ἡ σ υ ν ο χ ῆ , ἡ ἀμείλικτη κριτικὴ ποὺ πρέπει νὰ ἐκμηδενίσει τὴ «δύναμη τῆς συνήθειας», τὴν ἰσχυρότερη δύναμη τοῦ παλιοῦ κόσμου μέσα στὶς μάζες. Σὲ μιὰν ἐπαναστατικὴ στιγμή, πρέπει πρῶτα ἀπ' ὅλα νὰ καταπολεμηθοῦν οἱ «συνήθειες τῆς ἀριστερᾶς». Τότε ἐάν δὲν ἀφοπλίσετε τὸν Νόσκε, θὰ σᾶς ἀφανίσει. Ἐδῶ καὶ σαράντα χρόνια, εἶναι κυρίως κάτω ἀπὸ τὸν «κομμουνιστικὸ» μανδύα ποὺ ἀσκήθηκε αὐτὴ ἡ λειτουργία τῆς κ ό κ ι ν ῆ ς ἀ σ τ υ ν ό μ ε υ σ ῆ ς , στὴ Βαρκελώνη ὅπως καὶ στήν Ἀθήνα ἢ τὴ Βουδαπέστη.

Ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά, ἡ συνοχὴ αὐτὴ πρέπει νὰ συγκεκριμενοποιηθεῖ. Τὸ Ζήτημα εἶναι νὰ δεῖξουμε στοὺς ἐργαζομένους τί μποροῦν νὰ κάνουν· ἐπίσης, τὴν ἀναπότρεπτη λογικὴ τῆς στρατηγικῆς ποὺ υἱοθετεῖται καθὼς καὶ τὴν ἐξίσου ἀναπότρεπτη λογικὴ τῆς ἀντίθετης στρατηγικῆς, ἐάν αὐτὴ τελικὰ ὑπερισχύσει. Ἐκεῖ ὅπου ἐμφανίζονται τὰ Ἐργατικὰ Συμβούλια δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξει μετριοπάθεια οὔτε ἀπὸ τὴ μιὰ πλευρὰ οὔτε ἀπὸ τὴν ἄλλη. Τὸ πρόγραμμα τῶν Ἐργατικῶν Συμβουλίων ἔχει νὰ κερδίσει τὰ πάντα καὶ δὲν ἔχει τίποτα νὰ χάσει ἀναγνωρίζοντας ὅλες τὶς συνέπειές του. Ἡ παλιὰ ἀρχὴ τῆς σύγκρουσης — «Μὴ διακυβεύεις τὴν τύχη σου χωρὶς νὰ ρίξεις στὴ μάχη ὅλες σου τὶς δυνάμεις» — εἶναι ἀρχὴ του, καὶ οἱ δυνάμεις του εἶναι ἡ συνειδήση καὶ ἡ ἐπιθυμία τοῦ ἐ φ ι κ τ ο ῦ . Ἡ ἐπιβεβαίωση τῶν στόχων τῶν Συμβουλίων ποτὲ δὲν θὰ παραλύσει τοὺς ἐχθροὺς της, γιατί καὶ ἡ ἴδια ποτὲ δὲν θὰ παραλύσει μπροστὰ στὶς ἀναπόφευγες ἀντιδράσεις ποὺ θὰ προκαλέσει, ἄσχετα ἀπὸ τὸ τί τελικὰ θὰ κάνει καὶ τί δὲν θὰ κάνει. Ἡ μπουρζουαζία καὶ ἡ γραφειοκρατία εἶναι ὑποχρεωμένες ἀπὸ τὰ ἴδια τὰ συμφέροντά τους νὰ καταπολεμήσουν ριζικὰ τοὺς στόχους τῶν Συμβουλίων. Ἔτσι γίνεται ἀκόμα ἐπιτακτικώτερη ἡ διατύπωση αὐτῶν τῶν στόχων μπροστὰ σ' ὅλους ὅσους μποροῦν νὰ τοὺς ἀναγνωρίσουν σὰν τὸ πρόγραμμά τους καὶ τὴ ζωὴ τους.

Ἡ ἐξουσία τῶν Ἐργατικῶν Συμβουλίων εἶναι ἀδιάλλακτος ἐχθρὸς τῆς ὑπάρχουσας ἐ π ι β ί ω σ ῆ ς . Εἶναι λοιπὸν ἀδύνατο νὰ ἐ π ι β ί ω σ ε ι γιὰ πολὺ, ἐκτὸς μόνο παίζοντας τὸ χαρτί της πάνω στὴ ριζικὴ μεταμόρφωση ὅλων τῶν συνθηκῶν ὑπαρξῆς, στήν ἀμεσὰ ἀπελευθερωμένη ζωὴ, κ α ι κ ε ρ δ ί ζ ο ν τ α ς . Ἡ ἐξουσία αὐτὴ πρέπει νὰ ἐπιβάλλει δίχως χρονοτριβὴ τὸ θεμελιώδη μετασχηματισμὸ τῆς παραγωγῆς καὶ τῶν σχέσεων μέσα στήν παραγωγὴ, πρέπει νὰ καταργήσει τὸ ἐμπόρευμα καὶ νὰ τροποποιήσει τὶς ἀνάγκες· πρέπει νὰ μεταβάλλει τὴ διαρρύθμιση τοῦ χώρου καὶ τὴν ἐκπαίδευση, τὴν ἀσκηση τῆς δικαιοσύνης καὶ τὸν ἴδιο τὸν ὀρισμὸ τοῦ «ἐγκλήματος»· πρέπει μαζὶ μὲ τὴν ἱεραρχία νὰ ἀφανίσει τὴν ἠθικὴ της καὶ τὴ θρησκεία.

ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΩΝ SITUATIONNISTES

Ἐάν ἡ δράση τῆς Internationale Situationniste δὲν εἶχε πρόσφατα ὀδηγήσει σὲ ὀρισμένα σκανδαλώδη καὶ ἀπειλητικὰ ἐπακόλουθα, ἀναμφίβολα ὁ τύπος δὲν θὰ λάβαινε καθόλου ὑπ' ὄψην τὴν ἐκδοση τῶν βιβλίων μας. Αὐτὸ ἄλλωστε ὁμολογεῖ ἀπλοϊκὰ ὁ Francois Chatelet στὸ «Nouvel Observateur» τῆς 3ης Ἰανουαρίου 1968: «Τὸ πρῶτο πράγμα ποὺ ἔρχεται στὸ μυαλὸ ἀπέναντι σὲ τέτοια βιβλία εἶναι νὰ τὰ ἀγνοήσεις, νὰ ἀφήσεις τὴν ἀπόλυτη ἀποψὴ τους στὸ κενό, στὸ μὴ σχετικὸ καὶ μὴ μνημονευόμενον». Παραμερίζοντάς μας ὅμως στὸ χῶρο τοῦ «μὴ μνημονευόμενου», οἱ ὀργανωτὲς αὐτῆς τῆς συνωμοσίας σιωπῆς βλέπουν μετὰ μερικὰ χρόνια τοῦτο τὸ περίεργο «ἀπόλυτο» νὰ τοὺς ἐκδικεῖται μὲ τὸν τρόπο τοῦ, ἀποδεικνύοντας ὅτι εἶναι δεμένο μὲ τὴν τωρινὴ ἱστορία ἀπὸ τὴν ὁποία οἱ ἴδιοι εἶναι ἀπόλυτα διαχωρισμένοι. Δὲν ἀρκεῖ ἡ καλὴ τους θέληση γιὰ νὰ ἐμποδιστεῖ ὁ γερο-τυφλοπόντικας τῆς ἐπανάστασης νὰ βρεῖ τὸ δρόμο του πρὸς τὸ φῶς τῆς ἡμέρας. Ὁ ἀντιπροσωπευτικώτατος Chatelet συσσωρεύει στὸ ἄρθρο του πολυάριθμες μαρτυρίες γιὰ τὴν κατάσταση πνευμάτων τῶν ἀγυρτῶν τοῦ εἴδους του. Ἀναφερόμενος στὸ σκάνδαλο τοῦ Στρασβούργου, — ἐκδοση τῆς μπροσούρας: «ἡ μίζερια τῶν φοιτητικῶν κύκλων...» — ὁ ἄξιος αὐτὸς προφήτης παραδινώ-
ταν πέντε μόλις μῆνες πρὶν τὸ Μάη τοῦ '68 στὴν αὐτοϊκανοποιημένη ἐφησυχάση καὶ ἐξαπατοῦσε ὡς συνήθως τοὺς ἡλίθιους ποὺ τὸν διαβάσουν: «Γιὰ μιὰ στιγμὴ κυριάρχησε ὁ πανικός» ὑπῆρχε ὁ φόβος τῆς μετάδοσης... ὅμως τὰ πάντα ἐπανῆλθαν στὴν τάξη». Στὴ συνέχεια διαμαρτύρεται ὅτι οἱ Situationnistes Ντεμπὼρ καὶ Βανεζέρ προσφέρουν «μιὰ καταγγελία ποὺ εἴτε θὰ γίνῃ ολόψυχα ἀποδεκτὴ εἴτε θὰ κριθεῖ ὀλοκληρωτικὰ ἀπορριπτέα» καὶ ἔτσι «ἀποθαρρύνουν ἐκ τῶν προτέρων κάθε κριτικὴ» γιατί «θεωροῦν αὐταπόδεικτο ὅτι κάθε ἀμφισβήτηση τῶν λεγομένων τους προέρχεται ἀπὸ μιὰ σκέψη δέσμια τῆς «ἐξουσίας» καὶ τοῦ «θεάματος»...». Ἀσφαλῶς, ἓνας ἀπὸ τοὺς στόχους μας εἶναι ἡ ἀποθάρρυνση τῆς κριτικῆς τῆς μίзерης γενιᾶς τῶν διανοουμένων ποὺ ἐκπορνεύθηκαν στὸ σταλινισμό, τὴ φιλοσοφίζουσα σκέψη καὶ τὴ δημοσιογραφία. Τὸ ἀπλὸ γεγονός ὅτι κάποιος μᾶς κριτικάρει, δὲν σημαίνει καθόλου ὅτι εἶναι ὑποτελὴς τῆς ἐξουσίας καὶ τοῦ θεάματος· ἀντίθετα, ἐπειδὴ ἓνας Chatelet προσχώρησε πρὸς στιγμὴν στὸ σταλινισμό κατὰ τὸ 1956 καὶ κατόπιν τὸν ἐγκατέλειψε γιὰ νὰ γίνῃ λακὲς τοῦ θεάματος σὲ κάποιον ἀποδοτικώτερο τομέα, γι' αὐτὸ μᾶς κριτικάρει τόσο βλακωδῶς. Ἄλλωστε ὁ ἴδιος τέως σταλινικὸς δείχνει τὸ μέγεθος τῆς βλακειᾶς του μὲ τὴν ἀδεξιότερη φράση ποὺ εἰπώθηκε ποτὲ ἀπὸ ἓναν ἡλίθιο ἐναντίον μας. Θέλοντας νὰ μειώσει ἐμᾶς ἀλλὰ καὶ τὸ παλιὸ αἶτημα τῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασης — ποὺ πιστεύει ὅτι ἐξορκίστηκε διὰ παντός ἀπὸ τὸ σταλινισμό του καὶ τὸ «Express» του — διαπιστώνει ὅτι, παρ' ὅλο ποὺ τὰ βιβλία αὐτὰ καὶ ἡ ἴδια ἡ ὑπαρξὴ τῆς I.S. μποροῦν νὰ θεωρηθοῦν σὰν «συμπτώματα», «ὁ Situationnisme δὲν εἶναι τὸ φάσμα ποὺ πλανᾶται πάνω ἀπὸ τὴ βιομηχανικὴ κοινωνία, ὅπως καὶ τὸ 1848 ὁ κομμουνισμὸς δὲν ἦταν τὸ φάσμα ποὺ πλανιόταν πάνω ἀπ' τὴν Εὐρώπη». Ἔτσι μᾶς ἀποτίει ἄθελά του φόρο τιμῆς. Εἶναι βέβαια φανερό ὅτι προτιμᾶμε νὰ «κάνουμε λάθος» σὰν τὸν Μάρξ παρὰ σὰν τὸν Chatelet.

Μετὰ τὸ κίνημα τῶν καταλήψεων τοῦ Μάη, ἡ ὀργὴ τῶν ἀλαζονικῶν «εἰδημόνων» ἐγίνε ἀκόμα πιὸ λυσσαλέα καὶ μεγαλειώδης. Στὴν ἐφημερίδα «Le Monde» τῆς 25ης Ἰανουαρίου 1969, ὁ Pierre Vianson - Ponté ἀπορρίπτει ἀγανακτισμένος τὸ βιβλίο τοῦ Situationniste Biené «Οἱ enragés καὶ οἱ Situationnistes στὸ κίνημα τῶν καταλήψεων» μὲ μιὰν ἀνεντιμότητα ποὺ συναντιέται σπάνια ἀκόμα καὶ μετὰ τῶν συντακτῶν αὐτῆς τῆς ἐφημερίδας. Δὲν βλέπει στὸ βιβλίο παρὰ «μιὰ πρόζα ἐξαιρετικὰ δυσανάγνωστη, μιὰν ἀλαζονεῖα δίχως ὅρια καὶ μιὰν ἀκόρεστη δίψα γιὰ δημοσιότητα... Συμπεραίνουν ἀφελῶς ὅτι ἡ ἐξέγερση τοῦ Μάη... ἀναγγέλλει οὔτε λίγο οὔτε πολὺ τὴν παγκόσμια ἐπανάσταση». Ὁ Vianson - Ponté οὔτε λίγο οὔτε πολὺ εἶναι ἡλίθιος. Τὸ ἄρθρο του ἀρχίζει μὲ τὸ ἀκόλουθο ἐπιγραμματικὸ ἀπόφθεγμα: «Κάποτε οἱ ἐπαναστάτες ἐπseftan στὰ ὁδοφράγματα ἢ ἐπαιρναν τὴν ἐξουσία. Τοὺς ἔλειπε ὁ χρόνος καὶ συνήθως καὶ ἡ διάθεση γιὰ νὰ γράψουν τὴν ἱστορία τους». Δύσκολα φτάνει κανεὶς σὲ τέτοια ὕψη πομπώδους ὀρεολογίας. Οἱ ἐπαναστάτες ὅλων τῶν τάσεων πάντα ἔγραφαν πολλὰ καὶ κανεὶς δὲν ἀναρωτήθηκε γιατί τὸ ἔκαναν· ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Vianson - Ponté ποὺ ἀπλούστατα ἀγνοοῦσε τὸ γεγονός. Μόνο τὸ 1871 ἐκδόθηκαν στὴ Γενεύη καὶ στὶς Βρυξέλλες μιὰ δεκάδα σημαντικῶν βιβλίων ἀπὸ ἐπιζήσαντες τῆς Κομμουνίας τοῦ Παρισιοῦ. Ἀλλὰ ὁ Vianson - Ponté εἶναι αἰμοδιψής. Ἀποδεχόμενος ἀσυζητητὴ τὴ θέσιν τῆς ἀστυνομίας ὅτι κατὰ τὴ διάρκειαν τῶν γεγονότων τοῦ Μάη ὑπῆρξαν ἐλάχιστοι νεκροί, διαπιστώνει μὲ δριμύτητα: «Οἱ ἐπαναστάτες τοῦ Μάη τοῦ 1968 εἶναι, χάρη στὸ Θεό, ζωντανοί... Κι' ἔτσι γράφουν. Γράφουν πολὺ. Τὸ χέρι ποὺ μόλις παράτησε τὸ πλακόστρωτο τώρα πιάνει τὸ

στυλό». Είμαστε υπερήφανοι γι' αυτό το πέραςμα από το στυλό στο πλακόστρωτο και αντι-σπρόφως, σαν μια αρχή του ξεπεράσματος του διαχωρισμού μεταξύ χειρωνακτικής και πνευ-ματικής εργασίας. 'Αλλά ο ασύνετος επαναστατοφάγος δεν καταλαβαίνει ότι η άτυχής ειρ-ωνεία του μπορεί να διαβαστεί σαν έκκληση για μιαν αίματηρότερη αστυνομική και στρατιωτι-κή καταστολή την επόμενη φορά; Και σ' αυτή την περίπτωση δεν είναι φανερό ότι πολλοί απ' όσους αρνούνται τη σοβαρότητα του κινήματος με πρόσχημα το μικρό αριθμό νεκρών κινδυ-νεύουν να βρεθούν στην πρώτη γραμμή των αναπόφευγων ατύχηματων αντιποίνων; Το 1962 γράφαμε: «Τό αξιοπερίεργο είναι μάλλον ότι όλοι οι ειδικοί των σφυγμομετρήσεων της κοι-νής γνώμης αγνοούν πόσο κοντά βρίσκεται η έκρηξη της δίκαιας όργης. Θα έκπλαγουν τρο-μερά βλέποντας μια μέρα τους αρχιτέκτονες να καταδιώκονται και να απαγχονίζονται στους δρόμους των συνοικιών - προτύπων τους». Το κίνημα του Μάη ήταν έπεικός εξαιτίας ακρι-βώς της δύναμής του, που όφειλονταν στην ήδη συντριπτική αν και ανολοκλήρωτη συμμετο-χή των προλεταριακών μαζών. "Αν όμως κάποτε γίνουν πιο αίματηρές συγκρούσεις, οι πολεο-δόμοι και οι δημοσιογράφοι όπωσδήποτε θα κινδυνεύσουν.

"Ετσι λοιπόν σε καμιά δεκαριά άρθρα υποχρεώθηκαν να μιλήσουν για τα βιβλία μας στη Γαλλία. Στόν ξένο τύπο δημοσιεύτηκαν ισάριθμα περίπου άρθρα, κάπως πιο έντιμα και πληροφορημένα. 'Ανάμεσά τους υπήρξαν και εγκώμια, ωστόσο όλα αυτά τα άρθρα διέπονται από μια γενική αντίφαση. Μερικοί από τους συγγραφείς τους που πίστευαν ότι ανακαλύπτουν στα βιβλία μας συγκλονιστικές αλήθειες ήταν ολότελα στερημένα από το στοιχειωδέστερο θεωρητικό υπόβαθρο που θα τους επέτρεπε να κατανοήσουν για τί γίνεται λόγος στα βιβλία εξετάζοντάς τα στην ολότητά τους. 'Αντίθετα οι κριτικοί που έχουν γνώση των πραγμάτων υποχρεώθηκαν να συγκαλύψουν τα πραγματικά προβλήματα με προφανή ανεντιμότητα ανά-λογα με την ιδεολογία τους και το έντυπο όπου γράφουν. Για να αποφύγουμε τις άσκοπες επαναλήψεις, θα περιοριστούμε σε τρία χαρακτηριστικά παραδείγματα που το καθένα τους αναφέρεται σ' ένα από τα βιβλία μας. Πρόκειται, κατά σειρά για ένα μαρξιστή καθηγητή πανεπιστημίου, για έναν ψυχαναλυτή και για έναν υπερ - άριστοιστή ιδεολόγο.

**

Ο Κλώντ Λεφόρ υπήρξε επαναστάτης και ένας από τους κυριώτερους θεωρητικούς της επιθεώρησης «*Socialisme ou Barbarie*» στις αρχές της δεκαετίας του '50. "Όταν η ομάδα αυτή διαλύθηκε το 1965 ο Λεφόρ είχε αποχωρήσει πρό πολλού, με έμβλημα τον άγωνα έναν-τίον κάθε μορφής επαναστατικής οργάνωσης, που κατά τη γνώμη του θα οδηγούνταν μοιραία στη γραφειοκρατικοποίηση. Μετέπειτα παρηγορήθηκε γι' αυτή τη θλιβερή ανακάλυψή του ακολουθώντας μια κοινότυπη πανεπιστημιακή καριέρα και γράφοντας στο «*Quinzaine Littéraire*». Αύτος ο εύπρεπής αλλά εξαιρετικά καλλιεργημένος άνθρωπος κριτικάρει στο τεύχος της 1ης Φεβρουαρίου 1968 το βιβλίο του Γκυ Ντεμπόρ «*Η Κοινωνία του θεάματος*». Κατ' αρχάς του αναγνωρίζει μερικές αρετές, όπως τη χρησιμοποίηση της μαρξικής μεθο-λογίας. "Όσοτελο τελικά του φαίνεται πανεπιστημιακώς δύσπεπτο για τόν ακόλουθο λόγο: «Ο Ντεμπόρ προσθέτει τη μια θέση πάνω στην άλλη, όμως δεν προχωράει' επαναλαμβάνει ακού-ραστα την ίδια ιδέα: ότι το πραγματικό έχει αντιστραφεί μέσα στην ιδεολογία, ότι η ιδεο-λογία που βρίσκει την πεμπουσία της μέσα στο θέαμα παρνιέται για πραγματικότητα, ότι πρέπει να ανατραπεί η ιδεολογία για να αποδοθούν στο πραγματικό τα δικαιώματά του. "Ασχε-τα από το θέμα που τόν απασχολεί έδω ή άλλο, η ιδέα αυτή αντανakλάται σ' όλες τις άλ-λες και μόνο στην εξάντληση της άντοχής του όφείλουμε την παύση στην 221η θέση». Ο Ντεμπόρ παραδέχεται χωρίς δισταγμό ότι στη 221η θέση θρήκε πώς είχε ήδη πεί αρκετά' και ότι ποτέ δεν θέλησε να πεί κάτι άλλο απ' αυτό που πράγματι βρίσκεται μέσα στο βιβλίο: Τό γεγονός ότι «η ιδέα αυτή αντανakλάται σ' όλες τις άλλες» τό θεωρούμε ακριβώς σαν χαρακτηριστικό ένός διαλεκτικού βιβλίου. "Ενα τέτοιο βιβλίο δεν χρειάζεται να «προχωράει» κλιμακωτά σαν μια διδακτορική διατριβή περί Μακιαβέλλι για την ικανοποίηση μιας κριτικής επιτροπής και την απόκτηση ένός διπλώματος. "Όπως λέει ο Μάρξ στόν επίλογο της δεύτερης γερμανικής έκδοσης του «Κεφαλαίου»: «Η διαδικασία της έκθεσης πρέπει τυπικά να ξεχω-ρίζει από τη διαδικασία της έρευνας. Στην έρευνα πρέπει να κατανοηθούν τα συγκεκριμένα δεδομένα σ' όλες τους τις λεπτομέρειες, να αναλυθούν οι διάφορες μορφές ανάπτυξής τους, να ανακαλυφθεί ή έσώτερη σχέση τους. Μόλις έκπληρωθεί αυτό τό καθήκον, και μόνο τότε,

ή πραγματική κίνηση μπορεί να εκτεθεί στο σύνολό της. 'Εάν αυτό κατορθωθεί έτσι που η ζωή του πρώτου ύλικού να αντανakλάται στην ιδεατή αναπαραγωγή του, τούτος ο αντικατοπτρισμός μπορεί να δώσει την εντύπωση μιας *a priori* κατασκευής». 'Η «Κοινωνία του θεάματος» δεν κρύβει την *a priori* τοποθέτησή της και δεν προσπαθεί να οδηγηθεί στο συμπέρασμα της μέσω μιας ακαδημαϊκής διαδοχής ερωτημάτων' γράφτηκε για να δείξει το συγκεκριμένο πεδίο εφαρμογής μιας θέσης που υπήρχε έξαρχής, έχοντας προκύψει από μιάν έρευνα που κατόρθωσε να φέρει σέ πέρας ή επαναστατική κριτική με θέμα τὸ σύγχρονο καπιταλισμό. Κατά τή γνώμη μας λοιπόν **εἶναι ἕνα βιβλίο πού δέν τοῦ λείπει τίποτε ἄλλο παρὰ μιά ἡ περισσότερη επαναστάσεις** — οἱ ὁποῖες ἄλλωστε δέν ἦταν δυνατόν νά ἀργήσουν. "Ομως ὁ Λεφόρ, πού ἔχασε κάθε ἐνδιαφέρον γιά τέτοιου εἶδους θεωρία καί πρακτική, βρίσκει ὅτι τὸ βιβλίο εἶναι ἕνας κλειστός κόσμος: «'Αφού ἀποκλείστηκε ἀπό τίς πρῶτες γραμμές κάθε ἐρώτημα πού δέν ἔβρισκε ἀπάντηση, εἶναι γεγονός ὅτι μάταια θά ἀναζητούσαμε κάποιο κενό στό συλλογισμό». 'Η παρανόηση εἶναι πλήρης: ὁ Λεφόρ βλέπει ἕνα εἶδος μισαλλόδοξης καθαρότητας ἐκεῖ πού τὸ βιβλίο, σάν ἀρνητικὸ τῆς θεαματικῆς κοινωνίας — ὅπου ἐπίσης, ἂν καί με ἀντίστροφο τρόπο, τὰ ἀναπάντητα ἐρωτήματα διαρκῶς ἐξοστρακίζονται — δέν ἐπιζητάει τελικά τίποτε ἄλλο παρὰ τὴν ἀνατροπὴ τῆς σχέσης δυνάμεων στὰ ἐργοστάσια καί στὸ δρόμο.

Μετά ἀπ' αὐτὴ τὴν καθολικὴ ἀπόρριψη τοῦ βιβλίου, ὁ Λεφόρ ἐπιδιώκει νά φανεῖ μαρξιστὴς σέ μιὰ λεπτομέρεια, γιά νά ὑπενθυμίσει ὅτι εἶναι ἡ εἰδικότητά του καί ὅτι χάρις αὐτὴν τοῦ παραχωροῦνται στῆλες στίς ἀκαδημαϊκές ἐπιθεωρήσεις. Μία παραποίηση τοῦ δίνει τὴν εὐκαιρία νά «βάλλει τὰ πράγματα στὴ θέση τους». 'Αναγγέλλει βαρυσήμαντα ὅτι ὁ Ντεμπόρ ἔβαλε «τὸ θέαμα στὴ θέση τοῦ ἐμπορεύματος», πράγμα πού ἔχει «σοβαρὲς συνέπειες». Συνοψίζει τίς θέσεις τοῦ Μάρξ γιά τὸ ἐμπόρευμα καί ἀποδίδει αὐθαίρετα στὸν Ντεμπόρ τὴν ἀποψη ὅτι «ἡ παραγωγή τῆς φαντασμαγορίας κυριαρχεῖ πάνω στὴν παραγωγή τοῦ ἐμπορεύματος», ἐνῶ στὴν «Κοινωνία τοῦ θεάματος» (καί εἰδικώτερα στὸ β' κεφάλαιο) ὑποστηρίζεται ἀκριβῶς τὸ ἀντίθετο: τὸ θέαμα ὀρίζεται σάν μιὰ **στιγμὴ** τῆς ἀνάπτυξης τῆς παραγωγῆς τοῦ ἐμπορεύματος. "Ετσι ὁ Λεφόρ μπορεῖ ἄνετα νά συμπεράνει ὅτι «διαβάζοντας τὸν Ντεμπόρ, κάθε ἱστορία φαίνεται μάταιη»! Καί προχωράει στὴν ἀκόλουθη διάγνωση: «'Ο Ντεμπόρ, περιέργως ἀπόγονος τοῦ Μάρξ, μέθυσε μετὴν περιβόητη ἀνάλυση τὴν ἀφιερωμένη στὸ φετιχισμό τοῦ ἐμπορεύματος». "Ας μὴν ἀρχίσουμε μιὰ πολεμικὴ γιά τοὺς καλύτερους τρόπους μέθης: πρόκειται γιά ἕνα ζήτημα πού ἐλάχιστα γνωρίζουν οἱ καθηγητὲς πανεπιστημίου. "Ας σημειώσουμε ὅμως ὅτι ἡ ἱστορία ἐπανερχόταν καί ὅτι ἐξέπληξε τὸν Λεφόρ πολὺ περισσότερο ἀπὸ ἐμᾶς τὸ Μάη. Σ' αὐτὸ τὸ «ὄργιο τῆς ἀλήθειας ὅπου κανεῖς δέν μένει ἐγκρατὴς» (Χέγκελ) εἶδαμε ὁλόκληρα πλήθη «μεθυσμένα» μετὴν ἀνακάλυψη τοῦ ἐμπορεύματος καί τοῦ θεάματος σάν πραγματικότητες τῆς ψευτο-ζωῆς πού πρέπει νά καταστραφεῖ. Καί ὁ Λεφόρ, στὴ «Monde» τῆς 5ης 'Απριλίου 1969, πάντα καθυστερημένος σέ σχέση μετὰ τὰ γεγονότα ἀλλὰ ὅπωςδήποτε λιγώτερο καθυστερημένος ἀπ' ὅ,τι τὸ Φλεβάρη τοῦ '68, φτάνει νά γράφει ὅτι δέν πρέπει νά ἀποροῦμε σάν τοὺς «ἀστοὺς παρατηρητὲς» γιά τὴν ἀναβίωση τοῦ τροτσκιστικοῦ πτώματος στὰ ἀριστερὰ τοῦ σταλινικοῦ μηχανισμοῦ, γιατί στὸ ἐξῆς «οἱ συνθήκες εἶναι ὥριμες γιά μιὰ κριτικὴ τοῦ γραφειοκρατικοῦ κόσμου καί τῆ θεμελίωση μιᾶς νέας ἀνάλυσης τῶν σύγχρονων μηχανισμῶν ἐκμετάλλευσης καί καταπίεσης... Μετὴν κίνημα τοῦ Μάη, μετὴν πρωτοβουλίες πού ἐνέπνευσε στοὺς νεαροὺς ἐργάτες, κάτι νέο ἀναγγέλλεται πού δέν ὀφείλει τίποτα στὴν ἐπέμβαση τῶν ἡρώων: μιὰ ἀντιπολίτευση πού δέν ἔχει ἀκόμα πῶς νά ὀνομαστεῖ, ἀλλὰ πού ἐνσαρκώνει μιὰ τέτοια πρόκληση ἐναντίον ὅλων τῶν κατεστημένων ἐξουσιῶν, ὥστε δέν εἶναι δυνατόν νά τὴ συγχέουμε μετὰ κανένα ἀπὸ τὰ κινήματα τοῦ παρελθόντος». Κάλιο ἄργα, παρὰ ποτέ! Μονάχα πού, ὅπως εἶδαμε, τὸ Φλεβάρη τοῦ '68 οἱ «συνθήκες» ἦταν ἤδη ὥριμες παρ' ὅλο πού ὁ Λεφόρ ἤθελε νά τὸ ἀγνοεῖ — καί σήμερα δέν ἔχει ἀκόμα πῶς «ὀνομάζεται» αὐτὴ ἡ «ἀντιπολίτευση»...

**

Μετὴν «Κόσμο τῆς 'Αμφισβήτησης» τοῦ 'Αντρέ Στεφάν, πού τὸ 13ο κεφάλαιό του εἶναι μιὰ κριτικὴ τοῦ βιβλίου τοῦ Ραούλ Βανζεζέμ «Πραγματεία τοῦ Σαβουάρ - Βίβρ πρὸς χρῆση τῶν νέων γενεῶν», πέφτουμε πολὺ πιὸ χαμηλά. Τὸ ψευδώνυμο Στεφάν, ὅπως μᾶς πληροφορεῖ ὁ ἐκδότης, περιλαμβάνει «δύο ψυχαναλυτὲς». Θά μπορούσε θαυμάσια νά ἦταν εἰκοσιδύο,

ή ακόμα το βιβλίο να όφείλεται σε κάποιον ηλεκτρονικό εγκέφαλο της I.B.M. που έχει δεχθεί ψυχαναλυτικά προγράμματα — τόσο τραγελαφική είναι ή παρωδία του «όρθόδοξου φροϋδισμού», σε τέτοια δυσθεώρητα ύψη φτάνει ό πνευματικός αναντισμός. Καθώς οί συγγραφείς του βιβλίου είναι ψυχαναλυτές, ό Βανεζέμ πρέπει να είναι τρελλός. Έπομένως ό Βανεζέμ είναι παρανοϊκός και γι' αυτό ακριβώς μπόρεσε να εκφράσει εκ των προτέρων τό κίνημα του Μάη και διάφορες λυπηρές τάσεις της σύγχρονης κοινωνίας. “Όλα αυτά είναι φαντασιώσεις, παραληρήματα, άρνηση του κόσμου των αντικειμένων και της οιδιπόδειας προβληματικής, ναρκισσισμός, έφεση επίδειξης, σαδιστική παρόρμηση κλπ. Μάλιστα έπιστεγάζουν τό οικοδόμημα των ήλιθιοτήτων τους εκφράζοντας «θαυμασμό γι' αυτό τό βιβλίο που είναι σωστό έργο τέχνης», αλλά δυστυχώς έπese σε κακά χέρια! Τό κίνημα του Μάη κατατρόμαξε τους ψυχιάτρους μας με την τυφλή βία του, την απάνθρωπη τρομοκρατία του, τη μηδενιστική σκληρότητά του και τόν προφανή σκοπό του να καταστρέψει τόν πολιτισμό — και ίσως ακόμα τόν πλανήτη!!! Μόλις ακούσουν τη λέξη «γιορτή», άμέσως βγάζουν τή ήλεκτροδία τους' άπαιτούν έπιτακτικά την επάνοδο στη σοβαρότητα, χωρίς να άμφιβάλλουν ούτε στιγμή ότι οί ίδιοι αντιπροσωπεύουν τη σοβαρότητα της ψυχανάλυσης και της κοινωνικής ζωής και ότι μπορούν να γράφουν γιά όλα αυτά δίχως να προξενούν τό γέλιο. Ακόμα και όρισμένα άτομα που είχαν τη βλακεία να είναι πελάτες αυτών των κυρίων, μετά τό Μάη αισθάνθηκαν πιό άνετα και τούς τό είπαν. Φοβούμενοι μήπως έτοι χάσουν ένα μέρος των εισοδημάτων τους (άφου τό Μάη έτρεμαν μήν τή χάσουν όλα, όταν ό «αίώνιος άπολυταρχισμός» του κινήματος άπειλούσε την ίδια την ύπαρξη του έμπορεύματος και του χρήματος), οί κοινωνικά άφομοιωμένοι παραληρηματίες μας γράφουν: «Αυτό ήταν όλοφάνερο σε μερικούς άσθενείς που θεωρούσαν ότι αν ή Έπανάσταση (παλιά έπιθυμία που την είχαν εγκαταλείψει) ήταν δυνατή, τότε τή π ά ν τ α ήταν δυνατά' και δέν ήταν ανάγκη να παραιτηθούν από τίποτα...». Οί άνθρωποι αυτοί θα ήταν τό αίσχος της ψυχανάλυσης αν τουτο τό θλιβερό έπάγγελμα είχε διατηρήσει κάποια άξιοπρέπεια' αν τό έργο του Φρόϋντ δέν είχε καταρρεύσει έδώ και τριάντα χρόνια με την άφομοίωσή του στην άστική κοινωνία. Κι' όμως αυτοί οί διανοητικώς άνάπηροι, ώθούνε από τό μίσος, τό φόβο και την έπιθυμία να διατηρήσουν τό άποδοτικό γόητρό τους, τολμούν να καταπιαστούν σ' ένα βιβλίο μ' ένα θέμα που ή βάση του είναι καταφανώς πολιτική. Έκεί οί σοφοί και συνετοί υπερασπιστές της «πραγματικής» κοινωνίας — και της άρχής ότι όλα πάνε καλά στον καλύτερο δυνατό κόσμο — δείχνουν τό μέγεθος της βλακείας τους. Γι' αυτούς δέν χωράει συζήτηση ότι τό κίνημα που αναλύουν με τόση όξυδέρκεια ήταν άποκλειστικά κίνημα φοιτητικό (οί μπασκίνες της ανακάλυψης του παραλόγου δέν θεώρησαν ούτε στιγμή παράλογο και άνεξήγητο να παραλύει ή οίκονομία και τό Κράτος μιας μεγάλης βιομηχανικής χώρας επειδή οί φοιτητές έννοιωσαν βανδαλιστικές παρορμήσεις). Ακόμα, σύμφωνα με τούς ίδιους πάντα ψυχαναλυτές, όλοι οί φοιτητές είναι πλούσιοι, ζούν μέσα στην άφθονία και τίς άνέσεις και δέν έχουν καμιά λογική αίτία δυσαρέσκειας: άπολαμβάνουν, χωρίς άξιόλογο αντίσταθμισμα, όλα τή εύεργετήματα μιας εύτυχισμένης κοινωνίας που ποτέ δέν ήταν λιγώτερο καταπιεστική. “Αρα άποδείχθηκε ότι ή κοινωνικοοικονομική εύτυχία, που γνώριζαν σε καθαρή κατάσταση ό λ ο ι οί έξεγερμένοι του Μάη, άποκάλυψε σε μεταφυσικούς έρους την έσωτερική μιζέρια των ανθρώπων που διψούσαν γιά τό «άπόλυτο» από «παιδική έπιθυμία» και που ή «άνωριμότητά» τους δέν τούς επέτρεπε να άπολαύσουν τή «εύεργετήματα» της σύγχρονης κοινωνίας. Μιά λεπτομέρεια που άντανακλά γι' αυτούς τούς γελοίους «τήν άδυναμία λιμπιντικής επένδυσης του έξωτερικού κόσμου... Ούτε οί πιό θαυμάσιες γιορτές δέν θα μπορούσαν να ψυχαγωγήσουν όσους έχουν μέσα τους την άνία, αυτή την άνεπάρκεια στην οίκονομία της λίμπιντο».

Διαβάζοντας αυτούς τούς ψυχαναλυτές, αντιλαμβανόμαστε ότι, τουτες οί «πιό θαυμάσιες γιορτές» τους θα είναι κάτι σαν τη φωταγώγηση της πυραμίδας του Κλέοπος. Η κρίση τους γιά τή καταναλωτική έμπορεύματα φανερώνει με ακρίβεια την ήλιθιότητα των ψυχαναλυτών μας, που σίγουρα είναι εκ πεποιθήσεως μονόγαμοι και ψηφοφόροι. Αναφερόμενοι σε μερικές είρωνικές φράσεις του Βανεζέμ γιά τη σημερινή ψευτοϊκανοποίηση των κοινωνικών αναγκών («Οί κομμουνάροι σκετώθηκαν μέχρι ενός γιά να μπορείς κι' έσύ να αγοράσεις μια ήλεκτρική εγκατάσταση Φίλιπς ύψηλης πιστότητας»), άπορρίπτουν άγανακτισμένοι την «παρανοϊκή» του άποψη και άποφαίνονται άδιστακτα ότι οί κομμουνάροι θα ήταν πράγματι εύτυχισμένοι αν ήξεραν ότι ή θυσία τους θα έξασφάλιζε στους άπογόνους τους μοντέρνα διαμερίσματα και τηλεοράσεις. Και συνεχίζουν άμείλικτα: «Πρέπει νάχει κανείς αντίστρέψει την πραγματικότητα γιά να μην καταλαβαίνει ότι ή αγορά ενός αυτοκινήτου μπορεί να άποτελέσει αυτοσκοπό,

τουλάχιστον προσωρινά, και ότι η απόκτησή του μπορεί να προσφέρει μεγάλη χαρά». Πρέπει πράγματι νάχει κανείς αντιστρέψει κάθε κατάλοιπο όρθολογικής σκέψης για να γίνεται μονομερής ραψωδός αυτής της «μεγάλης χαράς» τη στιγμή που οι ειδικοί της τμηματικής και κοινωνικά άφοπλισμένης έπιστημονικής έρευνας καταγγέλλουν σ' όλους τους τομείς τους κινδύνους από τον πολλαπλασιασμό του έμπορεύματος - βεντέττας (καταστροφή του άστικού περιβάλλοντος, κλπ.)· και τη στιγμή που ακόμα και οι πιο αλλοτριωμένοι από την «κατοχή» ενός αυτοκινήτου, δεν παύουν να παραπονιούνται για τις συγκεκριμένες συνθήκες που διαρκώς χειροτερεύουν την έγγυημένη από τη διαφήμιση «μεγάλη χαρά» αυτής της αγοράς (βέβαια η δυσάρεσκεια αυτή δεν φτάνει μέχρι την κατανόηση του γεγονότος ότι τούτη η χειροτέρευση δεν οφείλεται σε κάποιες συγκεκριμένες ανεπάρκειες των δημοσίων άρχων, αλλά άπλούστατα στον ύποχρεωτικό πολλαπλασιασμό του ψευτο-άγαθου μέχρι τον πλήρη κορεσμό).

Τελικά οι δύο ψυχίατροι δεν είναι σαφείς, είλικρινείς και ρεαλιστές παρά σ' ένα μόνο σημείο. Σε μιάν ύποσημείωση καταγγέλλουν όρισμένα άτομα που «θέλουν ν' αποκαλούνται ψυχαναλυτές και φροϋδικοί» γιατί, κατά την διάρκεια μίας συζήτησης στην 'Ιατρική Σχολή σχετικά με την πληρωμή των ψυχαναλυτών, άμφισβήτησαν την ίδια την ανάγκη ύπαρξης μίας πληρωμής. «...Είναι όμως φανερό ότι το χρήμα που πληρώνει ο άσθενής του έξασφαλίζει αυτό που μπορούμε να αποκαλέσουμε σχηματικά «αυτονομία» (όταν πληρώσει τον ψυχαναλυτή, «δεν του οφείλει τίποτα»);». Βέβαια η ψυχανάλυση ποτέ δεν δίστασε να δικαιολογήσει ψυχαναλυτικά την ανάγκη της πληρωμής. Έάν ωστόσο οι ψυχαναλυτές, που έπωφελούνται για να καταναλώσουν περισσότερο και να ζήσουν λιγώτερο, άρέσκονται να ψυχαναλύουν τους μαρξιστές, ως μὴν ξεχνάμε ότι και η άπλούστερη μαρξιστική κριτική αποκαλύπτει με ακρίβεια τη δική τους «ψυχολογία του θάθους»: την τσέπη τους και τις επενδύσεις τους. Νά λοιπόν η καταγωγή του βιβλίου των ψυχαναλυτών μας: το χρήμα τους άπειλήθηκε. Όσο υπάρχουν ψυχίατροι, δεν είδαμε να πεθαίνει κανείς τρόπος παραγωγής. Όμως σήμερα άρχίζουν να έχουν τέτοιους εφιάλτες...

**

Το βιβλίο του Ρενέ Βιενέ «Enragés και situationnistes στο κίνημα των καταλήψεων» δεν κίνησε το ενδιαφέρον της ψυχιατρικής αλλά γνώρισε την κριτική σ' ένα άρθρο της «Révolution Internationale». Η έπιθεώρηση αυτή είναι όργανο μίας ύπερ-άριστεριστικής ομάδας, αντιπροτακιστικής και όχι μπορντιγκιστικής, που είναι ωστόσο ελάχιστα άπαλλαγμένη από το λενινισμό και άποσκοπεί στη δημιουργία της πάνσοφης ήγεσίας ενός άληθινού «κόμματος του προλεταριάτου» το όποιο ύπόσχεται βέβαια να παραμείνει άκρως δημοκρατικό. Οι ιδέες τους είναι όλοφάνερα ξεπερασμένες και δεν παρουσιάζουν ενδιαφέρον για συζήτηση. Δεδομένου ότι πρόκειται για ανθρώπους με επαναστατικές προθέσεις, θα άρκεστούμε να άποκαλύψουμε όρισμένες συγκεκριμένες πλαστογραφίες. Η πρακτική αυτή είναι κατά τη γνώμη μας πολύ πιο άσυμβίβαστη με τη δραστηριότητα μίας επαναστατικής όργάνωσης από την άπλη διακήρυξη λαθεμένων θεωριών, που πάντα έندέχεται να συζητηθούν και να διορθωθούν. Επί πλέον, όσοι πιστεύουν ότι χρειάζεται να πλαστογραφούν κείμενα για να υπερασπίσουν τις θέσεις τους, είναι σά να όμολογούν την άδυναμία τους να τις στηρίξουν διαφορετικά.

Η κριτική δηλώνει την άπογοήτευσή της από το βιβλίο, παρατηρώντας δριμύτατα ότι «περιγράφεται κυρίως η δράση των enragés και των situationnistes», για να προσθέσει πιο κάτω: «όπως άλλωστε το λέει κι' ο τίτλος». Πράγματι, ο Βιενέ θέλησε να κάνει άμέσως μετά το Μάη μιάν έκθεση για τις δραστηριότητές μας σ' αυτή την περίοδο, συνοδευμένη από τις αναλύσεις μας και μερικά ντοκουμέντα, πιστεύοντας ότι θα πρόσφερε ένα πολύτιμο ντοκουμέντο για την κατανόηση του Μάη, ιδιαίτερα για όσους θα δράσουν σε παρόμοιες μελλοντικές κρίσεις. Η έμπειρία αυτή μπορεί να φαίνεται σε άλλους χρήσιμη και σε άλλους άνάξια λόγου, άνάλογα με το τί σκέφτονται και τί είναι στην πραγματικότητα. Είναι πάντως βέβαιο ότι θα παρέμενε «θαμμένη» και η γνώση της διαστρεβλωμένη δίχως τούτο το βιβλίο. Ο τίτλος λέει ξεκάθαρα περί τίνος πρόκειται.

Χωρίς να φτάσει μέχρι τον ύπαινιγμό ότι το βιβλίο περιέχει έστω και μία ψεύτικη λεπτομέρεια, ο άρείλικτος κριτικός μας θεωρεί ότι ο Βιενέ δίνει μεγάλη σημασία στη δράση μας, την όποία φαντάζεται «πρωταρχική». Και συνεχίζει: «άν καλοεξετάσουμε τα πράγματα, ο

ρόλος των situationnistes ήταν αναμφίβολα κατώτερος από το ρόλο πολλών άλλων ομάδων και μικροομάδων, και όπωσδήποτε όχι ανώτερος. “Αγνωστο από πού προέρχεται ή «σιγουριά» της στάθμησης, λές και επρόκειτο για ζύγισμα των πλακόστρωτων που ή κάθε ομάδα έρριξε από το ίδιο σημείο προς την ίδια κατεύθυνση. Οί αστυνομικοί, ή ακόμα και οί μαοϊκοί, είχαν όπωσδήποτε «μεγαλύτερο ρόλο» στην κρίση. “Όμως το ζήτημα είναι π ο ι ά κ α τ ε ύ θ υ ν σ η ακολουθήσε ή δραστηριότητα του ενός ή του άλλου. Έάν αναφερόμαστε μονάχα στο έ π α ν α σ τ α τ ι κ ό ρεϋμα, ασφαλώς πολλοί άνοργάνωτοι εργάτες έπαιξαν ένα ρόλο τόσο καθοριστικό που δεν μπορεί να συγκριθεί με το βάρος καμιάς ομάδας’ ωστόσο ή τάση αυτή δεν έγινε συνειδητός κύριος της δράσης της. ‘Αλλά είναι προφανές ότι ό κριτικός μας ενδιαφέρεται περισσότερο για ένα είδος άγώνα δρόμου μεταξύ των ομάδων (ίσως σκέφτεται και τη δική του...). Έάν λοιπόν αναφερόμαστε μονάχα στις ομάδες με ξεκάθαρα επαναστατικές θέσεις, είναι πασίγνωστο ότι δεν ήταν καθόλου «πολλές». Και θάπρεπε παραπέρα να διευκρινίσουμε για ποιές ομάδες μιλάμε και τί έκαναν, αντί να αφήνουμε όλα αυτά στην άοριστία και να αποφαινόμαστε άδίστακτα ότι ή συγκεκριμένη δράση της I.S. ήταν, σε σχέση μ’ αυτές τις άγνωστες ομάδες, «αναμφίβολα κατώτερη» ή — πράγμα κάπως διαφορετικό — «όπωσδήποτε όχι ανώτερη».

Στην ουσία ή «Révolution Internationale» κατηγορεί τους situationnistes έπειδή έλεγαν ότι μιá σύγχρονη κριτική των νέων συνθηκών καταπίεσης και των συνακόλουθων νέων αντίφάσεων μās επέτρεπε να περιμένουμε ένα ν έ ο ξεκίνημα του επαναστατικού κινήματος. Για τη «Révolution Internationale» δεν υπάρχει βασικά τίποτα καινούργιο στον καπιταλισμό, έπομένως ούτε και στην κριτική του’ το κίνημα των καταλήψεων δεν παρουσίασε κανένα καινούργιο χαρακτήρα’ οί έννοιες του «θεάματος» ή της «επιβίωσης», ή κριτική του έμπορεύματος που φτάνει ένα στάδιο άφθονίας, κλπ., είναι κούφια λόγια.

Έάν οί situationnistes ήταν απλώς μανιακοί του πνευματικού νεωτερισμού, ή «Révolution Internationale», που ξέρει τα πάντα για την προλεταριακή επανάσταση μετά το 1920, ή 1930, δεν θα τους έδινε καμιά σημασία. ‘Ο κριτικός μας σοκάρεται έπειδή δείχναμε ταυτόχρονα ότι ό νέος χαρακτήρας του καπιταλισμού, άρα και της άρνησής του, έμπεριέχει και την παλιά αλήθεια της προλεταριακής επανάστασης που ήττήθηκε στο διάστημα του μεσοπολέμου. Στο σημείο αυτό ή «Révolution Internationale» άγανακτεί γιατί θέλει να κατέχει αυτή την παλιά αλήθεια’ χωρίς καμιά πρόσμιξη νεωτερισμού’ καθόλου δεν ενδιαφέρεται άν ό «νεωτερισμός» αυτός δεν βρίσκεται μόνο στη θεωρία της I.S. ή άλλων, αλλά και στην ίδια την πραγματικότητα. Κι’ έτσι αρχίζει ή ταχυδακτυλουργία. ‘Απομονώνουν μερικές φράσεις του Βιενέ, όπου υπενθυμίζονται οί βασικές κοινοτοπίες της άνολοκλήρωτης επανάστασης και τις πνίγουν μέσα σε δασκαλιστικές παρατηρήσεις του τύπου: «Εύτυχως, αλήθεια, που ή I.S. διαπιστώνει «πέρα από κάθε άμφιβολία» κάτι που όλοι οί εργάτες και επαναστάτες ήδη ήξεραν»’ «να λοιπόν μιá ανακάλυψη!», κλπ. ‘Η έπιλογή των φράσεων του Βιενέ πραγματοποιείται με μεγάλη έπιδεξιότητα. Για παράδειγμα, παραθέτουν κατά λέξη τα ακόλουθα: «‘Η I.S. ήξερε καλά... ότι ή χειραφέτηση των εργαζομένων θα συναντούσε παντού και πάντα την αντίθεση των γραφειοκρατικών οργανώσεων». Ποιές είναι οί λέξεις που παραλείπονται; Νά ή άκριβής φράση: «‘Η I.S. ήξερε καλά, όπως και τόσοι εργάτες στερημένοι από το λόγο, ότι ή χειραφέτηση των εργαζομένων θα συναντούσε παντού και πάντα την αντίθεση των γραφειοκρατικών οργανώσεων». Τα σχόλια περιττεύουν...

‘Η «Révolution Internationale» δεν αγαπάει καθόλου τους νεωτερισμούς και δεν χάνει εύκαιρία για να άρνηθεί ότι ή I.S. είπε εκ των προτέρων κάποια αλήθεια σχετικά με την εγγύτητα μιās νέας έποχής του επαναστατικού κινήματος. ‘Ο Βιενέ υπενθύμιζε στο βιβλίο του την «παλιά αλήθεια» της ταξικής πάλης (την όποία ή «Révolution Internationale» θεωρεί σαν άποκλειστική ιδιοκτησία της), άπευθυνόμενος σε «τόσους σχολιαστές» που είχαν το λόγο στα βιβλία και στις έφημερίδες και αποφάνθηκαν όμόφωνα ότι το κίνημα ήταν τελείως άπρόβλεπτο. ‘Ο κριτικός μας άναρωτιέται είρωνικά πώς είναι δυνατόν να ισχυρίζεται ή I.S. ότι προέβλεψε αυτή την κρίση’ και γιατί χρειάστηκε να περάσουν άκριβώς πενήντα χρόνια μετά την ήττα της ρωσικής επανάστασης. «Γιατί όχι τριάντα ή εξηνταέξη;» ρωτάει βλακωδώς. ‘Η άπάντηση είναι απλούστατη. “Αν αφήσουμε κατά μέρος το γεγονός ότι ή I.S. έβλεπε να έμφανίζονται άμεσα τα στοιχεία της κρίσης (για παράδειγμα, στο Στρασβούργο στο Τορίνο, στη Ναντέρ), δ έ ν π ρ ο β λ έ ψ α μ ε τ ή ν ή μ ε ρ ο μ η ν ί α α λ λ ά τ ό π ε ρ ι ε χ ό μ ε ν ο .

‘Η Révolution Internationale» μπορεί να διαφωνεί ριζικά μαζί μας όσον άφορά το

κνύει ότι οι συγγραφείς ξέρουν ότι πρόκειται για κάποιο τελείως άσχετο κείμενο, που θα μπορούσε να υιοθετηθεί από όρισμένους ελαφρώς άμφισβητησίες σταλινικούς. Τό γεγονός ώς-τόσο ότι αποδίδεται στην Ι.Σ., δείχνει ότι οι συγγραφείς επιζητούν να έπωφεληθούν από την πλαστογραφία του Μασπερό. Έπομένως γνωρίζουν την πλαστογραφία του Μασπερό και τη χρησιμοποιούν άδιστακτα, χωρίς όμως να τό αναφέρουν ξεκάθαρα αλλά κρύβοντας τή θέ-βαιη παραποίηση πίσω από μιάν άβέβαιη γνώση («έκφράζει ά ρ κ ε τ ά κ α λ ά τ ις από-ψεις...»).

Στις 24 Οκτωβρίου ή Ι.Σ. έγραψε στον Μαιτρών ένα γράμμα όπου άπαριθμούνταν με συγκεκριμένα στοιχεία οι χονδροειδέστερες παραποιήσεις που μάς άφορούν στο βιβλίο του και Ζητούσε «γραπτές έξηγήσεις». Έπί δεκαπέντε ήμέρες ό Μαιτρών δέν έστειλε άπάντηση. Τότε ό Ριεζέλ και ό Βιενέ πήγαν στο σπίτι του, τόν έβρισαν όπως του άξιζε και, για να υπογραμμίσουν τά λεγόμενά τους, έσπασαν μιá σουπιέρα που ήταν κατά τόν δύστυχο ιστορικό «οίκογενειακό κειμήλιο».

Έτσι δείξαμε σ' αυτό τό άτομο ότι ή συγκεκριμένη άνεντιμότητά του δέν μπορούσε να περάσει άπαρατήρητη και ήταν μάλιστα δυνατόν να τόν εκθέσει σε δυσάρεστες συνέπειες. Πιστεύαμε ότι μ' αυτό τόν τρόπο θα βάζαμε σε σκέψεις τούς επίδοξους μιμητές του. Ή αντίδραση που προκλήθηκε από μιá τόσο άπλή χειρονομία έδειξε ότι δέν πέσαμε έξω άπ' τό στόχο μας. Ήδη στις 17 Νοεμβρίου, ή «Mondε» δημοσίευσε μιá έπιστολή με τίς υπογραφές της σταλινικής Ρεμπεριού και τών όμοίων της όπου καταγγέλλονταν τό γεγονός ότι ό «συνά-δελφος και φίλος τους» Ζάν Μαιτρών «ύπηρεζε θύμα μιās πραγματικής επίθεσης στο σπίτι του. Μερικοί νεαροί, παρουσιαζόμενοι έν όνόματι της Internationale Situationniste και εκφράζοντας τή δυσaráσκειά τους για ένα έργο που όπωσδήποτε είχε θέση για όλα τά ρεύμα-τα, τόν έβρισαν και κατέστρεψαν διάφορα άντικείμενα». Τό σταλινό - ταρτούφικο στυλ εί-ναι καταφανές. Μιλάνε για μιá «πραγματική» επίθεση επειδή ξέρουν ότι μιá «επίθεση» είναι διαφορετικό πράγμα. Ή «πραγματική επίθεση» γίνεται από «μερικούς» νεαρούς, ένω είναι, δύο — βέβαια και πάλι έχουμε κάποια πρόοδο σε σχέση με τή γνωστή πρωτόγονη άριθμη-ση: «ένας, δύο, πολλοί». Άλλωστε ό Ριεζέλ και ό Βιενέ είπαν τά όνόματά τους στον Μαι-τρών και μιλήσανε αναλυτικά για τό συγκεκριμένο γράμμα, τό όποίο είχαν υπογράψει οι ίδιοι. Τέλος, τό Ζήτημα δέν είναι καθόλου εάν τό έργο «έχει θέση για όλα τά ρεύματα», αλλά εάν π λ α σ τ ο γ ρ α φ ε ί ή όχι τά κείμενά μας όταν θεωρεί καλό να τά αναδημοσιεύσει.

Τό έπείσοδιο αναφέρθηκε και πάλι, μεταξύ άλλων, από την «Quinzaine Littéraire» (Δεκέμβριος 1968), ή όποία βασιζόμενη πάντα στις ίδιες «αδιάβλητες» πηγές, προσθέτει: «Αυτό τό τίμιο ιστορικό έργο δέν ήταν δυνατόν ν' άρέσει σε όλους... Ό Ζάν Μαιτρών ύπηρε-ξε θύμα στο σπίτι του μιās πραγματικής επίθεσης. Όρισμένα άτομα που επικαλούνταν την International Situationniste θέλησαν να άντιδράσουν πηγαίνοντας στο σπίτι του και κα-ταστρέφοντας μιá γραφομηχανή και έργα τέχνης. Να άντιδράσουν ενάντια σε τί; Ή όμάδα τους αναφέρεται στο βιβλίο, ένα ντοκουμέντο που προέρχεται άπ' αυτήν παρουσιάζεται ευ-ρέως (άρχη της όμολογίας; — Σημ. Ι.Σ.). Μήπως ήθελαν να ύπενθυμίσουν μ' αυτή την ήλίθια όσο και τερατώδη επίθεση, ότι στα κοινωνικά κινήματα υπάρχουν πάντοτε έξωτερικά στοιχεία που θέλουν να είναι τέτοια και ένεργοϋν με τρόπο που γίνεται άδύνατο να χάρουν της έκτιμήσεως ή όποία περιβάλλει τούς θαρραλέους μαχητές;» Και σε μιá ραδιοφωνική έκ-πομπή στις 5 Φεβρουαρίου 1969, ό Μαιτρών — άναμφίβολα άπορώντας άκόμα πώς επέζησε άπ' αυτή την «τερατώδη» επίθεση — κατήγγειλε τούς situationnistes που «λεηλάτησαν» τό σπίτι του και δήλωσε ότι δέν τούς φοβάται. Καθώς παρέλειψε τελείως να αναφέρει κάποιο κίνητρο αυτής της «επίθεσης», μπορούμε να έλπίσουμε ότι δέν μάς φοβάται επειδή είναι στο έξης άποφασισμένος να μην παραποιεί τά κείμενά μας. Κι' έτσι θα είναι καλύτερα για όλους.

Πέρα από τό κωμικό στοιχείο αυτού του έπείσοδιου — «έκαναν σημαντικές καταστρο-φές», γράφει ή «Révolution Proletarienne» του Δεκεμβρίου 1968, ή όποία μιλάει για «φασισμό» και κάνει έκκληση για μιάν «άντι - βία!» — ύπάρχει ένα σημαντικό Ζήτημα. Κατά τή γνώμη μας, για τό επαναστατικό κίνημα που συγκροτείται σήμερα, ό στόχος Νο 1, πριν άκόμη από τήν έπεξεργασία μιās συνεπούς θεωρητικής κριτικής, τή σύνδεση με δημοκρατι-κές έπιτροπές θάσεις στα έργοστάσια ή τήν παράλυση του Πανεπιστημίου, είναι πρώτα άπ' όλα ή έμπρακτη ύποστήριξη μιās ά π α ί τ η σ η ς γ ι á ά λ ή θ ε ι α και γ ι á έ ξ á λ ε ι ψ η τ ή ς π λ α σ τ ο γ ρ α φ ί α ς . Αυτό είναι προϋπόθεση και ά ρ χ ή όλων τών υπόλοιπων. Όποιος πλαστογραφεί πρέπει να ξεσκεπάζεται, να μπούκοτ-τάρεται, να τόν μεταχειρίζονται σαν κάθαρμα. Όσον άφορ ά τ á σ υ σ τ ή μ α τ α τ á

θ ε μ ε λ ι ω μ έ ν α σ τ ό ψ έ μ μ α (όπως στην περίπτωση τών σταλινικῶν γραφειοκρατῶν καί τών άστῶν), πρέπει φυσικά νά καταστραφοῦν στό σύνολό τους μ' ένα μεγάλο έπαναστατικό άγώνα. "Όμως ό άγώνας αυτός πρέπει νά δημιουργήσεί τις ίδιες του τις προϋποθέσεις: όταν πρόκειται γιά άτομα ή ομάδες πού φιλοδοξοῦν νά τοποθετοῦνται μέσα στό έπαναστατικό ρεῦμα, τίποτα δέν πρέπει νά γίνεται άνεκτό. "Ετσι τό κίνημα θά συντρίψει από τις ρίζες όλες τις προϋποθέσεις τῆς παραποίησης πού συνόδευσαν καί προκάλεσαν τήν έξαφάνισή του επί μισό αιώνα. Κατά τή γνώμη μας, όλοι οί έπαναστάτες πρέπει σήμερα νά άναγνωρίσουν σάν άμεσο καθήκον τους τήν καταγγελία καί τήν αποθάρρυνση, μέ όλα τά μέσα καί μέ όποιοδήποτε τίμημα, όσων θέλουν νά έξακολουθήσουν τήν πλαστογραφία. Δέν θέλουμε καθόλου τήν «έκτίμηση πού περιβάλλει τούς θαρραλέους μαχητές». Αύτοί οί «θαρραλέοι μαχητές» (τῶν διάφόρων πολιτικῶν ή συνδικαλιστικῶν οργανώσεων) έκαναν πολύ κακό στό προλεταριακό κίνημα· καί οί δειλοί ακόμα περισσότερο. Θέλουμε πράγματι νά εἴμαστε «έξωτερικά στοιχεῖα» σέ σχέση μέ τόν μίζερο γενικευμένο συμβιβασμό τῶν τελευταίων δεκαετιῶν· καί όλοένα περισσότεροι καταλαβαίνουν ότι δέν γίνεται τίποτα στό έσωτερικό του. "Όπως όρθά έλεγε τό γράμμα πού ό Μαιτρὸν δέν μπόρεσε νά καταλάβει έγκαίρως: «Μήν άμφιβάλλετε, κύριε, ότι ή ταξική συνείδηση τῆς έποχῆς μας έκανε άρκετές προόδους ώστε νά ξέρει νά ζητάει λογαριασμό μέ δικά της μέσα από τούς ψευτο- ειδικούς τῆς ιστορίας της, πού έχουν τήν άξίωση νά έξακολουθήσουν νά επιβιώνουν από τήν πρακτική της».